

Et udvalg af historisk litteratur om Ribe Amt

Fra Ribe Amt bringer hvert år en liste over bøger og tidsskrifter vedrørende Ribe Amts historie. Oversigten er udarbejdet efter oplysninger fra Biblioteker, museer, arkiver og enkelte private, der velvilligt har stillet deres udgivelser til rådighed for redaktionen. Her vil man fortsat være meget taknemlig for oplysninger, der kan føre til, at listen bliver så fuldstændig som mulig.

Når der i listen henvises til Egnsbogen 2004, er det Grindsted-Billundegnen, der henvises til. Lokalarbogen omhandler Bramming kommune og RA 2004 er Historisk Samfund for Ribe Amts årbog.

Historieformidling

By, marsk og geest 2004. Kulturhistorisk årbog for Ribe egnen. Ribe 2004.

Egnsbogen. Grindsted-Billund. Lokalhistorisk Årbog 2004. Grindsted 2004.

Fra Ribe Amt 2004. Historisk Samfunds Årbog 2004. Esbjerg 2004.

Historier fra Ribe Amt. Esbjerg 2004.

Historisk Arkiv for Brørup og Omegn 2002 og 2003. Brørup 2003

Idrætshistorisk Årbog 2004. Esbjerg 2005

Købmandsliv. Grindsted-Billund 2004.

Lokalarbogen. Årbog for Lokalhistorisk Forening, Bramming Kommune. Bramming 2004.

Mark og montre. Årbog for Ribe amts museer. Haderslev 2004

Museumsavisen. Holsted Brørup Vejen. 2004.

Ribe Katedralskole 2004. Ribe 2004.

Ribe Stiftsbog 2004. Ribe 2004.

Sjæklen 2003. Årbog for Fiskeri og Søfartsmuseet. Esbjerg 2004.

Vestjyske Fortællere 2004. Varde 2004.

Ølgod Museums årsskrift. Ølgod 2004.

Anden verdenskrig

Dall, Uwe: »Hvem var Knuds mordere?« i By, marsk og geest 2004 s.39-50

Villumsen, Holger: »Besættelsessamlingen er flyttet hjemmefra – Grindsted museum har fået ny udstilling om besættelsestiden 1940-1945« i Mark og Montre 2004 s. 73-86.

Arkitektur

Bramming, Bente. Tårnborg. Midt i Ribe. Forlaget Rhodos 2004

Dall, Uwe: »Spejderhytten i Tange – et gammelt hus, dets historie og mennesker« i By, marsk og geest 2004 s. 19-28.

Guldberg, Mette. Sømandshjemmet Gl. Havn. En bygning på Esbjerg Havn gennem 100 år. Esbjerg 2003.

Kulturarvstyrelsen. Fredede Bygninger 2003. København 2004.

Kulturarvstyrelsen. Herregården. Bygningskulturens dag 2004. København 2004.

Nybye, Camilla Løntoft: »Christian Giørtz' bomuldsveveri....« i By, marsk og geest 2004 s. 29-38

Søvsø, Morten: »Gammelt nyt om Ribes bindingsværk« i Mark og Montre 2004 s. 23-28

Vensild, Henrik. Bondegårde i Skads Herred 1636-1790. Landbohistorisk Selskab og Historisk Samfund for Ribe Amt 2004.

Arkiver og Museer

Knudsen, Kaj: »Venner ser på Danmarks kort....« i Ølgod Museum 2004 s. 35-49.

Lindhardt, Charlotte: »Historiske kilder på internettet« i Mark og Montre 2004 s. 45-50.

Lindhardt, Charlotte: »Hvordan findes lokalhistorie – kilder til Varde Ådals historie« i Mark og Montre 2004 s. 62-72.

Nielsen, Teresa: »Vejen Kunstmuseum – fuld tilgængelighed her og nu« i Mark og Montre 2004 s. 39-44.

Roud, Henriette: »Samleren og amatørarkæologen – Oldsamlinger fra Christian Mikkelsen og sønnen Poul Helweg Mikkelsen« i Museumsavisen, Holsted Brørup Vejen december 2004.

Sørensen, Jens: »Ølgod Museum 1979-2004« i Ølgod Museum 2004 s. 7-34.

Arkæologi

Ebbesen, Klaus: »En spændende bronzealdergrav fra Vorbasse« i RA 2004 s. 87-91.

Klitmøller, Linda: »Margarinefabrikken Alfa – en bevaringsværdig fabriksbygning« i Mark og Montre 2004 s. 51-61.

Siemen, Palle: »Skytten fra Lærkeholt – en grav med pilespidser fra yngre stenalderens enkeltgravskultur« i Mark og Montre 2004 s. 15-22.

Erindringer

Busk, Elmo: »Min skolegang og læretid i Varde« i Vestjyske Fortællere s. 107-118.

Christensen, Poul W.: »Størsbøl Kro. Kroer i Bramming« i Lokalårbogen s.87-90.

Gundersen, Bodil: »en lykkelig barndom i de gode gamle dage« i Vestjyske Fortællere s. 103-106

Hansen, Leif: »Brudstykker fra min tid i Varde Bank« i Vestjyske Fortællere s.51-60.

Hegn, Stig: »I Antons fodspor. Fra Gørding til præjsisk fangelejr« i Lokalårbogen s.55-63.

Haahr, Poul: »En jødisk skæbne passerede Darum« i Lokalårbogen s.38-41.

Haahr, Poul: »Johanne Pedersen, Jeg har altid gerne villet arbejde med tal« i Lokalårbogen s.42-46.

Jessen, Edna: »Glimt fra et liv som lokalpolitiker« i Vestjyske Fortællere s. 79-84.

Jepsen, Jørn Eskelund: »En vestjyde vender hjem« i Vestjyske Fortællere s. 127-129.

Knudsen, Rask Irving: »Læge i Bramming i 1960'erne. Når skyggerne bliver lange« i Lokalårbogen s.51-54.

Knudsen, Per: »Musik, musikere og musikeksperimenter« i Ølgod Museum 2004 s.83-97.

Madsen, Vagn Aage: »Minder fra 2. verdenskrig og besættelsen« i Vestjyske Fortællere s. 85-102.

Møller, Svend Aage: »Fra Varde til Canada og tilbage igen« i Vestjyske Fortællere s. 121-126.

Mulvad, Søren: »Hans Mikkelsen Skallebæk fortæller om Sejstrup Station« i Lokalårbogen s.47-50.

Nielsen, Kurt Vig: »Jul uden lys,energikrisen for 31 år siden« i Vestjyske Fortællere s. 119-120

Nielsen, Tage: »Med fast og kærlig hånd« Anna og Niels Juhl Kusk – forstanderpar på Bramming Optagelseshjem. i Lokalårbogen s. 25-29.

Nielsen, Tage: »Dyrlæge Knud Møller« i Lokalårbogen s. 30-32.

Nielsen, Tage: »Et liv med FN« i Lokalårbogen s. 33-37.

Olesen, Vagn: »Originaler fra det farverige Gørding« i Lokalårbogen s.81-86.

Ostenfeldt, Viola: »Mir musikliv« i Vestjyske Fortællere s. 131-144.

Petersen, Sam. Højt: »Ham Niels Th. og Vøgaslund« i Lokalårbogen s.67-77.

Sørensen, Albert: »Minder fra det gamle Varde« i Vestjyske Fortællere s. 61-71.

Sørensen, Ole: »En kold omvej til natlogi?« i Vestjyske Fortællere s. 73-74.

Thomsen, Henry: »En markedsdag i Varde kreaturmarked anno 1964« i Vestjyske Fortællere s. 75-77.

Tonnesen, Sigvald: »En barndom i Tømmerby« i i Lokalårbogen s.15-24.

Vind, Søren: »Barndom og opvækst i Varde« i Vestjyske Fortællere s.21-44.

Vestermark, Niels: »Købmandsbutik i Lunde i 100 år – et tilbageblik« i Vestjyske Fortællere s.45-49.

Fattigvæsen

Hovedstadspressen: »Mystisk dødsfald. Fattigfolks lod« i Lokalårbogen s.79.

Hovedstadspressen: »Hvis det var dit barn. Fattigfolks lod« i Lokalårbogen s.78.

Foreningsliv

Riis, Nic.: »Ølgod Borgerforening – 100 år« i Ølgod Museum 2004 s.50-55.

Grundlovsfester

Hovedstadspressen: »Grundlovsfest 1899« i Lokalårbogen s.66.

Gårdhistorie

Vagn Olesen og Stig Hegn: »Varhogård forsvandt« i Lokalårbogen s. 14.

Industri

Madsen, Martin Kierstein: »Fra kemisk fabrik til fødevarer-virksomhed« i Egnsbogen 2004 s. 3-6.

Nybye, Camilla Løntoft: »Christian Giørtz bomuldsvæveri« i By, marsk og geest 2004 s.29-38.

Haahr Jensen, Annelise og Anders: »Bramidan A/S. Man kører da ikke.....« i Lokalårbogen 2004 s. 10-13.

Jubilæumsskrifter

Bargisen, Karl Møller: »Afholdslogen »Krusbjergs Håb« – 100 år« i Ølgod Museum 2004 s. 77-82.

Holm, Johannes L. Vejrup Idrætsforening 100 år. 1905-2005. Vejrup 2005.

Holm, Johannes L. VejrupFoderstof 100 år. Vejrup 2005.

Riis, Nic.: »Ølgod Borgerforening – 100 år« i Ølgod Museum 2004 s.50-55.

Sørensen, Jens: »Ølgod Museum 1979-2004« i Ølgod Museum 2004 s. 9-34.

West, Charlotte: »Et 50-års jubilæum i Hodde gl. skole« i Ølgod Museum 2004 s.56-63.

Kirker og kirkeliv

Bak, Jens Thorkild: »Ribe Domprovsti« i Stiftsbogen 2004 s. 101-105.

Hansen, Finn Brandi: »Kirkeomgivelser og den kirkelige administration« i Mark og Montre 2004 s. 107-111.

Holm, Lars: »Varde provsti« i Stiftsbogen 2004 s. 112.

Jørgensen, Hasse Neldebjerg: »Malt provsti« i Stiftsbogen 2004 s. 106-108.

Kragh, Birgitte: »Vestjysk særpræg i skikke om død og begravelse« i Stiftsbogen 2004 s. 84-99.

Madsen, Per Kristian: »Kirkeomgivelser og Nationalmuseet« i Mark og Montre 2004 s. 96-102.

Munksgaard, Jørn: »Skads provsti« i Stiftsbogen 2004 s. 109-111.

Præstholm, Henrik: »Kirkeomgivelser i den amtslige og kommunale planlægning og administration« i Mark og Montre 2004 s. 103-106.

Vium, Niels: »Ønsker til byggeri i kirkeomgivelser« i Mark og Montre 2004 s. 112-113.

Kunst

Kjeldgaard, Inge Merete: »Mellem musik og billedkunst« i Mark og Montre 2004 s. 29-34.

Mårup, Arne: »Robert Jacobsen som bibelfortæller« i Stiftsbogen 2004 s. 28-42.

Nielsen, Teresa: Ny plakat for Ribe Amts museer. »På kulturopdagelse i den nye plakat fra Ribe Amts museer« i Mark og Montre 2004 s. 7-14.

Nielsen, Teresa: »Seminar i Helsinki – opdagelse af Hansen Jacobsen keramik i Finland« i Mark og Montre 2004 s. 35-38.

Mindesten

West, Charlotte: »Hvad stenene fortæller – mindesten i Ølgod Kommune« i Ølgod Museum 2004 s.98-116.

Møllehistorie

Brønd, Evald: »Lyddum Mølle og dens beboere« i RA 2004 s. 69-76.

Personalhistorie

Bagger, Jens Albrecht Frederik. Struwe, Kamma: »Et embedsmandshjem i Varde 1854 til 1880« i RA 2004 s. 55-68.

Bertel Vibe. Madsen, Ernst: »Bertel Vibe« i Egnsbogen 2004 s. 13-19.

Lindegaard, Morten Christian. Lindegaard, Olav. Sorgens gave. Herning 2004.

Thudeslægten. Præstegaard, Rolle: »Thudeslægten fra Vilslev i Arizona« i RA 2004 s. 47-54.

Postvæsen

Dall, Uwe: »Tro og Agtsom – 38 år som landpostbud« i RA 2004 s. 3-20.

Pressehistorie

Rasmussen, Birthe: »Med fremtiden for øje« i Vestjyske Fortællere s. 9-13.

Slægtsforskning

Juhl, Magne. Personer i Jernved sogn, Gørding Herred Ribe amt. bd. 1-6. Viborg 2004

Sport

Bruhn, Verner: »En fritidsfornøjelse til markedsføring – Esbjerg Kommune og Idrætten« i Idræthistorisk Årbog 2004 s. 83-105.

Holm, Johannes L. Vejrup Idrætsforening 100 år 1905-2005. Vejrup 2005.

Sygehus- og plejevæsen

Frölich, Annette: »Middelalderlige lægeinstrumenter i Ribe« i By, marsk og geest 2004 s 5-18.

Nielsen, Aja-Høy: »Hjertinghjemmet...« i RA 2004 s. 29-34.

Nørager-Nielsen, Ove: »Jordemodervæsenet i Ansager, Hodde, Tistrup og Ølgod« i Ølgod Museum 2004 s. 64-76.

Schantz, Viggo: »Varde frivillige bloddonorer« i Vestjyske Fortællere s. 13-20.

Søfart og havnevæsen

Jensen, Thyge, Carl C. Kinze og Ragnhild Skov: »Finhvaler i indre danske farvande 2003« i Sjøklen 2003 s. 9-29.

Guldberg, Mette. Danske Havne. En kulturhistorisk oversigt. Søfartspuljen 2004.

Hahn-Pedersen, Morten og Søren Byskov: »Havne og infrastruktur« i Sjøklen 2003 s.67-97.

Hahn-Pedersen, Morten. L. Bisbjerg. L.A. Hansen. A.L. Jacobsen. R.T. Poulsen og M.K.Søn-dergaard: »Nye tider i Englandstrafikken« i Sjøklen 2003 s. 99-117.

Hansen, Henrik L. Olaf C. Jensen og Fabienne Knudsen: »det største danske skibsforslis i nyere tid« i Sjøklen 2003 s. 119-125.

Jensen, Otto: »Erindringer fra en barndom på sømandshjemmet Gl. Havn« i Sjøklen 2003 s.127-149.

Kroman, Jes: »Hvor forsvinder flåden hen?« i Sjøklen 2003 s.59-65.

Reinheimer, Martin: »Stormfloden som myte« i Sjøklen 2003 s.151-173.

Søndergaard, Morten Karnø: »Rejeindustrien og det globale marked« i Sjøklen 2003 s. 31-47.

Søndergaard, Morten Karnøe: »Fiskeriministeriets arkiv ca. 1947-1994« i Sjaklen 2003 s. 49-57.

Søndergaard, Morten Karnøe: »Englandstrafikken fra Esbjerg« i Mark og Montre 2004 s. 87-95.

Teglværker

Andersen, Jefrey. Teglværker i Bramming Kommune. Bramming 2004.

Trafik

Gammelgaard, Peder: »Hvordan finder vi vejen?...« i RA 2004 s. 21-28.

Søndergaard, Morten Karnøe: »Englandstrafikken fra Esbjerg« i Mark og Montre 2004 s. 87-95.

Ribe Amt eller dele deraf

Ebbesen, Klaus: »En spændende bronzealdergrav i Vorbasse« i RA 2004 s. 87-91

Gammeltoft, Peder: »Stednavne som vejviser...« i RA 2004 s. 21-28.

Vensild, Henrik. Bondegårde i Skads Herred 1636-1760. Landbohistorisk Selskab og Historisk Samfund for Ribe Amt 2004.

Billund Kommune

Billund Lokalhistoriske Arkiv: »Kastanietræet – en del af Billunds historie« i Historier fra Ribe Amt 11-13.

Knudsen, Bent N.: »K. N. Knudsen – Kolonial-Isenkram« i Købmandsliv 2004 s. 17-30.

Nielsen, Jørgen Søndergaard: »Tilbageblik på beginvenheder i Billunds udvikling fra 1960 til slutningen af 70erne« i Egnsbogen 2004 s.30-39.

Pedersen, Jens Brink: »Indkøbscentret »Bøvl« i 30erne« i Købmandsliv 2004 s. 45-48.

Washuus, Flemming: »Købmand, Ole Kirksvej 20« i Købmandsliv 2004 s. 31-44.

Løvlund

Pedersen, Jens Bach: »Barndom, købmandslærling og selvstændig købmand« i Købmandsliv 2004 s. 185-223

Nebel

Thomsen, Jens Aage: »Nebel Handelscenter« i Købmandsliv 2004 s. 224-233

Sdr. Omme

Bundsgaard, Georg: »Købmand, Hovedgade« i Købmandsliv 2004 s. 236.

Egsgaard, Iver: »Super Spar« i Købmandsliv 2004 s. 234-235.

Madsen, Poul Erik Høj: »Vinhandel, Hovedgaden 12« i Købmandsliv 2004 s. 237-238.

Urup

Nielsen, Søren: »Købmand i Urup« i Købmandsliv 2004 s. 239-245.

Vorbasse Sogn

Vitved, Inger: »Købmand i Vorbasse« i Købmandsliv 2004 s. 246-250.

Vorbasse Lojkalhistoriske Arkiv: »Forhimdringsløb – for en skole« i Historier fra Ribe Amt s.13-16.

Blåbjerg Kommune

Blåbjerg Lokalhistoriske Arkiv: »Fra Henne til København« i Historier fra Ribe Amt s. 17-18.

Lydum Sogn

Brønd, Evald: »Erindringer om Lydum Mølle og dens beboere« i RA 2004 s. 69-76.

Henne Sogn

Grundejerforeningen Henne Strand. Henne strand-også i morgen. Henne 1997.

Blåvandshuk Kommune

Blåvandshuk Lokalhistoriske Arkiv: »Vandkandehunden« i Historier fra Ribe Amt s. 19-

Bramming Kommune

Andersen, Jefrey. Teglværker i Bramming Kommune. Bramming 2004.

Hammel, Gerhardt: »Op og ned ad Nørregade – anno 2010« i Lokalårbogen s.6-9.

Haahr, Poul: »Johanne Petersen. Jeg har altid gerne...« i Lokalårbogen s.42-46.

Hovedstadspressen: »Upolitisk oplysningsforening fra provisorieårene« i Lokalårbogen s. 64-65.

Hovedstadspressen: »Grundlovsfest i Bramming 1899« i Lokalårbogen s.66.

Hovedstadspressen: »Hvis det var dit barn« om fattigvæsen i Bramming, i Lokalårbogen s.78.

Hovedstadspressen: »Mystisk dødsfald« om fattigvæsen 1899, i Lokalårbogen s.79-80

Jensen, Annelise og Anders Haahr: »Bramidan A/S. Man kører da ikke...« i Lokalårbogen s. 10-13.

Knudsen, Irving Rask: »Nar skyggerne bliver lange« om læge i Bramming i 60erne. i Lokalårbogen s.51-54.

Nielsen, Tage: »Anna og Niels Kusk – Forstanderpar på

Bramming Optagelseshjem. Med fast og kærlig hånd« i Lokalårbogen s.25-29.

Nielsen, Tage: »Dyrlæge Knud Møller: Danmark – New Zealand – Danmark« i Lokalårbogen s.30-32.

Nielsen, Tage: »Lily og Verner Andersen. Et liv med FN« i Lokalårbogen s. 33-37.

Tønnesen, Sigvald: »En barndom i Tømmerby« i Lokalårbogen s.15-24.

Darum Sogn

Darum Sognearkiv: »Darum Bibliotek« i Historier fra Ribe Amt s. 20-21.

Haahr, Poul: »En jødisk skæbne passerede Darum« i Lokalårbogen s.38-41.

Gørding Sogn

Gørding Sognearkiv: »Årene 1942-1945« i Historier fra Ribe Amt s. 22-23.

Hegn, Stig: »Fra Gørding til præjsisk fangelejr« i Lokalårbogen s.55.

Olesen, Vagn og Stig Hegn: »Varhogård forsvandt« i Lokalårbogen s.14.

Olesen, Vagn: »Originaler fra det farverige Gørding« i Lokalårbogen s.81-86.

Hunderup Sogn

Hald, Carsten Teilman: »Det vigtigste fra Kærgaard« i RA 2004 s. 35-46.

Hunderup Sognearkiv: »Mads og Mette »tøwtløse«, slid-somme levned« i Historier fra Ribe Amt s.23

Sejstrup Sogn

Mulvad, Søren: »Hans Mikkelsen, Skallebæk fortæller om Sejstrup Station« i Lokalårbogen s. 47-50

Vejrup Sogn

Holm, Johannes L. Vejrup Andels Grovareforening 100 år. Vejrup 2005.

Holm, Johannes L. Vejrup Idrætsforening 100 år 1905-2005. Vejrup 2005.

Petersen, Sam. Højst:»Ham Niels Th. og Vøgaslund« i Lokalårbogen s.67-77.

Vejrup Sognearkiv: »Jydepotte-Maren fra Vejrup« i Historier fra Ribe Amt s. 24-25.

Vester Nykirke Sogn

Christensen, Poul W.: Kroer i Bramming »Størsbøl Kro« i Lokalårbogen s. 87-90.

Vester Nykirke Sognearkiv: »Silles og Ane Søndergaard i Omme« i Historier fra Ribe Amt s. 26.

Brørup Kommune

Historisk Arkiv for Brørup og Omegn. Årsskrift 2002 og 2003 og 2004.

Historisk Arkiv for Brørup og Omegn: »Canada tur retur 1911-1913« i Historier fra Ribe Amt s. 27-28.

Esbjerg Kommune

Bruhn, Verner: »En fritidsforøjelse til markedsføring – Esbjerg Kommune og Idrætten« i

Esbjerg Byhistoriske Arkiv: »Feriehusene i Esbjerg« i Historier fra Ribe Amt 29-40.

Esbjerg Idrætsarkiv: »Kast med kugler« i Historier fra Ribe Amt s. 41.

Idræthistorisk Årbog 2004 s. 83-105.

Guldberg, Mette. Sømandshjemmet Gl. Havn. Esbjerg 2003.

Nielsen, Aja-Høy: »Hjertinghjemmet, et rekonvalcent-hjem...« i RA 2004 s. 29-34.

Søndergaard, Morten Karnø: »Englandstrafikken fra Esbjerg« i Mark og Montre 2004 s. 87-95.

Jensen, Thyge, Carl C. Kinze og Ragnhild Skov: »Finhvaler i indre danske farvande 2003« i Sjæklen 2003 s. 9-29.

Hahn-Pedersen, Morten og Søren Byskov: »Havne og infrastruktur« i Sjæklen 2003 s.67-97.

Hahn-Pedersen, Morten. L. Bisbjerg. L.A. Hansen. A.L. Jacobsen. R.T. Poulsen og M.K.Søn-dergaard:»Nye tider i Englandstrafikken« i Sjæklen 2003 s. 99-117.

Hansen, Henrik L. Olaf C. Jensen og Fabienne Knudsen: »det største danske skibsforslis i nyere tid« i Sjæklen 2003 s. 119-125.

Jensen, Otto: »Erindringer fra en barndom på sømandshjemmet Gl. Havn« i Sjæklen 2003 s.127-149.

Kroman, Jes: »Hvor forsvinder flåden hen?« i Sjæklen 2003 s.59-65.

Reinheimer, Martin: »Stormfloden som myte« i Sjæklen 2003 s.151-173.

Søndergaard, Morten Karnø: »Rejeindustrien og det globale marked« i Sjæklen 2003 s. 31-47.

Søndergaard, Morten Karnø: »Fiskeriministeriets arkiv ca. 1947-1994« i Sjæklen 2003 s. 49-57.

Guldager Sogn

Guldager Sognearkiv: »Tiden omkring det gamle forsamlingshus« i Historier fra Ribe Amt s.42-47.

Hjerting sogn

Hjerting Sognearkiv: »Grandelaug« i Historier fra Ribe Amt s. 48-50.

Hostrup Sogn

Hostrup Sognarkiv: »En selvmordssag« i Historier fra Ribe Amt s. 51-52.

Skads Sogn

Skads Sognarkiv: »En Oksvang-drengs dagbog« i Historier fra Ribe Amt s. 52-53

Vester Nebel Sogn

Vester Nebel Sognarkiv: »En hedeopdyrkerfamilie i Lifstrup« i Historier fra Ribe Amt s. 54-56.

Fanø Kommune

Sognearkivet i Nordby: »Sku' gammelt Fjendskab« i Historier fra Ribe Amt s. 57-58.

Sønderho- arkivet: »stormfloden den 24. november 1928« i Historier fra Ribe Amt s. 59-61.

Grindsted Kommune

Bertelsen, Erik Holme: »Buchenwalde – i udkanten af Grindsted« i Egnsbogen 2004 s. 40-48.

Borg, Claudine: »Købmandshandelen i Morsbøl...« i Købmandsliv 2004 s. 183-184.

Dalgas, Jytte: »Peter Vinding Dalgas, Vestergade 4 og Østergade 3« i Købmandsliv 2004 s. 167.

Daae, Ivan: »Daae's Kolonial, Fynsgade 5« i Købmandsliv 2004 s. 130-133.

Ebbesen, Klaus: »En spændende bronzealdergrav fra Vorbasse« i RA 2004 s. 87-91.

Engelbrecht, Grete: »Købmandsliv på Vejlevej« i Købmandsliv 2004 s. 161-164.

Eriksen, Birthe: »Købmandsforretningen Sydtoften 1« i Købmandsliv 2004 s. 168-169.

Fisker, Else: »Kolonial – Tapet og Farvehandel, Nørregade 7« i Købmandsliv 2004 s. 149-150.

Grindsted Lokalhistoriske Arkiv: »Til byens pris« i Historier fra Ribe Amt s. 62-65.

Gaarde, Anna: »En tid hos købmændene Thorning og Jørgensen« i Købmandsliv 2004 s. 85-86.

Gejl, Hans: »Lærling hos købmand Jørgen Christensen...« i Købmandsliv 2004 s. 155-160.

Hansen, Jens Peder: »Købmand Holger Lunde, Østergade 3« i Købmandsliv 2004 s. 165-166.

Hedegaard, Elise: »Købmand P.A. Knudsen, Borgergade 3« i Købmandsliv 2004 s. 73-74.

Jensen Lis Sjøgren: »Købmand, Arne Jensen, Nørregade 7« i Købmandsliv 2004 s. 151-152.

Jensen, Ove: »Købmand Aage Jensen, Nørregade 7« i Købmandsliv 2004 s. 146-148.

Jørgensen, Preben: »Købmand, Borgergade 6 og Fælledvej 7« i Købmandsliv 2004 s. 87-98.

Karstoft, Ruben: »M.H.Schydts og Ida Schydts – en købmand og hans kone, Borgergade 6« i Købmandsliv 2004 s. 75-80.

Karstoft, Ruben: »Skrevet og sagt om T.C.Oehlenschläger købmand, grosserer og direktør i Grindsted 1906-47...« i Købmandsliv 2004 s. 108-114.

Knudsen, Bent N.: »N.P.Paarup-Kolonial og Delikatesse, Borgergade 8« i Købmandsliv 2004 s. 99-103.

Kristensen, Johannes Borg: »Johannes Borg Kristensen, Købmand Borgergade 35« i Købmandsliv 2004 s. 118-129.

Madsen, Marie: »En skæbne« i Købmandsliv 2004 s. 144-145.

Pedersen, Børge: »Fallesen – En købmandsgård, Borgergade 14« i Købmandsliv 2004 s. 115-117.

Pedersen, Anna Margrethe: »Købmandselev i slutningen af 60erne« i Købmandsliv 2004 s. 139-143.

Plagborg, Kaj og Arne Jørgensen: »Købmand, Christian Thorning, Borgergade 6« i Købmandsliv 2004 s. 81-84.

Plagborg, Jørgen: »Fra lærling til ansat i Grossistvirksomhed« i Købmandsliv 2004 s. 104-107.

Rasmussen, Esther: »At gå i butikker – før og nu« i Købmandsliv 2004 s. 170-172.

Traberg, Dorthe: »Hans Dynes Hansen – Vestbyens købmand, Glentevej 2« i Købmandsliv 2004 s. 134-138.

Tranberg, Annemarie: »Købmand Jørgen Christensen, Nørregade 16« i Købmandsliv 2004 s. 153-154.

Villumsen, Holger: »Besættelsessamlingen er flyttet hjemmefra...« i Mark og Montre 2004 s. 73-86.

Filskov Sogn

Kildegaard, Børge: »Købmand Thomsen, Amtsvejen 27« i Købmandsliv 2004 s. 61-65.

Pedini, Gerda Lyhne: »Kristian Lyhne Hansen, Købmand, Amtsvejen 10« i Købmandsliv 2004 s. 55-60.

Rasmussen, Børge: »Købmand, Amtsvejen 39« i Købmandsliv 2004 s. 69-72.

Stoklund, Gunnar: »Købmand, Amtsvejen 27« i Købmandsliv 2004 s. 66-68.

Sørensen, Judith Andersen: »Købmænd i Filskov« i Købmandsliv 2004 s. 49-50.

Sørensen, Judith Andersen: »Købmandsforretninger i Filskov« i Købmandsliv 2004 s. 51-54.

Hejnsvig Sogn

Hejnsvig Lokalhistoriske Arkiv: »Fortællingen om Peter Spillemand« i Historier fra Ribe Amt s. 66-67.

Pedersen, Børge: »Frank Sørensen Hejnsvig 1969-90« i Købmandsliv 2004 s. 173-175.

Stenderup Krogager Sogn

Madsen, Marie: »Jørgen Hansen, Krogager 1913-66« i Købmandsliv 2004 s. 179-181.

Madsen, Marie: »Om at handle hos købmanden« i Købmandsliv 2004 s. 182.

Sørensen, Judith Andersen: »Købmandshandel i Stenderup Krogager« i Købmandsliv 2004 s. 176-178.

Sønder Omme Sogn

Sdr. Omme Egnarkiv: »Man siger: om hundrede år er alting glemte!« i Historier fra Ribe Amt s. 67-72.

Helle Kommune

Agerbæk Sogn

Agerbæk Lokalhistoriske Arkiv: »En højskolemand« i Historier fra Ribe Amt s. 73.

Fåborg Sogn

Fåborg Lokalhistoriske Arkiv: »Christian Sømand« i Historier fra Ribe Amt s. 73-75.

Grimstrup Sogn

Grimstrup Lokalhistoriske Arkiv: »Katastrofen« i Historier fra Ribe Amt s. 75-76.

Næsbjerg Sogn

Næsbjerg Sognearkiv: »Smeden og han skone gennem et halvt århundrede i Næsbjerg« i Historier fra Ribe Amt s. 76-79

Vester Starup Sogn

Vester Starup Sogns Lokalhistoriske Arkiv: »Underdanigst pro memoria« i Historier fra Ribe Amt s. 80.

Øse Sogn

Øse Sognearkiv: »Nordenskov Mejeri 1885-2001« i Historier fra Ribe Amt s. 81-82.

Årre Sogn

Årre Lokalhistoriske Arkiv: »Historien om »Mæt Mejerleje«« i Historier fra Ribe Amt s. 83.

Holsted Kommune

Hansen, Hans Peder. P.C.A.Pedersens Dampbageri, Holsted Station 1907-2004. Holsted 2004

Hansen, Hans Peder. Dragon Carl Hansen, Holsted. Holsted 2004.

Hovborg Lokalhistoriske Arkiv: »Hovborg Skole 100 år« i Historier fra Ribe Amt s. 95.

Lokalarkivet for Holsted: »En drukneulykke ved Nielsby Mølle« i Historier fra Ribe Amt s.93-94.

Aastrup Sognearkiv: »Poul Andersen- Sognekongen fra Aastrup sogn« i Historier fra Ribe Amt s. 84-92

Ribe Kommune

Bramming, Bente. Taarnborg. Midt i Ribe. Ribe 2004.

Bunk, Jesper: »De olympiske lege i oldtiden« i Ribe Katedralskole 2004 s. 13-16.

Bunk, Jesper: »At vi er til« Om Bjørn Nørgaards stele på Ribe Katedralskole. I Ribe Katedral-skole 2004 s. 21-24

Dall, Uwe: »Tro og Agtsom« – 38 år som landpostbud« i RA 2004 s. 3-20.

Dall, Uwe: »Spejderhytten i Tange – et gammelt hus, dets historie og mennesker« i By, marsk og geest 2004 s. 19-28.

Dall, Uwe: »Hvem var Knuds mordere?« i By, marsk og geest 2004 s.39-50.

Dons Christensen, Elisabeth: »Årtiets læresag i året der gik« i Stiftsbogen 2004 s. 9-13

Fisker, Erik Bjerre og Jacob Kieffer-Olsen: »Ribes brolagte gader« i By, marsk og geest 2004 s.51-67.

Frölich, Anette: »Middelalderlige lægeinstrumenter fra Ribe« i By, marsk og geest 2004 s.5-18.

Høyrup, Morten: »Fysik før, nu og i fremtiden« i Ribe Katedralskole 2004 s. 73-74.

Johanson, Benni. »Geometriundervisning i Danmark før 1800.« I Ribe Katedralskole 2004 s. 40-49.

Nybye, Camilla Løntoft: »Christian Giørtz' bomuldsværeri« i By, marsk og geest 2004 s.29-38.

Ribe Byhistoriske Arkiv: »Fest i Ribe« i i Historier fra Ribe Amt s. 106-108.

Søvsø, Morten: »Gammelt ny om Ribes bindingsværk« i Mark og Montre 2004 s. 23-28

Farup Sogn

Farup Sogns Lokalhistoriske Arkiv: »NISAP Maskinfabrik i Farup« i Historier fra Ribe Amt s. 96-97.

Hvidding Sogn

Hvidding sognearkiv: »Truels Hansen- en fattig dreng fra Råhede« i Historier fra Ribe Amt s. 97-98.

Jernved Sogn

Jernved Sognearkiv: »Gredstedbro ved Kongeåen« i Historier fra Ribe Amt s. 99-101.

Juhl, Magne. Personer i Jernved sogn, Gørding herred, Ribe Amt bd. 1-6. Viborg 2004.

Kalvslund Sogn

Kalvslund Sognearkiv: »Historien om Poul Bartskaar« i Historier fra Ribe Amt s. 101-105.

Seem Sogn

Historisk Arkiv i Seem : »Historien om blodbøgen« i Historier fra Ribe Amt s. 108-109.

Spandet Sogn

Spandet Sognearkiv: »Spandet – et nordslesvigsk grænsesogn frem til 1920« i Historier fra Ribe Amt s. 110-111.

Vester Vedsted Sogn

Vester Vedsted Sogns lokalhistoriske Arkiv: »Krudt og kugler« i Historier fra Ribe Amt s. 111-115.

Vilslev Sogn

Præstegaard, Roll: »Thudeslægten fra Vilslev i Arizona« i RA 2004 s. 47-54.

Vilslev Sognearkiv: »Nu har vi spillet gaende – da broerne ved grænsen skulle sprænges i luften« i Historier fra Ribe Amt s. 115-116.

Varde Kommune

Busk, Elmo: »Min skolegang og læretid i Varde« i Vestjyske Fortællere s. 107-118.

Gundersen, Bodil: »En lykkelig barndom i de gode gamle dage« i Vestjyske Fortællere s. 103-107.

Hansen, Leif: »Brudstykker fra min tid i Varde Bank« i Vestjyske Fortællere s. 51-61.

Jessen, Edna: »Glimt fra et liv som lokalpolitiker« i Vestjyske Fortællere s. 79-84.

Jepsen, Jørn Eskelund: »En vestjyde vender hjem« i Vestjyske Fortællere s. 127-130.

Lindhardt, Charlotte: »Hvordan findes lokalhistorien – kilder til Varde Ádals historie« i Mark og Montre 2004 s. 62-72

Madsen, Vagn Aage: »Minder fra 2.verdenskrig og besættelsen« i Vestjyske Fortællere s. 85-102.

Møller, Svend Aage: »Fra Varde til Canada og tilbage igen« i Vestjyske Fortællere s. 121-126.

Nielsen, Kurt Vig: »Jul uden lys. Energikrisen for 31 år siden« i Vestjyske Fortællere s. 119-121.

Ostenfeldt, Viola: »Mit musikliv« i Vestjyske Fortællere s. 131-144.

Schantz, Viggo: »Varde frivillige bloddonorer« i Vestjyske Fortællere s. 13-19

Struwe, Kammar: »Et embedsmandshjem i Varde 1854 til 1880« i RA 2004 s. 55-68.

Sørensen, Albert: »Minder fra det gamle Varde« i Vestjyske Fortællere s. 61-72.

Sørensen, Ole: »En kold omvej til natlogi« i Vestjyske Fortællere s. 73-75.

Thomsen, Henry: »En markedsdag i Varde« i Vestjyske Fortællere s. 75-77.

Varde Lokalhistoriske Arkiv: »Strid mellem Varde Købstad og Varde Landsogn« i Historier fra Ribe Amt s. 126-131.

Vind, Søren: »Barndom og opvækst i Varde« i Vestjyske Fortællere s. 21-44.

Vestermark, Niels: »Købmandsbutik i Lunde i 100 år – et tilbageblik« i Vestjyske Fortællere s. 45-51.

Alslev Sogn

Alslev Sognearkiv: »Fra Slavekrigens dag i Alslev« i Historier fra Ribe Amt s. 117-119.

Billum Sogn

Billum Lokalhistoriske Arkiv: »Billum Brugsforening« i Historier fra Ribe Amt s. 119-121.

Horne Sogn

Horne Sognearkiv: »Fra bilens barndom« i Historier fra Ribe Amt s. 121-123.

Janderup Sogn

Janderup Lokalhistoriske Arkiv: »Bjergfolket i Páhøj og Lerpøthøj« i Historier fra Ribe Amt s. 124.

Thorstrup Sogn

Thorstrup Sognearkiv: »Legatet« i Historier fra Ribe Amt s.125.

Vejen Kommune

Klitmøller, Linda: »Margarinefabrikken Alfa – en bevaringsværdig fabriksbygning« i Mark og Montre 2004 s. 51-61.

Lindegaard, Olav C.: »Vejen Præstegaard – det tabte paradys« i RA 2004 s. 77-86.

Lokalhistorisk Arkiv for vejen Kommune: »En kasse til pastoren« i Historier fra Ribe Amt s. 132-133.

Nielsen, Teresa: »Vejen Kunstmuseum – fuld tilgængelighed her og nu« i Mark og Montre 2004 s. 39-44.

Ølgod Kommune

Bargisen, Karl Møller: »Afholdslogen »Krusbjergs Håb« – 100 år« i Ølgod Museum 2004 s. 77-82.

Knudsen, Kaj: »Venner ser på Danmarks kort...« i Ølgod Museum 2004 s.35-49.

Knudsen, Per: »Musik, Musikere og musikeksperimenter« i Ølgod Museum 2004 s. 83-97.

Nørager-Nielsen, Ove: »Jordemodervæsenet i Ansager,

Hodde, Tistrup og Ølgod« i Ølgod Museum 2004 s.64-76.
 Riis, Nic.: »Ølgod Borgerforening – 100 år« i Ølgod Museum 2004 s.50-55.
 Sørensen, Jens: »Ølgod Museum 1979-2004« i Ølgod Museum 2004 s.7-34.
 West, Charlotte: »Hvad stenen fortæller – mindsten i Ølgod Kommune« i Ølgod Museum 2004 s. 98-116.
 Ølgod-Strellev Lokalhistoriske Arkiv: »Frihedskæmperen Jørgen Thyregod« i Historier fra Ribe Amt s. 138-141

Ansager Sogn

Ansager Lokalhistoriske Arkiv: »et liv i knog og blæst« i Historier fra Ribe Amt s. 134.
 Nørager-Nielsen, Ove: »Jordemodervæsenet i Ansager, Hodde, Tistrup og Ølgod« i Ølgod Museum 2004 s.64-76.

Hodde Sogn

Nørager-Nielsen, Ove: »Jordemodervæsenet i Ansager, Hodde, Tistrup og Ølgod« i Ølgod Museum 2004 s.64-76.
 West, Charlotte: »Et 50 års jubilæum i Hodde gl. skole« i Ølgod Museum 2004 s. 56-64.

Skovlund Sogn

Skovlund Sognearkiv: »Da landsbyen hvilede i sig selv« i Historier fra Ribe Amt s. 135-136

Tistrup Sogn

Nørager-Nielsen, Ove: »Jordemodervæsenet i Ansager, Hodde, Tistrup og Ølgod« i Ølgod Museum 2004 s.64-76.
 Demant, Lotte og Jens Jermin Nielsen: »Lukkede døre er til for at blive løbet op« i Ribe Stiftsbog 2004 s. 71-78.
 Tistrup-Hodde Lokalhistoriske Arkiv: »Christian IV og Agerkrog« i Historier fra Ribe Amt s. 137-138.

Historisk Samfunds årsmøde og generalforsamling

Historisk Samfunds generalforsamling fandt sted den 5. april i Janusbygningen, Lærkevej 25, i Tistrup og samlede et halvt hundrede medlemmer.

Til ordstyrer valgtes Søren Manøe, der fastslog at generalforsamlingen var lovlig indvarslet.

Derefter oplæste formanden Jørgen Dieckmann Rasmussen, sin beretning for 2004, som godkendtes af forsamlingen

Edel Overgaard fremlagde regnskabet. Årets overskud 52.193,19 kr. skal ses i lyset af, at der resterer en udgift på ca. 30 000 kr. Balance på 315.767,52 kr. formodes at gå ned i forbindelse med udgifter til etablering af en hjemmeside.

derefter foretoges valg til bestyrelse hvor Mogens Hansen, Jørgen Dieskmann Rasmussen og Søren Mulvad genvalgtes. Som suppleanter genvalgtes Uwe Dall og Svend E. Tygesen og som revisorer Ejving Busk Jensen og Søren Manøe.

Kontingentet fastholdtes på 125 kr.

I forbindelse med generalforsamlingen holdt lektor Viggo Sørensen fra Århus Universitet et livligt og inspirerende foredrag om jyske dialekter og arbejdet med Den jyske Ordbog

Regnskab 2003

Indtægter

Kontingent	108348,05
Tilskud:	1710,00
Bramming Kommune	1190,00
Grindsted Kommune	1000,00
Brørup Kommune	500,00
Ølgød Kommune	1000,00
Ribe Kommune	2066,00
Fanø Kommune	500,00
Blåvandshuk	954,00
Blåbjerg Kommune	1000,00
Billund Kommune	1000,00
Holsted Kommune	500,00
Vejen Kommune	1000,00
Esbjerg Kommune	2200,00
Varde Kommune	1500,00
Ribe Amt	19877,00
L. og Oskar Niensens Fond	2000,00
Andet	378,00
Tilskud i alt	38375,00
Nettorenter/afkast	2050,14
Nettoindtægter bogsalg	4685,00
Foreningsindtægter i alt	153458,19

Udgifter

Løn	12800,00
Kontorudgifter	8342,10
Møder/udflugter	10187,75
Bestyrelsen	10554,25
Årbogen 2004 incl. Porto	51713,05
Porto	5313,50
Moms på årbog	2354,50
Foreningsudgifter i alt	101265,10
Årets resultat	52193,09
Balance	153458,19

Bestyrelsens beretning for virksomhedsåret 2004

Det blæste og var hundekoldt, da en flok medlemmer af Historisk Samfund for Ribe Amt samledes ved Fanøfærgelejet i Esbjerg torsdag, den 1. april sidste år for at tage over til Nordby for at deltage i årsmødet i Historisk Samfund for Ribe Amt. Trods vejret og datoen – det var ingen aprilsnar – var der et pænt fremmøde, og flere var faktisk kommet langvejs fra. Det skyldtes dog næppe generalforsamlingen, men derimod det efterfølgende foredrag med cand.-mag. Bjarne Steen Jensen fra Grindsted om kongehusets smykker. Med kronprinseparrets forestående bryllup var der stor interesse for at se/høre om de mange juveler, der stod for at skulle luftes 1? måned senere.

Årsmødet blev derfor et godt startskud på virksomhedsåret 2004 for Historisk Samfund for Ribe Amt – også fordi vi samme aften endelig havde fået H. K. Kristensen-prisen i spil igen, idet den i forlængelse af generalforsamlingen blev uddelt til Hanne og Villy Nielsen fra Fanø for deres mangeårige arbejde med person- og gårdhistorie på Fanø.

Efter generalforsamlingen konstituerede bestyrelsen sig uændret, det vil sige med Jørgen Dieckmann Rasmussen som formand, Søren Mulvad som næstformand, Edel Overgaard som kasserer og ansvarlig for ekspeditionen, Olga Pedersen som redaktør af Fra Ribe Amt og Roll Præstegaard som sekretær. Mogens Hansen og Søren Frederiksen har som menige bestyrelsesmedlemmer deltaget i diverse

udvalgsarbejder, bl.a. med hensyn til programlægning og medlemsmøder. Desuden har vores suppleant Uwe Dall været aktiv i redaktionskomiteen bag Fra Ribe Amt sammen med redaktør Olga Pedersen og Søren Mulvad.

Historisk Samfunds program 2004 afveg fra tidligere års derved, at den traditionelle udflugt var blevet taget ud på forhånd. Gennem flere år har der været oplæg til en udflugt, og sidste år forsøgte vi at skyde den til senere på sommeren, men desværre med samme resultat som de foregående år: Tilslutningen var for ringe til, at udflugten kunne gennemføres. Det har vi opfattet som et signal om, at medlemmerne ikke er interesserede i udflugter for øjeblikket.

Første arrangement i 2004 blev derfor Historisk Søndag, der foregik den 16. maj om eftermiddagen. Turen gennem Obbekær og Seem sogne havde Søren Mulvad som guide, og han førte deltagerne gennem to tyndt befolkede, vestjyske sogne med meget forskellig historisk baggrund. De er præget af at ligge i et område, hvor Kongeriget Danmark og Hertugdømmet Slesvig har tvistet om indflydelse og overhøjhed. Begge sogne grænsede til Det Tyske Kejserrige 1864-1920, og det kom til at præge dagliglivet. Begge sognekirker blev besøgt, ligesom der blev gjort stop ved stedet, hvor Seem Kloster lå engang. Et helt igennem vellykket arrangement.

Efterårsmødet, lørdag den 4. september 2004. Sidste stop ved Esehytterne i bunden af Ringkøbing Fjord ved Nymindegab. Foto: Jørgen Dieckmann Rasmussen.

Næste arrangement foregik den 12. august, hvor Fra Ribe Amt 2004 udkom og blev anmeldt og præsenteret ved et arrangement på Tårnborg i Ribe. Endnu engang var det lykkedes årbogens redaktør Olga Pedersen og holdet bag hende at sammensætte en årbog med et varieret og interessant indhold spændende fra beskrivelse af en bronzealdergrav i Vorbasse til historien om Thudeslægten i Vilslev, som har en forbindelse til Arizona. Også geografisk kom årbogen godt rundt i amtet, sådan som traditionen er. Adjunkt Lars Ilsøe fra Ribe Katedralskole anmeldte Fra Ribe Amt 2004, og efter kaffen og kringlen havde deltagerne

mulighed for at få en rundvisning i Tårnborg, der tidligere har været bispegård, posthus, kommunal skoleforvaltning og statsamtskontor. Der var pæn tilslutning til arrangementet, og Tårnborgs tykke mure sikrede en behagelig temperatur på en steghed sommerdag.

Lørdag den 4. september fandt efterårsmødet sted. I et herligt eftersommervejr mødtes 35 medlemmer af Historisk Samfund i Henne, hvorfra vi indledte en oplevelsestur i Fiilsø og egnen omkring. Det blev en spændende introduktion til et område, hvor man ellers ikke har adgang selv, og guiden gav en god indføring i områdets historie, natur og alle de forskellige

Lektor Lars Ilsøe, Ribe Katedralskole, anmelder Fra Ribe Amt 2004 i Tårnborg i Ribe. Foto: Jørgen Dieckmann Rasmussen.

ting, der finder sted på det indvundne søområde i dag. Fra Filsø fortsatte vi til Kjærgaard Plantage, hvor vi bl.a. benyttede lejligheden til at gøre stop og komme ud og se på landskabet fra toppen af klitterne, inden vi vendte næsen mod nord og havde det sidste stop ved det gamle udløb af Ringkøbing Fjord. På alle deltageres vegne kan jeg vist sige, at det var en spændende, meget varierende og ligefrem underholdende eftermiddag. Synd blot at turen ikke var helt udsolgt.

Vejhistorie i almindelighed og i Ribe Amt i særdeleshed er ikke ét af de mest opdyrkede emner, så den 4. november kom arkivar Steffen

Elmer Jørgensen, der er meget vidende på området til Ribe Amtsgård og holdt foredrag om vejhistorie. Fremmødet var stort, og der blev fortalt meget om vejhistorie, men måske ikke så meget om vejhistorie i Ribe Amt, som deltagerne havde forventet.

Lige inden udløbet af 2004 kom ét af vore gamle projekter i hus: Udgivelsen af bøndergårde i Skads Herred, en udgivelse som er lavet i samarbejde med Landbohistorisk Selskab. Der er sendt foldere ud på bogen, så I også har haft mulighed for at bestille den.

Det var alt sammen noget om aktiviteterne i 2004 – et år bestyrelsen kan se tilbage på med

tilfredshed. Nogle af jer havde måske også forventet nogle betragtninger om Historisk Samfund for Ribe Amt midt i det store strukturereform-arbejde. Lad mig sige det, som det er: Vi har ikke taget hul på diskussionen endnu – ikke på grund af manglende lyst eller mod, men fordi der i bogstaveligste forstand kom en mand med en slæde i vejen: Da vi Historisk Samfund for Ribe Amt vil tilpasse sig de nye rammer, om end vi næppe ekspanderer til at dække hele den nye region, som Ribe skulle have bestyrelsesmøde om bl.a. det emne, blev det snestorm, og siden har vi ikke kunnet få de travle kalendere til at passe. Men tro mig:

Spørgsmålet skal behandles på førstkommende bestyrelsesmøde.

På bestyrelsens vegne vil jeg slutte beretningen for 2004 af med at bringe en tak til vore faglige samarbejdspartnere, Ribe Amts Lokalarkiver og Ribe Amts Museumsråd. Til Ribe Amt, kommunerne i Ribe Amt samt Lida og Oskar Niensens Fond skal der lyde en stor tak for det tilskud, der spiller en væsentlig rolle for finansieringen af Historisk Samfunds aktiviteter. Endelig vil jeg gerne takke bestyrelsesmedlemmerne samt de aktive medlemmer i redaktionsudvalget for indsatsen i det forgangne år.

Nye medlemmer 2004

Bramming: Lillian Hansen

Brørup: Andreas Bruun.

Esbjerg: Vibeke Nielsen, Børge Møller, Ronald Bank Kodal

Frederiksberg: Sten Hugo Jensen

Glejbjerg: Christian Madsen

Henne Strand: John Abrahamsen

Holsted: Jakob Kjær.

Herning: Knud Nygaard

Oksbøl: Ludvig Emil Iversen, Tove Nielsen

Ribe: Gunnar Hartvigsen, Børge Volf

Lorensen, Kaj Lauritsen, Arne Jørgensen,

Kirsten Grau Nielsen, Jørgen Vind Jensen

Toftlund: Ellen Nielsen

Vejen: Elisabeth Hyldig

Register 2005

Abrahamsen, John	9	England	24	Hjøllund, K. kreds­læge	7
Aggesen, Sven, forfatter	81ff	Erik Plovpenning	84	Hjørring	95
Ahlmann Nielsen	55	Esbern Snare	82	Hodde Sogn	73ff
Allerup	66ff	Esbjerg	17ff, 21ff, 56, 85ff	Holland	61
Altona	21	Estrup, indenrigsminister	24f	Holmberg, Janne	86
Andersen, Søren Kimer	42	Fanø	27	Holmslands Klit	27f
Andersen, Henning, Mester	43	Filsø	87	Holstebro	32
Andersen, Ferdinand, kaffegrosserer	4	Flensborg	14	Holsted	86f
Andst sogn	81ff	Fogt­mann, degn i Jerne	33	Hostrup	74
Ansager	73	Fogt­mann Brorson, Hans Adolf	55	Houmand, Kjeld Viggo	59
Assens	53	Frederik III	98	Hoven	3
Barcelona	62	Frederik II, konge	83	Husum	21
Beck, Vilhelm	27	Frederiksnåde	102	Høeg-Guldberg, sagfører	19
Belgien	61	Gammelby	55	Høy-Nielsen, Aja	47
Bertram, Andreas	67	Gammelby	56ff	Indre Mission	26ff
Bing, Anders, jægermester	37	Gammelgaard, H. restauratør	3	Ingwersen, Peter	71
Birkedal, Vilhelm	22ff	Glejbjerg	73, 110	Isted	14
Birkeland, Sven Arvid	81ff	Grene Sogn	102	Iversen, Peter Iver	110
Blåbjerg	9	Griffenfeld, Peder	98	Iversen, Claus	39
Blåvand	3	Grimstrup	16f	Jacobsen, Jacobine	20
Bobøl	43ff	Grindsted	95ff	Jensen, Peter Christian, Hodde	73
Boldesager	55ff	Grunnet, Nissen Peder	110	Jensen, Martinus, Tjæreborg	70
Bolding	110	Grådyb	21	Jensen, Sillas	3
Bomholt, Julius	57	Guldager Sogn	31ff, 93	Jensen, Jens Ole	31ff
Borberg, Laurids, borgmester i Varde	14ff	Gyldenløve, Frederik Ulrik	98	Jensen, Thomas Christian	73ff
Bounum	66	Haltrup	75	Jensen, Harald, redaktør	19
Bramming Hovedgård	91	Hamborg	21	Jensen, Anders, gårdejer	90f
Breinholt, konsul	53	Hannover	61	Jensen, Niels	110
Brinch, Helly	58	Hansen, Sigurd	86	Jensen, Christen, lavværge	35
Bruun, Peder Møller, Jerne	36	Hansen, Gunnar Schmidt	95f	Jepsen, Jens, skibsfører	103
Brørup	86	Hansen, Rasmus, skomager	37f	Jerne	55ff, 92
Carstensen, Maturin, provst	55	Hansen, Mogens	95	Jespersen, Niels	85
Christensen, Jens Husted, Roust	11ff	Hansen, Stig, lærer	3f, 86	Jessen, Morten, Råhede	42
Christian V	98	Haraldsted, Gorma	68ff	Johnsdatter, Johanne Marie	101
Christian den Niende	84	Harch, sagfører i Varde	19	Josten, Mads	43
Dagbladet Vestkysten	85	Harzen	61	Junge, Klavs	43f
Danmark	61	Hegelund, Peder	43	Jørgensen, Jørgen	57
Dansk Vandrelaug	3, 85ff	Hejnsvig	102	Jørgensen, Jes Nybro	110
Ditlevsen, Hans, guldsmed	39	Henne Strand	3ff	Jørgensen, Christen	39f
Dybbøl	65	Hjerresen, Lave	43	Karlsen, Oluf	46
Elley, Christian, kromand	110	Hjerrest, Laurids, Ribe	41	Kastberg, Helga	48
		Hjerting	32ff, 47ff, 92f	Kjeldsen, Søren, Vognsbøl	33
		Hjort, sognepræst i Jerne	32ff	Kjær Gerda Bolt	31

REGISTER

Knud Lavard	82	Nørholm	87	Sørensen, Niels, Olling	78
Kold, Christen	22	Nørskov, Ole, Varde	14	Sørensen, Chresten, skomager	41
Kolding	20	Obbisen, Søren	43	Sørensen, Ejvind	61
Koldinghus	83	Olesdatter, Anne Marie	31ff	Tarm	90
Kraft, Jep Andersen, oldermand	37	Ovnplade	95ff	Tarp	87
Kristeligt Dagblad 1952	38	Paris	66	Thisted Amt	14
Krogager, Ejlf Egon Richardt	61ff	Pedersen, Søren, Kærbølling	41	Thomsen, Laust, Jerne	11
Kvaglund	55	Pedersen Chresten, Bobøl	43	Thomsen, Rica	57
København	7, 22, 47ff	Pedersen, Olga	73, 109	Thomsen, Rica	59
Lange, hr.	86	Pedersen, Jens skomager	43	Thorstrup	3
Lassen, Per, vandrer, ejer af Solfang	7ff	Pedersen, Jes	43f	Thorstrup sogn	78
Lassen, Mikkel, skomager	39ff	Pedersen, Karl, Esbjerg	85	Tietgen C. F.	26
Laugesen, Hans	71	Peters, Harald, arkitekt	47	Tilst, Jes	41
Lauridsen, Inger Marie, Roust	11ff	Petersen, Thue	68	Tillich, indenrigsminister	21
Letbæk Mølle	77	Podebusk, Mourids	39f	Tilst, Jens	39
Lindberg, Niels Nielsen	101	Poulsen, Niels	43	Tistrup sogn	77
Lindhardt P. G.	29	Præstholm, Henrik	3	Tjæreborg	61ff
Lindknud	73	Randbøl hede	91	Tjæreborg Rejser	61ff
Loft, Grindsted	96ff	Randers	14	Toledo	62
Lund, Søren, skomager i Hjerting	34	Rasmussen, Kristen	43	Tormom, Ib	43f
Lund, Paul, Bramming	92	Rasmussen, Knud, fotograf	90	True, sognepræst i Guldager	31
Lund, Jens, forstander	78	Rasmussen, Eigil, Esbjerg	90	Tychens, Martin, Nordenskov	79
Lykkegård	55	Ribinen	61	Tønning	21
Læsø	14	Ribe	89	Udby Sogn	14
Madrid	62f	Ribe Amtstidende	17	Valdemar, Den Store	81
Madsen, Maren, Jerne	11	Ribe	37ff	Valencia	62
Madsen, Aksel, Esbjerg	85	Rig, Asser, Fjenneslev	82	Vamdrup	21
Madsen, Peder, Sædding	33	Roust	11ff	Vandrehjem	3
Magnus den Stærke	82	Ryslinge	22ff	Varde	4, 7, 13ff, 27, 66, 88
Manø	87	Rørkjær	55f	Varde Avis	17
Manøe, Søren	11	Saxo, historieskriver	81ff	Vedersø	61
Marebæk, A, gæstgiver i Hjerting	33	Schmidt, Mads Hansen	110	Vejers	3
Mathiesen, Svend Aage	62ff	Sig	3	Vejle	110
Mathiesen, Laurids tøffelmaker	38	Sillasen, Agnes, leder af vandrerhjem	3ff, 89ff	Vejstrup højskole	78
Mikkelsen, Jens	34	Simonsen, Johs. Bredmose	21	Veldbæk	55
Molktenberg	102	Sjørring, Jens, sognepræst	77	Vendsyssel	96
Mundelstrup	80	Skibelund Krat	87	Vensild, Henrik	103
Munk, Kaj	61	Skåne	82	Vestergaard, biskop i Ribe	66
Nielsdatter, Kirsten	101	Slesvig	14	Viborg	19, 83
Nielsen, Stinus, bygmester	5	Sneum	61, 66	Vognsbøl, Jerne Sogn	31ff
Nielsen, Hans, forvalter	101	Sofia, Dronning	81ff	Vorbasse	73, 91
Nielsen, Ellen, frk	86	Solberg, Obbi	43	Vorm, Ulla, frk.	86
Nielsen Matz	43	Solfang, vandrerhjem	3ff, 87	Westesen, Knud, Hjerting	33
Nielsen, Søren, sognefoged i Roust	12	Spies, Janni	71	Wibe, Peder, rentemester	98
Nielsen, Hans Sillas	67	Spies, Simon	71	Wognsbøl, Niels	34
Nielsen, Inger	50	Stadsbud, Anders	45f	Ølgod Sogn	101
Nielsen, Helga	48	Staffensen, Anders	39	Øse	73ff
Nielsen, Marie, plejemor	54	Stephansen, Søren, Hjerting	33	Øse	3
Nordenskov	79	Sunesen, Anders	84	Ålborg	14
Norge	95	Sverige	68, 98	Århus	18, 90
Nørholm hede	74	Sønder Omme	101	Aastrup sogn	73ff, 109ff
		Sørens datter, Anne, Vognsbøl	33	Aatte Bjerge	86
		Sørensen, Christen	101		

Fra Lokalarkivernes arbejdsmark i Ribe Amt 2004

Ribe Amts Lokalarkiver (RAL)

Bestyrelsens beretning

Strukturreform og nye kommunegrænser har været ord, der har præget nyhederne, siden vi sidste år var samlet til jubilæums-generalforsamling i Ribe Amts Lokalarkiver. På politisk plan har der været forhandlet, lavet aftaler, stemt, forhandlet påny og ventet. Det har handlet om de store linjer og om at få skabt fremtidige administrative rammer, der kan give borgerne de bedste tilbud i et nyt Danmark.

For lokalarkiverne kan alt dette måske synes meget fjært og uvirkeligt, men samtidig må vi erkende, at der ikke er lang tid til den 1. januar 2007, hvor vores alle sammens administrative virkelighed vil være en anden. Nye kommuner, intet amt – og (en del) nye politikere alle steder. Om ikke nødvendigvis problemer, så i hvert fald store udfordringer også for lokalarkiverne, som yderligere må forvente forandringer inden for egne rækker. Organisatorisk har SLAs medlemmer regionalt været samlet i amtskredse, men amterne forsvinder og hvad så? Skal vi være regionsopdelte, ja så bliver der tale om geografisk set meget store områder – for vores vedkommende fra Fanø i vest til Nyborg i øst, fra Blåbjerg i nord til Tønder i syd. Dertil kommer, at de nye regioner ikke skal arbejde med kultur. Hvad fremtiden bliver for samarbejdet mellem kommunernes lokalarkiver skal ikke uddybes nærmere her, for det vil SLAs formand Asbjørn Hellum komme nærmere ind på i sit indlæg senere i aften. Blot vil jeg nævne, at lokalarkiverne også har en arkivkonsulent på spil – finansieret via en amtslig bevilling. Der er ingen tvivl om, at netop amtskonsulenten har gjort en forskel af de gode for lokalarkiverne i Ribe Amt og vil være væsentlig at opretholde.

Her i omskiftelsernes tid har RALs bestyrelse valgt at satse på uddannelse. Fremtiden for lokalarkiverne vil ikke blive mindre udfordrende, end den har været – en ny generation af brugere er undervejs. De er vant til, at de informationer de skal bruge, er tilgængelige via Internettet – ikke mindst yngre arkivgæster er af den

opfattelse, som kan være vanskelig at få dem ud af, at al eksisterende viden er det, de møder på nettet. Det vil derfor være meget vigtigt for arkiverne at komme ud med deres budskaber og tilbud, der hvor »kunderne« er. Det betyder igen, at man skal have styr på sine samlinger, have dem godt registreret på Arkibas, Internetpubliseret o.s.v. At ruste lokalarkiverne til denne fremtid har været et bærende element i RALs arbejde – men dertil også at få gjort opmærksom på, at arkiverne er der som et vigtigt element i det lokale kulturliv. Vedholdende PR vil blive vigtigt, ikke mindst når arkiverne skal konkurrere med andre om kulturkrønerne i de nye kommuner. Det er bl.a. noget af det, uddannelsesudvalget har lagt vægt på i arbejdet i det sidste års kursusvirksomhed.

Apropos nye brugergrupper og deres behov: I mange år har gotisk skrift været et vigtigt emne for lokalarkiverne. Det er det stadig, men feltet kan snart udvides til at omfatte læsning af mere moderne håndskrift som skræskrift. Mange yngre – bl.a. historiestuderende – mestrer ikke at læse det.

Apropos strukturreform – meget mere kan siges, men jeg vil da lige nævne, at der for kommunerne venter store arbejdsopgaver på det arkivmæssige område. Måske kan strukturreformen blive anledningen til, at flere kommuner opretter deres egne stadsarkiver til at tage sig af de mange, komplicerede opgaver, der skal løses.

Om RALs arbejde er der i øvrigt at sige, at vi stadig har et tværgående projekt i søen. Emnet er Fremmede i Ribe Amt – altså hvordan indvandring gennem århundreder har påvirket og befolket området, hvor der oprindeligt var langt mellem indbyggerne. Det er også historierne om vellykkede og umærkelige integrationer. Projektet har vist sig at være en noget større udfordring end oprindeligt tænkt, og jeg skal beklage, at bestyrelsen måske har sendt jer på missioner til »ukendte områder« i jeres kommuner. Forhåbentlig har det været med til at skabe kontakter til mennesker, hvis historie I også skal dokumentere. Richard Bøllund vil fortælle nærmere om projektet i sin

beretning, men jeg kan da afsløre, at vi forventer at være klar til en præsentation i efteråret 2005.

Lad mig slutte af med at bringe en tak til vore samarbejdspartnere. Det gælder bl.a. Ribe Amt, som støtter os med tilskud til amtskonsulenten og til trykning af beretninger. Det gælder Ribe Amts Museumsråd og amtets museer samt Historisk Samfund for Ribe Amt. Endelig vil bestyrelsen gerne bringe en tak til amtskonsulent Richard Bøllund for hans utrættelige indsats for amtets lokalarkiver.

Jørgen Dieckmann Rasmussen
Formand

Amtskonsulentens beretning

Arkiverne lever i en foranderlig verden. Det mærkes på IT-området, hvor udviklingen farer af sted, og det mærkes efter vedtagelsen af den nye kommunalreform. Begge dele har i 2004 fået en del arkiver til at gøre sig overvejelser om fremtiden. Hvor står vi henne, hvad vil vi og hvad skal der blive af lokalarkiverne, er nogle af de spørgsmål, der bliver stillet.

Der er mange ubesvarede spørgsmål, som skal løses i indeværende og kommende år, inden de nye kommuner bliver en realitet i 2007. Hvad er lokalarkivernes fremtid i dette nye samfund? De der er bekymret for arkivernes fremtid kan se tilbage på kommunalreformen i 1970. Var det ikke netop dét, som skabte grobunden for lokalarkivernes fremvækst? Når man fjerner noget, og tingene bliver større, er der brug for noget at stå sammen om. Så længe der er mennesker i de små sogne og byer, er der brug for noget der forankrer den lokale identitet, og hvem er bedre til det end lokalarkiverne? Jeg tror på en fremtid for lokalarkiverne, men det kræver en indsats og vilje lokalt, hvis man også fortsat ønsker politisk velvillighed overfor arkiverne.

Som amtskonsulent har jeg naturligvis også stillet spørgsmålet: Hvad skal der blive af mig, når Ribe Amt ikke længere eksisterer? I det store spil om fremtidens kommuner er en arkivkonsulent kun en lille brik. De mange opgaver, arkiverne tildeler mig, mener jeg dog berettiger ønsket om en konsulentordning i fremtidens nye kommuner. I takt med de større krav der stilles til arkiverne, vil der også blive brug for en at trække på.

Fremtiden er også edb og Internet. Det har vi fået en forsmag på i 2004, hvor der er blevet arbejdet på en web-baseret udgave af Arkibas. I september kunne RALs medlemmer få et indblik i det nye program, da SLAs formand

Asbjørn Hellum troppede op i Esbjerg, og kunne vise et næsten færdigudviklet program. Nu er det så ved at være klar til lancering. Programmet åbner op for helt nye muligheder, men det har også givet årsag til en del panderynker ude i arkiverne. Det afgørende punkt er økonomien – hvordan får et lille arkiv råd til at anskaffe programmet? Der er desværre ikke et klart svar på dette spørgsmål. Udviklingen dikterer teknologien, og vil man på vognen, må man betale de udgifter der følger med. Problemstillingen har fået nogle arkiver til at diskutere alternative løsninger og organiseringsformer eller måder at tilvejebringe midler.

Vil man gøre sig håb om at få flere midler, må man først og fremmest gøre sig synlig. Det er baggrunden for kursusrækken »Arkiverne frem i lyset«, der blev taget hul på i 2004. Her havde vi i efteråret et kursus i formidling, der gerne skulle ruste og give arkiverne mere mod på at komme ud, og formidle noget af den information der ligger gemt på arkiverne. Kursusrækken følges i indeværende år op af et i pressekontakt, og et med overskriften »Hvor får vi pengene fra?«. Meningen med kurserne er, at give arkiverne mere gennemslagskraft og synlighed.

En af de konkrete ting der i 2004 var med til at synliggøre Ribe Amts Lokalarkiver, var udgivelsen af bogen *Historier fra Ribe Amt*. Med arkivernes hjælp lykkedes det at få bogen færdig til generalforsamlingen i marts måned. Bogen giver mange glimrende eksempler på de historier og fortællinger, der findes i arkiverne. Der har været et ganske pænt salg af bogen, specielt op til juletid, så det viser, at der er stor interesse for det arkiverne laver, men om det kan aflæses af arkivernes besøgstal, kan jeg ikke besvare.

Det ene projekt afløste det andet i 2004. Efter *Historier fra Ribe Amt* begyndte jeg i efteråret på projektet, der har fået den foreløbige arbejdstitel »Fremmede i Ribe Amt«. Ideen til projektet er opfostret i RALs bestyrelse, og selv om projektet i nogle henseender ligger et stykke for det, som arkiverne normalt beskæftiger sig med, synes jeg det er et uhyre spændende og relevant projekt. Da Ribe Amt samtidigt ydede et tilskud på 50.000 kr. til projektet, var det bare om at komme i gang. I 2004 har jeg foretaget et enkelt interview og skrevet en efterfølgende artikel, men med udsigt til mange flere i 2005. Jeg forventer meget af projektet, der gerne skulle ende med udgivelsen af en bog.

Projektet går ud på at samle en række skrevne personportrætter af folk med udenlandsk baggrund. Folk der er kommet hertil udefra, og er blevet boende. Der er fundet mange interessante personer frem, både nulevende og

afdøde. Der er dog en overvægt af historier, der tager udgangspunkt i et nutidigt interview. Der er ingen tvivl om, at der kommer mest kød på de historier, hvor man sidder ansigt til ansigt med folk. Derved får man den personlige side frem i historien, som har været hensigten, og er lykket i mange tilfælde.

Da det er et projektet i arkiv-regi er der også lavet historier med eksempler på tilflyttere, der kom hertil for mere end 100 år siden. Nogle af de personer der er dukket op, er der dog ikke blevet en historie ud af, idet kildematerialet simpelthen har været for sparsomt, og der ikke var nogle nulevende familiemedlemmer til at fortælle videre. Nogle arkiver har været i folketællingerne og fundet frem til udenlandske tilflyttere, det dog ikke har været muligt at skaffe nærmere viden om. Men alt i alt er der blevet gjort en god indsats rundt omkring på mange arkiver, og jeg synes, det ser lovende ud, det vi indtil videre har fået lavet.

2004 har desuden budt på de faste opgaver, bl.a. redi-

gere årsberetninger, lave to gange RAL-Nyt samt stå for vedligehold af hjemmesiden. Som altid kan jeg kun opfordre til at bidrage og levere materiale til det ovennævnte. Jeg kan også kun opfordre til, at gøre brug af den konsulenthjælp jeg kan tilbyde. Det er der heldigvis også rigtig mange, der har gjort. En optællingen i kalenderen viser, at det er blevet til 22 konsulentbesøg ude af huset i 2004.

Jeg synes 2004 har været et godt år, hvor vi i fællesskab har opnået en masse ting. Der sker noget i Ribe Amts Lokalarkiver, i hvert fald i de fleste af dem. Men det gør ikke noget, hvis der kommer til at ske endnu mere i 2005! Jeg takker for tilslutningen til de kurser og aktiviteter, jeg har været med til at igangsætte, og takker alle for samarbejdet det forgange år. Ikke mindst bestyrelsen som er en vigtig og god samarbejdspartner at have i det daglige.

*Richard Bøllund
Amtskonsulent*

Vesterled i Janderup set fra øst mod vest. Huset forrest til højre i billedet er Janderup Brugsforening. Med den hvide kittel i døren ses uddeler Laurids Jensen. Huset på venstre side af vejen er Vesterled 31 også kaldet »Skomagerhuset«. Foto: Ca. 1904. Janderup Lokalhistoriske Arkiv.

Beretninger fra amtets lokalhistoriske arkiver

Billund Kommune

Lokalhistorisk Arkiv

Billund Centret, Hans Jensensvej 6, 7190 Billund
Tlf.: 75 33 24 72

Åbningstid: Tirsdag kl. 19.00-21.00 samt efter aftale

Leder: Hanne Gosvig, Kærvej 421, 7190 Billund

Tlf.: 75 33 17 46

E-mail: hegosvig@stofanet.dk

Lokalhistorisk Arkiv har haft et år uden de helt store arrangementer. Sidste år havde vi jo 25 års jubilæum og udgav bogen, »Billund – der var engang«, der er blevet godt modtaget.

Herefter skulle vi i gang med arkivarbejdet igen. Vi er begyndt at registrere på computeren, alt det der er indkommet fra 1977 – 1992, idet det indtil nu kun var manuelt registreret, og samtidig gør vi det klart til Arkibas version 4.

Vi har ikke haft så mange besøgende som sidste år. 80 besøgende har skrevet i vores gæstebog, og vi har fået 85 afleveringer af forskellig art. To gange har vi haft fortælleaften, hvor tre borgere hver gang har fortalt om deres liv i Billund. Der har været 80-100 tilhørere hver gang, og det har både været unge og ældre Billund-borgere. Arkivet havde en båndoptager stående og har optaget det hele på bånd (med fortællerens accept). Disse bånd opbevarer vi på arkivet. Derudover har vi lavet udstillinger i vores udhængsskab, hjulpet skolerne med materialer til nogle af deres emneuger og besvaret forskellige spørgsmål telefonisk og via e-mail.

Vorbasse Lokalhistoriske Arkiv

Vorbasse Museum, Kirkegade 3, 6623 Vorbasse

Åbningstid: Tirsdag kl. 19.00-21.00 samt efter aftale

Leder: Sven Tygesen, Stadionvej 4 A, 6623 Vorbasse

Tlf.: 75 33 31 39

Arkivets postadresse: Stadionvej 4 A, 6623 Vorbasse

E-mail: sven-tygesen@vorbasse.dk

Arkivet har i 2004 modtaget 23 afleveringer. Det har stået for én udstilling og medvirket i tre foredragsarrangementer.

I foråret blev der påbegyndt et arbejde, der vil komme til at strække sig over flere år. Bebyggelsen i det åbne land har ændret sig kolossalt meget inden for de sidste 40 år. Der er stort set ingen af de mange smågårde og husmandssteder, der har været tidligere, der driver landbrug mere. De er blevet omdannet til parcelhuslignende beboelser, evt. med lidt hobbylandbrug til. Det betyder, at de bygningsmæssigt helt har skiftet karakter.

De større gårde, hvor der fortsat drives landbrug, fremtræder ikke længere som traditionelle bøndergårde med 3-4 eller flere længer, placeret i forhold til hinanden efter et nogenlunde fast mønster. Deres produktionsbygninger er i stadig højere grad kommet til at minde om fabriksbygninger, omgivet af siloanlæg og gyllebeholdere. Man kan ikke længere tale om et fast mønster for bygningernes placering.

For at kunne dokumentere denne ændring af bygningskikken på landet vil arkivet gennemføre en fotografering af al bebyggelse i det åbne land inden for arkivets område.

Blåbjerg Kommune

Blåbjerg Lokalhistoriske Arkiv

Sønder Allé 21, 6830 Nr. Nebel. Tlf.: 75 28 71 18

Åbningstid: Mandag kl. 8.30-11.30 samt efter aftale

Leder: Inga Mulbjerg, Parkvej 3, Kvong, 6800 Varde

Tlf.: 75 25 40 01

E-mail: lha@blaabjergweb.dk

Blåbjerg Lokalhistoriske Arkiv har som tidligere år haft nok at se til i 2004. Vi har haft ca. 115 besøgende, nogle af dem gengangere der som regel finder deres aner. Forespørgsler i telefon, e-mail og skriftlige – ca. 35. Af indleveringer har vi haft 14. En ret stor aflevering har vi fået

fra forhenværende landmand, traktorimportør og modstandsmand Carl Peter Jensen. Fra Lunde Idrætsforening har vi fået protokoller, regnskaber og billedalbum. En stor del af afleveringerne er billeder.

Substanz har været her at afspille nogle af vore gamle film, hvorfra vi så har fået DVD-kopier retur. I anledning af Rottarp Jagtselskabs 60-års jubilæum er der lavet video og DVD, som vi har modtaget et eksemplar af. I december anskaffede biblioteket en aflåst glasmontre med lys, og når ingen andre ønsker at udstille, må vi fylde den. Vi begyndte til jul med gamle postkort.

Den sidste arbejdsdag før jul har vi fornøjelsen at samles med nuværende og forhenværende medarbejdere til æbleskiver og gløgg.

Blåvandshuk Kommune

Blåvandshuk Lokalhistoriske Arkiv

Kirkegade 3, 6840 Oksbøl. Tlf.: 75 27 15 48

Åbningstid: Efter aftale med lederen, dog er arkivet almindeligvis bemandet mandag-fredag kl. 9.00-12.00

Leder: Thomas Nielsen, Vestparken 24, 6840 Oksbøl

Tlf.: 75 27 20 95.

E-mail: blaoks@image.dk.

Hjemmeside: www.varde.bibnet.dk/arkiv/blhuk.htm

Årets indkomster har været præget af afleveringer fra de forskellige menighedsråd, der har ryddet op i deres samlinger og har fået de retmæssige arkivalier afleveret til landsarkivet.

Facaden, Blåvandshuk Lokalhistoriske Arkiv, Kirkegade 3, Oksbøl. Foto: Blåvandshuk Lokalhistoriske Arkiv.

Arbejdsomt har det været et travlt år med ca. 75 besøgende. Vi finder stadigvæk henlagte sager, der kræver en arbejdsindsats at placere på rette sted.

2004 var også året, hvor Blåvandshuk Kommune bevilgede og opsatte et flot cykelskur, så gæsternes og medarbejdernes cykler kan stå i tørvejre.

Bramming Kommune

Darum Sognearkiv

Nørrebyvej 12, Store Darum, 6740 Bramming

Åbningstid: Onsdag kl. 15.00-17.00 – den første onsdag hver måned tillige 19.00-20.00 samt efter aftale med lederen. Juli lukket

Leder: Erling Schmidt, Refshedevej 9, Store Darum, 6740 Bramming. Tlf.: 75 17 90 11

Arkivets postadresse: Refshedevej 9, Store Darum, 6740 Bramming

Darum Sognearkiv har i 2004 modtaget 13 afleveringer. Der var en stor aflevering fra den nu nedlagte Darum Brugsforening. Afleveringen dækker de sidste år af Brugsens eksistens. En anden lidt speciel aflevering indeholdt bl.a. en del såkaldte personalier (en mindetale eller nekrolog over en afdød). Personalierne er skrevet af degn og lærer J. C. Laugesen, der var degn i Darum fra 1859 til 1873.

Arkivet har haft adskillige henvendelser fra slægtsforskere – deriblandt en enkelt fra udlandet. I september fik vi besøg fra USA af ægteparret Ruth og Paul Petersen fra Ohio. De søgte oplysninger om Pauls bedstefar, Peder Kjeldsen Pedersen, der udvandrede fra Darum omkring 1890. Vi kunne supplere de oplysninger, de havde i forvejen samt vise de ejendomme frem, hvor hans forfædre havde boet. Det var en spændende oplevelse for parret, og de udtrykte deres glæde over besøget.

Der har ikke været mange besøgende i arkivet. Her mærker vi, at tendensen går i retning af henvendelser pr. brev og telefon. Derudover får vi mange henvendelser, når vi møder landsbyens borgere i dagligdagen – ved købmanden, i fritidscenteret eller på gaden.

Først på sommeren fik vi besked på, at Darum Skoles fritidsordning skulle udvides og derfor skulle bruge de lokaler, vi hidtil har lånt i den tidligere pedelbolig. Det er naturligvis glædeligt for skolen, at der er fremgang i elevtallet, men lidt ærgerligt for os da vi havde været glade for lokalerne. Vi beholdte vores arkivrum i kælderen, hvor hovedparten af vores arkivalier er opbevaret, men vi manglede et sted, hvor vi kunne opholde os, arbejde og

tage mod besøgende. Skolens pedel viste stor velvilje og ryddede et depotrum i kælderen, hvor vi efter opsætning af en skillevæg og montering af reoler kunne flytte ind. Her i foråret 2005 er Darum Fritidscenter gået i gang med en udvidelse, der bl.a. vil give plads til et kombineret Folke- og Skolebibliotek. Det er planen, at arkivet flytter ind i lokalerne sammen med biblioteket. Byggeriet ventes færdigt til september 2005. Vi ser frem til at få andre lokaler, der også vil være mere »fremme i lyset« end de tidligere.

Endrup/Vester Nykirke Sognearkiv

Vibækvej 2, Endrup, 6740 Bramming

Åbningstid: 1. onsdag hver måned kl. 16.00-17.00. Lukket i juli

Leder: Otto Christoffersen, Ommevej 2, 6740 Bramming
Tlf.: 75 19 12 59

Arkivets postadresse: Niels Erik Junk, Gummesmarkvej 8, Vong, 6740 Bramming

Årets største begivenhed var rundvisningen på Endrupholm. Der var ca. 135 besøgende til rundvisningen, og ca. 85 til kaffe på Samlingsstedet hvor Tommy Larsen fortalte om den ældre tid på Endrupholm og Johan Hoffmann om den nyere tid. Endrupholm ejes i dag af Marianne og Johan Hoffmann.

Der har i årets løb været ca. fem afleveringer af diverse materiale. Der har været nogle forespørgsler – bl.a. om en skolemester fra Vong Skole.

Gørding Sognearkiv

Plejehjemmet Østergården, Nørremarken 23, 6690 Gørding

Åbningstid: 1. og 3. mandag hver måned kl. 19.00-21.00 samt efter aftale med lederen. Lukket i juli måned

Leder: Nora Olesen, Hessellundvej 14, 6690 Gørding
Tlf.: 75 17 88 75

Arkivets postadresse: Hessellundvej 14, 6690 Gørding

Gørding Sognearkiv har i 2004 modtaget 15 afleveringer, bl.a. regnskabsbøger fra tidligere smedemester Chr. Christensen. Året begyndte som sædvanligt med lokalhistorisk aften: Tidligere overlærer ved Gørding Skole, Lis Wimmelmann på 80 år, fortalte meget oplagt om »En rejse gennem livet«. Lis Wimmelmann fortalte om hendes barndom i Gørding, flytning til Bagsværd, seminarietiden i Ribe, lærergerningen på Gørding Skole og om Lærernes Missions Forening. Herigennem har Lis Wimmelmann rejst rundt i verden. Hun viste lysbilleder

og fortalte om en tur til Indien, Tranquebar og Taiwan. Efter kaffebordet var der fællessang under ledelse af Terkel Michelsen. Vagn Olesen fortalte om Lokalhistorisk Forenings arbejde og bogudgivelser.

I arkivet har vi haft 56 besøgende, heraf nogle skoleklasser som søgte oplysninger om bl.a. butikker og erhverv nu og tidligere. Vi har også fået flere skriftlige henvendelser. Bogen om ejendommene i Aike blev ikke klar i december.

Vi er i gang med registrering af arkivalier, som har ligget lidt hen, men nu går det fremad. Vore udklipsbøger er der stadig god søgning i til brug for jubilæer og runde fødselsdage.

Hunderup Sognearkiv

Kjærgårdvej 9, Hunderup, 6740 Bramming

Åbningstid: Vinterhalvåret: 1. mandag hver måned kl. 19.30-21.30 samt efter aftale med lederen

Leder: Kjeld Pedersen, Frøsiggård, Kjærgårdvej 64, 6740 Bramming. Tlf.: 75 43 12 03

Arkivets postadresse: Frøsiggård, Kjærgårdvej 64, 6740 Bramming

Der har været en del afleveringer i 2004. Der har også været en del henvendelser og besøg fra både indland og udland. Vi har udlånt en del billeder til ophængning i Idræts- og Kulturcentrets samlingssal via et samarbejde med de daglige brugere af mødelokalet.

På grund af velvillig støtte fra det lokale samfund har vi kunnet udvide vores hyldeplads en del. Arkivet har også fået tilladelse til at opbevare menighedsrådets arkivalier, og arkivets telefon er åben for henvendelser hver mandag fra kl. 10.00-12.00.

Vejrup Sognearkiv

Vejrup Endrup Fritidscenter, Skolevænget 5, Vejrup, 6740 Bramming

Åbningstid: Tirsdag kl. 14.00-16.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Johannes Holm, Vibevej 11, Vejrup, 6740 Bramming. Tlf.: 75 19 03 35

E-mail: johannes.holm@12move.dk

Arkivets postadresse: Vibevej 11, Vejrup, 6740 Bramming

Det har været et dejligt år i arkivhenseende. Vi har valgt de nye åbningstider hver tirsdag fra kl. 14.00-16.00, hvor vi reklamerer med, at der også er en kop kaffe. Det kunne jo være, det trak lidt ekstra. Det er nu ikke nødvendigt, for vi oplever et stigende antal henvendelser og besøg.

Der er ikke afleveringer med hver gang, men vi har en livlig trafik. Der går næppe en tirsdag, hvor der ikke er et eller andet og til tider er der både to og tre besøg. Det er vi meget tilfredse med.

Vi har leveret hele to jubilæumsskrifter – et til den Lokale Andels 100 års jubilæum på 26 A4 sider, i næsten 300 eksemplarer og et til Idrætsforeningens 100 års jubilæum på 52 A4 sider, som udkommer i 400 eksemplarer. Det har taget meget tid, men når nu tiden er der, så er det en utroligt spændende opgave, der virkelig er med til at »sælge« arkivet i det daglige.

Vi har fået nye vedtægter og her skåret udvalgsantallet ned fra syv til fem personer ved naturlig afgang. Vi vil mere bruge det at hente hjælp udefra – det er også med til at synliggøre arkivet og arkivarbejdet. Vi har internt møde den sidste tirsdag hver måned, hvor arkivlederen orienterer om alt der er sket i månedens løb.

For to år siden lavede vi en aftale med Vejrup Skole om hvert år at få udfyldt et skema i alle sjette klasser. Det er også med til at åbne kontakten og skærpe interessen. Det var spændende om børnene ville være med, men det vil de gerne, og vi får mange oplysninger om familieforhold. Hermed får vi styr på de forskellige efternavne og adresser. Skolen er også glad for samarbejdet.

Vi har afholdt en »billeddag«, eller åbent hus om man vil, hvor der kom 37 personer, som kikkede og nød de gamle billeder, og vi fik oplæret en del. Som et nyt tiltag er vi også begyndt at sælge de historier, der bliver til i årets løb, f.eks. cirkushistorie, lokalhistorier og de samlede udgivelser i lokalhistorisk årbog gennem mere end tyve år. Det går godt og giver en skilling til den slunkne kasse. Vi har i årets løb solgt mere end 50 hæfter.

Registreringen går planmæssigt og bliver færdig i nær fremtid. For tiden er det fordelingen af ca. 2.000 avisklip fra ca. 1945 til i dag.

Som noget nyt inviterede vi kollegaerne fra Endrup til en arkivaften. Det blev en meget hyggelig aften med udveksling af erfaringer. På den måde kommer vi hinanden lidt mere ved, og det vil vi gøre igen. Det er vigtigt, at vi dels »taler« samme sprog og dels følger med i hinandens gøren og laden.

Brørup Kommune

Historisk Arkiv for Brørup og Omegn

Biblioteket, Stadionvej 6, 6650 Brørup. Tlf.: 75 38 18 78
Åbningstid: Torsdag kl. 15.00-17.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Peter Christensen, Rahbæks Allé 24, 6650 Brørup
Tlf.: 75 38 42 81

Hjemmeside: www.broerup-lokalhistorisk.dk

Som noget nyt har bestyrelsen besluttet, at vi i fremtiden så vidt muligt vil udgive et årsskrift hvert år mod hidtil hvert andet år.

Bag beslutningen ligger et ønske om at skaffe medlemmerne bedre kendskab til de store mængder af interessante oplysninger og materiale, som findes på lokalarkivet. Det er jo egentlig »kun« et spørgsmål om at få det fundet frem og få det bearbejdet til anvendelse i årsskrifterne. Det kræver selvfølgelig en stor ekstra indsats, men nu prøver vi og håber, at dette nye initiativ falder i »god jord« hos medlemmerne og således også vil virke som appetitvækker for nye medlemmer, som forhåbentlig også vil kunne tilføre foreningen fornyet dynamik og forbedre økonomien. Vi er jo udmærket klar over, at vi ikke har været for gode til at arrangere møder, udflugter og andre aktiviteter i de senere år, så medlemmerne kan have følt, at de fik for lidt for deres medlemsbidrag, så vi håber, at vi med det nye initiativ har rettet lidt op på det.

Vores økonomi er, som vi kører i dag, sådan set udmærket, hvilket bl.a. skyldes, at vi har været tilbageholdende med at tilmelde os den moderniserede Windows-version af Arkibas, som ikke alene vil koste en del i startgebyr men også et fast abonnement. Det kan let blive en stor belastning for vores lille arkiv.

Situationen er imidlertid således, at hvis vi ikke evner at modernisere os, vil vi hurtigt blive overset i vores nye storkommune, hvor der er omkring 15 lokalarkiver. Så jeg håber, at vores økonomi kan klare en omstilling, så vi ikke risikerer at blive helt »hægtet af«.

Vi skal i januar 2005 til et møde på Sønderkov, hvor vi får mulighed for at træffe vore nye kolleger fra de mange andre arkiver i den nye storkommune. Forhåbentligt finder vi en måde at samarbejde på, og måske lærer vi at trække på samme hammel, hvilket der jo ikke før har været noget synderligt behov for, men som nu kunne vise sig at være oplagt, hvis man derigennem kan opnå økonomiske stordriftsfordele ved den moderniserede edb-registrering, og hvis ellers den fornødne samarbejdsvilje viser sig at være til stede.

Foreløbigt har vi imidlertid rigeligt at gøre med at ordne vore interne problemer, idet vi endnu hverken har fået styr på vore pladsproblemer eller problemet med en fast arkivleder, og bestyrelsen skiftes til at være til stede i åbningstiden. Med hensyn til de fremtidige pladsforhold, har vi det stille håb, at når byen får et nyt foreningshus,

så vil vi kunne få stillet mere plads til rådighed på biblioteket, hvor vi alle føler, at vi naturligt hører hjemme.

Arbejdet på arkivet fortsætter imidlertid stille og roligt. Opgaven med omregistreringen af alle vore arkivalier på Arkibas synes ret uoverkommelig, og situationen vil nok være den samme, om vi fortsætter med at bruge den nuværende version, eller om vi går over til en mere moderne version. Mængden af arbejde vil jo under alle omstændigheder være den samme. Fordelen ved den nye version er, at alt det vi ligger inde med på arkivet vil kunne gøres tilgængeligt på Internettet. Det vil jo for alvor være en revolution, hvis det lykkes ad åre at gøre lokalarkivernes arkivalier tilgængelige for alle interesserede via Internettet. Så der er nok ingen tvivl om, at det er den eneste rigtige vej at gå. Opgaven synes imidlertid ret uoverkommelig for os. En forudsætning for gennemførelsen vil være, at vi får nogle flere hænder involveret i opgaven med omregistreringen.

Vi har som sædvanlig modtaget en mængde interessante arkivalier i årets løb. I alt 46 indleveringer er det blevet til i 2004. Vi har også haft mange henvendelser fra hele landet og haft rigtigt mange besøgende fra lokalområdet. Arrangementer for medlemmerne har i det forløbne år indskrænket sig til et enkelt velbesøgt møde, hvor Agner Frandsen viste sin lysbilledserie fra Folding. Vi har indtil videre fravalgt vor deltagelse ved julemesserne, for selvom det har været noget af en publikumsmagnet, når vi har vist billeder på storskærm, så har det ikke betydet nogen medlemsfremgang, så vi vil nu forsøge os med at bruge nogle flere kræfter på årsskriftet og derigennem søge at udvide medlemskredsen. Vi vil i det kommende år desuden forsøge os med at fremstille en kalender, hvor en del af vore tusindvis af billeder vil kunne finde anvendelse.

Esbjerg Kommune

Esbjerg Byhistoriske Arkiv

Torvegade 47, Postboks 522, 6701 Esbjerg

Tlf.: 76 16 39 00. Fax: 76 16 39 10

Åbningstid: Mandag-fredag kl. 10.00-16.00, torsdag tillige kl. 16.00-18.00

Leder: Jørgen Dieckmann Rasmussen

E-mail: byhistoriskarkiv@esbjergkommune.dk

Hjemmeside: www.esbjergbyhistoriskearkiv.dk

2004 blev et år med nye samarbejdsrelationer. Esbjerg Byhistoriske Arkiv har længe medvirket i det byfornyel-

sesprojekt i Esbjerg, der går under navnet Vores Kvarter. Det omfatter området Kirkegade-Kongensgade-Jernbaneanegade-Frodesgade. Hidtil har arkivet været involveret i planlægning og inspiration, men i 2004 blev opgaven ændret til at løse en række konkrete opgaver i projektet. De omfatter bl.a. en synliggørelse af kvarterets kvaliteter, udarbejdelse af en lokalhistorisk database med oplysninger om kvarterets huse, medvirken til etablering af en hjemmeside for projektet samt udgivelse af en bog af kvarterets historie. Alt sammen opgaver til en samlet sum af 750.000 kr.

Opgaver i det omfang kan kun løses ved at hyre ekstra personale. Arkitekt Else Kierstein blev ansat til at arbejde med synliggørelsen af kvarterets kvaliteter, og ved årets udgang lå manuskriptet til en æske med kort færdigt. Det er blevet en guide til alle kvarterets tilbud og kvaliteter. Den fordeles til borgerne i løbet af 2005.

Indsamling af oplysninger til bogen om kvarterets historie blev også påbegyndt, bl.a. i forbindelse med afholdelsen af en række formiddagsmøder, hvor enkelte gader blev taget op til drøftelse. Personer med tilknytning til gaden blev bedt holde et kort indlæg, og dernæst gik snakken løs over kaffe og rundstykker. Der blev fortalt levende, og ukendte fotos m.m. dukkede frem. De mange oplysninger blev optaget på bånd og efterfølgende skrevet ud, så de er lette at anvende, når manuskriptet til sin tid skal udarbejdes. Fhv. skolebibliotekar Hanna Fogtmann Iversen har stået for disse sammenkomster, der har været meget velbesøgte. Ved de sidste møder kom der mere end 40 personer, hvilket var ved at være et maksimum. I alt blev der afholdt fire møder og dermed fire gader behandlet, så der er stof til flere arrangementer i det nye år.

På formidlingsfronten var der andre nyskabelser. Det gjaldt bl.a. kurset På opdagelse i din by Esbjerg, som blev sat i gang på forslag af Hanna Fogtmann Iversen, som også blev kursusleder. I løbet af otte kursusgange var 30 deltagere på besøg på forskellige institutioner og virksomheder i Esbjerg med det overordnede formål at lære byen at kende indefra. Interessen for det første kursusforløb var så stor, at alle implicerede besluttede at fortsætte i 2005.

I lighed med tidligere år har der været arrangeret kurser m.m. sammen med Sydvestjysk Egns- og Slægts-historiske Forening (SESF). Det drejer sig bl.a. om et kursus i slægtsforskning med Olga Pedersen som underviser, og foreningen står også bag det efterhånden mangeårige kursusforløb Værksted for lokal- og slægts-historie. Desuden har der været afholdt to aftenforedrag i hen-

holdsvis forår og efterår – begge med emner inden for IT og slægtsforskning. Det behøver næppe nævnes, at interessen for disse arrangementer har været meget stor. Også to aftenture til Landsarkivet i Viborg er blevet gennemført i samarbejde med SESF.

Desuden har arkivet selv arrangeret fyraftensforedrag og søndagsmatineer i samarbejde med Esbjerg Folkeuniversitet, ligesom der har været afholdt et kursus i dansk udenrigspolitikks historie, alt sammen med arkivleder Jørgen Dieckmann Rasmussen som underviser. I tilknytning til kurset i dansk udenrigspolitikks historie blev der i foråret afholdt en dagstur til Lübeck. Ledige pladser i bussen blev tilbudt interesserede, og der meldte sig så mange, at turen måtte gentages i efteråret, hvor bussen også blev fuld. Af øvrige formidlingsaktiviteter i 2005 kan nævnes billedaftenerne, hvoraf der blev afholdt to i foråret og to i efteråret, alle i en fyldt Samlingssal, dvs. 70 personer pr. gang. Ikke blot deltagerne, men også arkivet får utrolig meget ud af disse arrangementer. Diskussionerne går livligt for sig og fortsætter efter arrangementerne, og nye oplysninger kommer ind, når de viste billeder lægges ud på arkivets hjemmeside. Nye kommentarer kommer tilbage pr. e-mail – viden som ellers ville være umuligt at finde frem til.

Af kulturhistoriske hverdagsture blev der afholdt to: En meget velbesøgt forårstur til Møn og en pæn besøgt efterårstur til Slagelse, Sorø og Ringsted. Som noget nyt blev der også afholdt en kulturhistorisk aftentur. I august var 140 interesserede på sejltur med motorfærgen Sønnerho med arkivleder Jørgen Dieckmann Rasmussen som guide. Ud over en rundfart i havnen blev der budt på ca. 150 sæler i indsejlingen, en tur op i Ho Bugt samt kaffe og kage på Krogården i Nordby, inden turen gik tilbage til Esbjerg igen med den ordinære Fanø-færg.

Ud over de formidlingsaktiviteter, Esbjerg Byhistoriske Arkiv selv arrangerer, bestilles arkivet af en lang række foreninger, institutioner og virksomheder til foredrag og byvandring. Der har været tale om langt over 50 arrangementer af den slags i 2004 med over 4.000 deltagere. Det er meget givende at formidle Esbjergs historie på den måde, for det bringer også ny viden med hjem.

Af udstillinger blev der udarbejdet tre i årets løb, alle med arkivar Else Marie Poulsen som ansvarlig. I april deltog Esbjerg Byhistoriske Arkiv som sædvanlig i Børnekulturdagen, denne gang med en udstilling af børn fotografieret af Poul Bølling. Den 13. august 2004 åbnede udstillingen Fra Vugge til grav – Poul Bølling fotografier 1940-60. Denne udstilling har der været stor interesse for, bl.a. fordi der blev fortalt om den på lokal TV. I forbindelse

med nytårskuren den 30. december åbnede udstillingen Fra alle jer til os 2004 med udpluk fra årets 177 afleveringer. Også den sidstnævnte udstilling er meget populær – borgerne nyder at (gen)se deres bidrag til Esbjergs historie.

I øvrigt er der grund til at nævne, at august-udstillingen førte en større ombygning med sig. I forbindelse med den indvendige renovering blev arkivets udstillingslokale ombygget og malet. Et projekt tager let det andet med sig. Det blev nemlig den indirekte anledning til, at arkivets tyverialarm system blev udbygget og i den forbindelse opgraderet. Nu er hele stueetagen tyverisikret.

Antallet af aflevering er allerede nævnt, og det kan være farligt at fremhæve noget frem for andet, men her skal spændvidden alligevel antydes ved at nævne, at årets afleveringer bl.a. omfatter fhv. borgmester Flemming Bay-Jensens privatarkiv, Esbjerg Husmoderforenings og Esbjerg Husmodergårds arkiv, udklipsmapper fra journalist Karl Bjarna Provst, fhv. restauratør og galleriejer Aage Meyers arkiv, en meget omfattende aflevering fra Dagbladet Vestkysten, arkitekt William Nielsens arkiv, Thyge Kristensens privatarkiv, arkivet fra Esbjerg Kontrollørforening, arkivalier fra A. H. Andersens skotøjsforretning, Esbjerg Frisørlaug, arkivet fra arbejdsgruppen bag Seniorbo m.m. for nu blot at nævne nogle enkelte afleveringen. Dertil kommer lige så meget vigtigt materiale, som ikke er blevet nævnt – ikke mindst billeder, som fylder huller ud i arkivets billedsamling. Som man fornem-

140 personer var med motorbåden »Sønnerho« på sejltur i Ho Bugt, hvor der bl.a. blev kigget på sæler. Foto: Torben Meyer, Esbjerg Byhistoriske Arkiv, 2004.

mer, keder registreringsafdelingen sig heller ikke i Byhistorisk Arkiv.

Overgangen til digitalt fotografi blev indledt for alvor. Det første professionelle, digitale fotoudstyr blev indkøbt, og det varslede nye tider. I det hele taget mærker man det digitale fremtog på billedsiden. Der arbejdes løbende med digitalisering af billeder. I 2004 blev der skannet 350 Bølling billeder, lavet 461 straksskanninger og skannet 441 negativark fra pressefotograf Tonny Sørensens negativarkiv. Billederne registreres løbende på Fotoweb, og antallet af registrerede billeder udgjorde 4.409 ved årets udgang. Målet er at publicere arkivets store billedsamling på Internettet. Systemet dertil blev i løbet af 2004 kraftigt opdateret, hvilket betød, at de nødvendige faciliteter nu var til rådighed. Et nyt design blev også implementeret. I december manglede systemet, der i mellemtiden var blevet døbt Esbjerg Billedarkiv, kun at blive sikkerhedsgodkendt af Esbjerg Kommune for at kunne lanceres.

2004 blev endvidere året, hvor Esbjerg Byhistoriske Arkiv for første gang modtog en elektronisk arkiveringsversion. Det blev af Esbjerg Kommunes ESDH-system Doc2000. Forinden havde arkivets IT-medarbejder Nicolai Dupont Heidemann arbejdet med at udvælge de dele af Doc2000, som skulle bevares samt få indhentet den nødvendige form for dokumentation. Arkiveringsversionen lå færdig i november og blev efterfølgende sendt til Statens Arkiver til test, hvor den blev godkendt i foråret 2005.

I efteråret 2004 indledte arkivet et samarbejde med slægtsforsker Willy Søndergaard om at tilgængeliggøre hans mange indtastninger af rakkere og natmandsfolk på Internettet. Willy Søndergaard havde indtastet navne m.m. på op mod 2.000 rakkere i et windows-baseret slægtsforskningsprogram, som desværre ikke umiddelbart tillod en internetpublicering. Arkivets IT-medarbejder arbejdede derfor på at finde et internetpubliceringsprogram, hvortil rakkedataene kunne eksporteres og publiceres i ny form. I slutningen af året blev programmet PHP Gedview valgt. Lanceringen forventes at finde sted i første halvdel af 2005.

Internetpublicering af historiske oplysninger er meget efterspurgt, og ikke altid kan vi opfylde ønskerne. F.eks. fandt der næsten ingen inddateringer i borgerdatabasen sted i 2004, fordi der simpelthen ikke var arbejdskraft til opgaven. Til gengæld blev arbejdet med indtastning af Jerneborgere 1920-22 endelig afsluttet. Hermed er der skabt en indgang til et materiale, som arkivet længe har savnet en let søgeadgang til, og den deler vi gerne med Esbjerg borgere og andre interesserede.

Som sædvanlig blev året afsluttet med den såkaldte nytårskur. Igen var der stort fremmøde til at par hyggelige timer i Esbjerg Byhistoriske Arkiv, hvor der bl.a. blev budt på champagne og kransekage. Lejligheden benyttes også til at fortælle nyheder, f.eks. at fællesprogrammet for arkiver og museer i forbindelse med efterårets budgetbehandling var blevet sparet bort. En ny form for annoncering af arkivets aktiviteter var derfor under udarbejdelse. Under nytårskuren orienteres der endvidere om arkivets arbejde i det forgangne år, og hvad der kommer til at ske. Ikke alt fortælles ved den lejlighed, f.eks. ikke hvor mange opgaver Esbjerg Byhistoriske Arkiv har med hensyn til Esbjerg Kommunes arkiv. Det er et område, som kræver stadigt flere og flere ressourcer, men som oftest desværre kun kan løses med midlertidig arbejdskraft på grund af mangel på fast personale. Det er en uholdbar situation, for arbejdsopgaverne på dette felt bliver næppe mindre inden for den Ny Esbjerg Kommune, der blev præsenteret for offentligheden mandag den 13. december 2004.

Esbjerg Idrætsarkiv

Gl. Vardevej 62, 6700 Esbjerg

Tlf.: 75 45 60 57

Åbningstid: Mandag-torsdag kl. 10.00-14.00 samt efter aftale

Leder: Erik Smedegård, Hobrovej 11, 6700 Esbjerg

Tlf.: 75 12 98 56

E-mail: esbjergidraetsarkiv@esenet.dk

To af udvalgets medlemmer har været fraværende på grund af længerevarende sygdom, hvilket har gjort nogen røkering i den daglige arbejdsrutine nødvendig. Heldigvis har vi fået tilgang af to tidligere aktive medlemmer af fremtrædende idrætsklubber i Esbjerg, Poul Madsen (EHK og EBK) og Erik Nielsen (Hermod). I stedet for den sygemeldte Niels Jørgen Højbjerg er medlem af udvalget Erik Smedegaard tiltrådt som leder.

Arkivudvalgets medlemmer har deltaget i de af kursusudvalget tilrettelagte møder og kurser med henblik på korrekt behandling og arkivering af modtagne arkivalier. To af arkivets medlemmer deltog i Ribe Amts Lokalarkivers årsmøde og 25-års jubilæum torsdag den 25. marts 2004 i Tofterup. Esbjerg Idrætsarkiv har i årets løb haft mange henvendelser om oplysninger om aktive idrætsudøvere, fortrinsvis fodboldspillere på diverse repræsentative hold, landshold, divisionshold m.m.

Arkivet har i årets løb deltaget i Esbjerg Festuge med en udstilling om esbjergensiske olympiadedeltagere fra

og med De Olympiske Lege i Antwerpen 1920 til Sydney i 2000 (i alt 26). Fra skoler har vi fortsat haft besøg af elever, som har ønsket oplysninger til løsning af opgaver, som skolen har stillet dem. En enkelt ishockeyfan har afleveret 15 ringbind med udklip om Esbjerg Ishockey Klubs kampe fra 1968 til 2000 samt 15 ishockeystave med autografer.

Også foreninger under Esbjerg Idræts Forbund har som tidligere benyttet sig af muligheden for at give medlemmerne lejlighed til at se, hvad arkivet gemmer. Arkivet har haft besøg af B47s Venner, hvor Erling Baden afleverede B47s klubblade fra første til seneste nummer.

Repræsentanter fra Mediehøjskolen i Esbjerg har optaget billeder fra vor samling og fået oplysninger om Esbjerg Idrætsarkiv til gengivelse i rullende udsendelser på Esbjerg-senderen.

Guldager Sognearkiv

Guldagervej 76, 6710 Esbjerg V

Åbningstid: 1. mandag hver måned kl. 18.30-21.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Christian Jakobsen, Guldagervej 76, 6710 Esbjerg V. Tlf.: 75 11 60 24

2004 har været et roligt år i Guldager Sognearkiv. Der har været en del mindre afleveringer og et par større. Den ene af disse blev – efter en gennemgang og giverens samtykke – afleveret til Hjerting Lokalarkiv, hvor materialet naturligt hørte hjemme.

Først på året havde vi den glæde at kunne hjælpe Charlotte Lindhardt fra Esbjerg Museum med materiale om Marbæk Plantage, som hun efterfølgende skrev en bog om.

Gennem året har vi deltaget i en fortsættelse af kursusrækken fra 2003 på Esbjerg Byhistoriske Arkiv med Jørgen Dieckmann Rasmussen som underviser.

Indtastningen i Arkibas er begyndt, men der er lang vej til mål, og i mellemtiden er en Windows-baseret udgave af programmet lige på trapperne, så den version af Arkibas plus opkobling på nettet bliver næste trin.

Sidst på året havde vi en mindre renovering af vore lokaler, så det er blevet lidt mere overskueligt og nemmere for os at holde orden. Besøgstallet har ikke været særligt stort, og sædvanen tro har de fleste fundet sted uden for åbningstiden efter aftale med arkivlederen Chr. Jacobsen.

Historisk Samling fra Besættelsestiden 1940-45

Niels Bohrs Vej 9, 6700 Esbjerg

Tlf.: 65 50 42 50. Fax: 65 50 42 51

E-mail: hsb@hsb.dk

Hjemmeside: www.hsb.dk

Åbningstid: Tirsdag kl. 10.00-12.00 og torsdag kl. 10.00-12.00 samt kl. 13.00-18.00

Leder: Henrik Lundtofte

Året 2004 blev indledt med en stor ændring for Samlingen. Efter ni år som leder tiltrådte Niels Wium Olesen et adjunktur i dansk og europæisk historie efter 1914 ved Aarhus Universitet. Pr. 1. februar 2004 tog cand. mag. Henrik Lundtofte over som Samlingens nye leder.

Der blev i årets løb holdt ét bestyrelsesmøde. Dette ordinære bestyrelsesmøde fandt sted den 23. februar, hvor det reviderede regnskab for 2003, Beretning 2003 og budget for 2004 blev godkendt. Desuden forelagde arkivleder Henrik Lundtofte en handlingsplan for årets arbejde.

Bestyrelsen vil gerne takke alle, der i årets løb har vist Samlingen interesse. En særlig tak til Samlingens loyale medarbejdere – såvel de frivillige som de lønede samt til vores nærmeste samarbejdspartner i det daglige på Syddansk Universitet, herunder især prorektor Flemming Just.

Bestyrelsen vil gerne endnu engang sige tak til Niels Wium Olesen for de gode år i Samlingens tjeneste, og fordi han fortsat bidrager til arbejdet med at rodfæste Samlingen, Syddansk Universitet Esbjerg (SDU-E) og Esbjerg i det forsknings- og formidlingsmæssige landskab på de samtidshistoriske område.

Desuden vil bestyrelsen gerne rette en varm tak til Gunnar Schmidt, der på frivillig basis i en periode har påtaget sig opgaven med at revidere Samlingens regnskab, og som har hjulpet Samlingen med at finde en ny revisor i revisionsfirmaet KPMG, Esbjerg. Endelig skylder bestyrelsen Esbjerg Kommune stor tak for en altid velvilig indstilling overfor Samlingen.

Der er i årets løb færdiggjort et nyt undervisningsforløb og taget hul på arbejdet med at skabe et internetleksikon om besættelsestiden. Begge dele fandt sted i regi af projekt Udviklings- og studiemiljø for historiestuderende. Undervisningsforløbet »Esbjergs sorteste nat« blev således udarbejdet af tre af Samlingens studentermedhjælpere nemlig Christina Christensen, Lulu Hansen og Mona Jensen. Forløbet fører i en letforståelig form via et powerpoint-baseret foredrag folkeskolelever gennem besættelsen i brede træk og zoomer dernæst ind på efteråret 1944,

hvor den tyske terror ramte Esbjerg med stikkerlikvideringer og drabene på to afholdte borgere. I undervisningsforløbets næste fase skal eleverne ved hjælp af kilder forsøge at sætte sig ind i fire centrale aktører i begivenhederne i Esbjerg efteråret 1944 og på denne baggrund præsentere disse aktører for hinanden i et rollespil.

I løbet af sommermånederne tilrettelagde Christina Christensen, Lulu Hansen og Mona Jensen en mere krævende version af »Esbjergs sorteste nat«, der henvender sig til elever i gymnasieskolen samt andre ungdomsuddannelser. Velvillig fondsstøtte fra Alice & Tage Sørensens Fond og fra Claus Sørensens Fond på i alt 12.000 kr. gjorde arbejdet muligt. Med nu to versioner kan Samlingen skræddersy undervisningsforløb til både folkeskolens ældste klasser og ungdomsuddannelserne. »Esbjergs sorteste nat« vakte opmærksomhed. Jyske-Vestkysten interviewede Lulu Hansen og Mona Jensen og berettede om undervisningsforløbet over en helsides artikel den 7. november.

Samtidig blev arbejdet med hjemmesiden www.besaetelse-befrielse.dk der skal være klar til åbning til befrielsesjubilaet maj 2005, påbegyndt. Det er ambitionen at skabe et lettilgængeligt og spændende, men seriøst og lødigt internet-leksikon om besættelsestiden, der yderligere kan styrke Samlingens fine position. Dertil kommer, at internet-leksikonet sikrer nye og udfordrende arbejdsopgaver for Samlingens studentermedhjælper i mange år fremover – lige fra IT-erfaringer over formidling på nettet til selvstændige historiske undersøgelser. Foreløbig arbejder fem historiestuderende på at skrive artikler. Udviklingsarbejdet med internet-leksikonet har været lagt i hænderne på studentermedhjælp Helle Hestbech.

Esbjerg Seminariums Uddannelsesfond valgte med 60.000 kr. at yde uundværlig og generøs støtte til arbejdet med internetleksikonet. Også dette projekt har fået avisomtale, og desuden har der været tale om en vis koordinering mellem internet-leksikonet og et stort internetbaseret undervisningsprogram, der er under udvikling i en arbejdsgruppe under Statsministeriets 5. maj-komité.

Endelig fik Mona Jensen trykt en artikel i Historisk Tidsskrift på baggrund af sin specialeafhandling fra 2003 – endnu et vidnesbyrd om, at projekt Udviklings- og studiemiljø for historiestuderende har ført til fine resultater.

I oktober deltog Samlingen i årets kulturnat. Samlingen havde lånt lokaler på Hovedbiblioteket, hvor omkring 150 mennesker var gennem plancheudstilling og power-point-fremstilling af besættelsestidens Esbjerg. Halvdelen af Samlingens gæster overværede et af arkivlederens tre korte foredrag.

Historikeren Palle Andersen har på frivillig basis ydet et stort stykke arbejde og har i Samlingens regi færdiggjort bogmanuskriptet »Mordets præsentation. Tyskerne og Endløsung«. Derudover har han skrevet et antal anmeldelser og kommentarer.

Kort før Henrik Lundtofte tiltrådte som arkivleder blev hans bog om Gestapo nomineret til Læsernes Bogpris 2004, der uddeles af Danmarks Biblioteksforening, folkebibliotekerne og Berlingske Tidende. Prisenomineringen kastede en del omtale af sig. I øvrigt har Henrik Lundtofte koncentreret sig om at etablere sig, men kunne i løbet af efteråret genoptage sin forskning i terror og tysk politi og er desuden ved at påbegynde et nyt forskningsprojekt (se herom nedenfor). Endelig blev arkivlederen interviewet af DR-syd i forbindelse med 59-året for befrielsen. Og i september blev han ydermere interviewet til en stor artikel i dagbladet Politiken om den tyske aktion mod det danske politi den 19. september 1944.

Nyhedsbrevets læserskare er fortsat stor. I 2004 udkom Nyhedsbrevet i 750 eksemplarer. Den økonomiske situation indebar imidlertid, at det desværre kun var muligt at udgive to Nyhedsbreve. I årets første nummer prægede lederskiftet nyhedsbrevet, mens sommerens CONIH-konference og undervisningsforløbet »Esbjergs sorteste nat« var blandt temaerne i nummer to.

Forårets foredragsrække havde sit tyngdepunkt i »den anden side«. Begge foredrag blev gennemført af Samlingens egne folk. I forårets første foredrag fortalte Mona Jensen om »Fredsbesættelsen 1940-43 set fra værnemagtens synspunkt«, mens Henrik Lundtofte i det næste foredrag fortalte om sin forskning i Gestapo. Efterårets foredragsrække bød ligeledes på indsigt i den nyeste forskning. Jørgen Laustsen, Syddansk Universitet, berettede om de danske kommunister i perioden 1939-1941. Efterårets anden foredragsholder var forfatteren Peter Øvig Knudsen, der fortalte om sin dugfriske og meget omtalte bog om den danske torturbøddel Ib Birkedal Hansen. Claus Bundgaard Christensen afsluttede 2004 ved at berette om sin forskning i den sorte børs. Samlingens foredrag har generelt haft fin tilslutning.

I årets løb har tre folkeskoleklasser gennemgået undervisningsforløbet »Esbjergs sorteste nat«. Omtalen af undervisningsforløbet og dets kvaliteter taget i betragtning er dette fremmøde en smule skuffende, og nye metoder til at få folkeskolen i tale overvejes derfor. Tre grupper fra ungdomsuddannelserne og universitetet har desuden besøgt Samlingen og fået fortalt om dens sigte og virke. Yderligere tre foreninger og grupper af interes-

serede er tilsvarende blevet præsenteret for Samlingen og har fået fremvist dele af arkivmaterialet.

Den elektroniske registrering af Samlingens bogbestand er afsluttet. Registreringen fortsætter dog i takt med tilvæksten af bøger. Bogsamlingen er dermed elektronisk søgbar i universitetsbibliotekets database. Desuden figurerer den nu som særudstilling på Syddansk Universitetsbiblioteks hjemmeside.

Registreringen af arkivalier har ligget relativt stille i 2004, men intensiveres i 2005. Endelig nyder Samlingen fortsat glæde af Anni Sønderborg, Dorte Petersen og Hilda Pedersen, der har fortsat deres arbejde med avisudklippssamlingen.

Henrik Lundtofte har i 2004 udenfor Samlingen holdt seks foredrag på arkiver, museer og i foreninger rundt om i landet. Samlingen har også i 2004 haft et fint samarbejde med byens øvrige kulturinstitutioner. Nævnes skal især Hovedbiblioteket og Esbjerg Byhistoriske Arkiv. Desuden er der grund til at fremhæve samarbejdet med Syddansk Universitet og Syddansk Universitetsbibliotek.

Relationerne til de øvrige nationale institutioner, der beskæftiger sig med den 2. Verdenskrig er fortsat nære. Sammen med Det Kongelige Bibliotek har Samlingen inviteret Rigsarkivet og Frihedsmuseet til et samarbejde om udarbejdelsen af en ny og opdateret bibliografi om besættelsestidens illegale presse.

CONIH's internationale konference om fødevarerproduktion og -forbrug i det 20-århundrede var en succes. Samtidig er en ny CONIH-konference om »War and Sexuality«, der finder sted i juni 2006, lagt i støbeskeen.

Henrik Lundtofte påbegyndte i efteråret de indledende stadier i et projekt om opinionskampen i Danmark 1940-45, der tager udgangspunkt i Samlingens store materiale fra den illegale presse. Samtidig forsker Henrik Lundtofte fortsat i terroren og de tyske politioργανer i det besatte Danmark. I den forbindelse færdiggjorde han i november bl.a. 31 bidrag til det kommende leksikon Hvem var hvem 1940-45. Samlingen er således godt repræsenteret, idet arkivlederen hører til de største bidragydere til leksikonet, der redigeres af John T. Lauridsen, Hans Kirchhoff og Aage Trommer.

I løbet af 2004 har Samlingen atter modtaget en række små og store afleveringer. Der er bl.a. afleveret spændende materiale fra Johs. Langhoff om den kirkelige undergrundspresse samt et righoldigt materiale fra Jørgen Strange Lorenzen.

Hjerting Lokalkarkiv

Jon & Dittes Hus, Gl. Guldagervej 12, 6710 Esbjerg V
 Åbningstid: 2. tirsdag hver måned kl. 14.00-17.00
 Leder: Grete Gregersen, Klipperen 10, 6710 Esbjerg V
 Tlf.: 75 11 57 87
 E-mail: hjertinglokalarkiv@esenet.dk
 Hjemmeside: www.hjertinglokalarkiv.dk

Året 2004 har været et dejligt år for arkivet, hvor flere fra bestyrelsen har været på kurser for at dygtiggøre sig, så der kunne komme gang i registreringen i Arkibas. Vi har påbegyndt registrering af billeder, og det er faktisk et stort arbejde, så arbejdsløse bliver vi ikke foreløbig.

Der har igen i år været flere forespørgsler vedr. slægtsforskning og en del besøg i arkivet. Der bliver ofte efterlyst gamle billeder af huse i Hjerting. De nye ejere af huset vil gerne vide noget om, hvem der har boet der, og navnlig hvordan det tidligere så ud. Eventuelt skal et gammelt billede pryde væggen i stuen.

Vi har også fået en del indleveringer bl.a. fra Hjerting Grandelaug, inklusiv alt materiale til bogen Hjerting Bys Historie som blev udgivet i 1962. Forud var gået en henvendelse til Grandelaugets bestyrelse om at tage initiativ til at samle oplysninger til brug for tilblivelsen af bogen, og et udvalg bestående af tre medlemmer: Købmand Willy R. Madsen, fru Mathilde Andersen og oldermand for Grandelaug, N. Ølgaard Nielsen, fik opgaven i samarbejde med forfatteren Tobiasen Kragelund, Esbjerg. Der blev indsamlet stof fra ældre historisk tid, gamle optegnelser, samtaler og mundtlige beretninger. Egnen omkring Hjerting vidner også om ældgammel bebyggelse med gamle bopladser og gravhøje i periferien af Hjerting, bl.a. i Guldager og Hostrup.

Egnens område og udseende har skiftet karakter. Kyststrækningen har undergået en stor forandring i tidens løb. Der findes rester af skov og mosejord ud for Hjerting. Ved opgravningen til vandreservoir på parkeringspladsen ved Hjerting Strandvej blev der i 2001 fundet et gammelt stykke egetræ, fra dengang der var skov her.

Hjertings storhedstid begyndte ca. år 1680 og sluttede som havneby i 1880. Vi har også fået et matrikelkort fra 1893, hvor alle lodsejernes navne står på, ligesom vi også fik indleveret et gammelt jernrør, som har været brugt til at lægge skrevne beskeder i. Det er blevet fortalt, at det var børnene, der løb fra hus til hus med røret for på den måde at bekendtgøre, at der skulle afholdes grandestævne. I gammel tid var det kun for mænd og meget politisk. Vi har set en gammel sparekassebog og et regnskabshæft

te fra 1872, men foreningen menes at være meget ældre. I dag afholdes fire grandestævner årligt, for de mennesker som ejer et hus i Hjerting, hvor matrikelnummeret er Hjerting By. Til disse arrangementer kommer der ca. 50 deltagere. Sammenkomsterne er gratis og betales af afkastet af en obligationsbeholdning.

Hostrup Sognearkiv

Kokspang Fritidscenter, Kokspangvej 54, 6710 Esbjerg V
Åbningstid: 1. torsdag hver måned kl. 19.00-21.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Elna Vogt, Kokspang Hedevej 5, 6710 Esbjerg V
Tlf.: 75 26 91 65

Arkivets postadresse: Kokspang Hedevej 5,
6710 Esbjerg V

2004 er gået stille og roligt. Vi har haft to mand på kursus i Arkibas, og året er gået med at overføre alle vores indkomster på det nye system.

Vi har købt en billedskanner, en kopimaskine, en cd-rom med folketællingen fra 1845 og mikrokort med kirkebøger fra sogne omkring os.

Charlotte Lindhardt fra Esbjerg Museum har været på besøg. Hun skulle skrive en bog om Marbæk og Myrthues historie de sidste 100 år. Vi var igen i år til Myrthuedagen med en udstilling af billeder fra Kokspangvejen samt folketællinger fra 1787 til i dag. Det var en hyggelig dag med mange besøg. Vi fik Charlotte Lindhardts bog »Marbæk-området – 100 års plantagedrift og andre voksne glæder«.

Sjælborg Idrætsforening var på besøg i arkivet for at se, hvad vi havde i sognebøgerne fra Sjælborg, men der er mange oplysninger, vi endnu mangler.

Vi har fået mange gode afleveringer i år, særligt en brandsynsbog fra Kravnæs, Myrthue og Sønderhede fra 1863-1909. Den er en god hjælp til sognehistorien. En aftægtskontrakt fra 1858 fra en gård i Hostrup og en slutseddel om en gårdhandel samme sted i 1894 er også kommet ind. Vi har haft flere opringninger og flere besøg udefra til gensidig glæde.

Vi er i gang med at registrere alle de gamle gravsten, som er blevet fotograferet, inden de blev fjernet. De der skal bevares, er blevet registreret af Charlotte Lindhardt fra Esbjerg Museum, og denne registrering har vi har fået i kopi.

Skads Sognearkiv

Mølhøjvej 10, Andrup, 6705 Esbjerg Ø
Åbningstid: Mandag kl. 14.00-16.30 samt efter aftale med lederen

Udstillingen på Hostrup Sognearkiv i anledningen af Myrthuedagen 2004. Foto: Hostrup Sognearkiv.

Leder: Finn Ryneld, Majgårdsparken 23, Andrup,
6705 Esbjerg Ø. Tlf.: 75 16 00 48

E-mail: skads-kirke.ryneld@post.tele.dk

Arkivets postadresse: Majgårdsparken 23, Andrup,
6705 Esbjerg Ø

2004 har i Skads Sognearkiv båret præg af arbejdet med at tage det elektroniske registreringssystem Arkibas i brug og lære det nærmere at kende. Nogle rutiner har måttet ændres, men i takt med at fortroligheden med systemet øges, drages der fordel af især de forbedrede søgemuligheder. Overgangen til den Windows-baserede udgave imødeses derfor også med forventning, selvom der i et vist omfang endnu en gang bliver tale om indarbejdelse af nye arbejdsrutiner.

Af andre større udfordringer står Skads Sognearkiv formentlig over for at skulle finde nye lokaler inden for en overskuelig fremtid. Det er ingen nem opgave at løse på de foreliggende betingelser, men forskellige muligheder undersøges i skrivende stund, og det er vort håb, at der vil vise sig en tilfredsstillende løsning inden alt for længe.

Arkivet takker for såvel interesse som afleveringer i 2004 og håber, at endnu flere må finde vej til vore lokaler i det kommende år.

Vester Nebel Sognearkiv

Sognehuset, Stokbrovej 18, 6715 Esbjerg N
Tlf.: 75 16 99 89

Åbningstid: Sidste torsdag hver måned kl. 18.30-20.30 samt efter aftale med lederen

Leder: Henning Jørgensen, Lifstrup Hovedvej 54,
6715 Esbjerg N. Tlf.: 75 16 92 46
E-mail: henning.joergensen@esbjerg.mail.telia.com
Arkivets postadresse: Lifstrup Hovedvej 54,
6715 Esbjerg N

I 2004 har Vester Nebel Sognearkiv ført ni indkomstjournaler. Blandt afleveringerne var dele af den gamle idrætsforenings- og badmintonforenings arkiv. Nævnes skal også forhenværende skoleinspektør M. Harborgs privatarkiv med tilhørende billeder.

Formidlingsmæssigt har vi stået for filmfremvisning i forbindelse med den lokale byfest, og i landdistrikternes uge holdt vi åbent hus med en lille billedudstilling og filmfremvisning. Desuden fortsætter vi med at lægge billeder med en lille historie ind på Vester Nebels hjemmeside.

I løbet af 2004 har vi haft 21 besøgende og derudover 13 telefoniske og skriftlige henvendelser. De har fortrinsvis drejet sig om slægtsforskning men også andet.

På mange måder har 2004 været et lidt »dødt« år i forhold til tidligere. Til gengæld har vi så haft energi til at indtaste vore gamle registreringer i edb-registreringsprogrammet Arkibas. Resultatet er, at samtlige gamle registreringer nu er samlet i Arkibas – dog med undtagelse af vores gamle avisudklip. Nu mangler vi så blot at opgradere til den nye Windowsversion af Arkibas og dermed få vore registreringer ud på nettet.

Som hvert år deltager vi i Arkivudvalget i Esbjerg Kommune og i kurserne arrangeret af samme. Til slut vil vi takke Skads med flere Herreders Brandkasses Fond samt Esbjerg Kommune for deres trofaste økonomiske tilskud til arkivet, ligesom vi takker VNI for logi i sognehuset, og naturligvis alle som har afleveret materiale til arkivet.

Fanø Kommune

Sognearkivet i Nordby

Niels Engersvej 5, Nordby, 6720 Fanø. Tlf.: 75 16 62 60
Åbningstid: Tirsdag kl. 10.00-12.00 samt onsdag kl. 19.00-21.00

Leder: Linda Vesterbæk, Strandvejen 5, Nordby,
6720 Fanø. Tlf.: 75 16 35 95

Nordby Sognearkiv har i 2004 fået mange rigtigt gode afleveringer, og vi har i gennemsnit haft ca. tre besøg pr. åbningsdag.

Der har især været efterspørgsel på Hanne og Villy Nielsens fantastiske samling med oplysninger om personer, gårde og jorder. Hele denne samling er ikke afleveret på arkivet endnu, men det går støt og roligt fremad.

Vi er jævnligt to-tre personer, der arbejder og hygger os på arkivet, og de gode afleveringer vi har fået, har været meget interessante. Blandt andet har vi fået nogle dejlige billeder og lidt skriftligt materiale fra det gamle elværk i Nordby, som nu er helt nedlagt. Ligeledes skal der gennemgås og arkiveres en del papirer og fotos om stranden, byen og havnen.

Nordby Sognearkiv vil til slut gerne takke Skads Herreds Brandkasse og Fanø Kommune for deres velvillige støtte til arkivet.

Sønderho-arkivet

Sognegården, Landevejen 41, 1., Sønderho, 6720 Fanø
Åbningstid: Mandag kl. 19.00-21.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Jørgen Lind, Møllegården, Vester Land 46,
Sønderho, 6720 Fanø. Tlf.: 75 16 41 14

Arkivets postadresse: Møllegården, Vester Land 46,
Sønderho, 6720 Fanø

Året 2004 er forløbet relativt roligt med et jævnt besøg i det første halvår og sommeren, men med et besøgs-mæssigt usædvanligt stille efterår – når mandagen i efterårsferien undtages, for der var simpelthen besøgsrekord med 20 gæster i løbet af to timer.

Der er igen kommet mange spændende afleveringer af vidt forskellig art. Eksempelvis er ved hjælp af skøder m.v. stammende fra det »gamle-gamle« posthus (1886–1910) postens historie i Sønderho, både før og efter denne årrække, nu minutøst kortlagt. Det er virkelig historie, nu da Sønderho med nedlæggelsen af Post- og Servicekontoret er helt uden postekspedition.

Som noget helt andet er indkommet lister over tyske soldater i Sønderho og forskellige protokoller i forbindelse hermed – efterladt i et hus af de fremmede for nu 60 år siden. Fra et interesseret medlem, der stammer fra Sønderho, har vi fået et spændende værk »Danmark under enevælden 1660–1849. Hvordan levede vores slægt dengang?« som vi bl.a. selv har leveret materiale til.

Som tidligere søger de fleste besøgende oplysninger om deres eller familiens huse, men der er naturligvis også henvendelser om andre emner.

Arkivet har atter medvirket i Landsby-ugen i Sønderho og i efterårsferien med en byvandring med stor deltagelse af interesserede, det kolde vejr til trods. Og arkivet har

igen i 2004 leveret billeder og oplysninger til forskellige bogudgivelser. En stor tak til alle, som igen har vist arkivet interesse og støtter det.

Grindsted Kommune

Grindsted Lokalhistoriske Arkiv

Grindsted Bibliotek, Tinghusgade 16, 7200 Grindsted
Tlf. 75 32 09 00. Fax: 75 32 32 94.

Åbningstid: 1. og 3. onsdag hver måned kl. 15.00-18.00
(juli måned undtaget) samt efter aftale. Læsestuen er
åben i bibliotekets åbningstid

Leder: Jens Erik Starup, Horsbølvej 13, 7200 Grindsted
Tlf.: 75 32 23 53

E-mail: Jens.Starup@post2.tele.dk

Hjemmeside: www.grindstedbib.dk

Arkivet har i år modtaget 28 afleveringer. Vi har især fået mange billeder ind, men har også fået et stort antal afskrifter af kirkebøger og folketællinger fra boet efter en af egnens lokalhistorikere og slægtsforskere. Man kan her glæde sig over, at de efterladte har blik for at det store arbejde, som her er udført, kan komme fremtidens slægtsforskere til gavn som en hurtig genvej til de oplysninger, som findes i de ret svært tilgængelige, ældre kirkebøger.

Heller ikke i år kan vi klage over besøgstallet. Mange

har fundet vej til arkivets læsesal. En stor del af de besøgende har benyttet sig af, at arkivets kopimateriale og afskrifter er tilgængelige for publikum i bibliotekets åbningstid. Som sædvanligt har vi modtaget en del henvendelser via brev, mail og telefon. Bl.a. har arkivets ældre mejeriprotokoller været udlånt til en forsker via Rigsarkivet. Vi har også haft en henvendelse fra en slægtsforsker i Finland.

Samarbejdet med Grindsted-Vorbasse Museum og Grindsted og Omegns Slægts- og Lokalhistorisk Forening er videreført i det forløbne år. Studiekredsen om egnens købmænd fik samlet så meget materiale, at der blev truffet beslutning om udgivelse af en bog. I den forbindelse blev der gjort brug af arkivets billedsamling.

Arkivet er i år gået i gang med at gennemgå og genregistrere billedsamlingen. Samlingen er efterhånden så stor, at den eksisterende papirregistratur er blevet vanskeligt at vedligeholde. Papirregistraturen er ordnet efter decimalklasser, og da et billede kan findes under flere opslag, er eventuelle nye oplysninger om et billede ikke altid ajourført på alle blanketter. Desuden ses en del dubletter samt forskellige billeder med samme billednummer. Ved årsskiftet var vi nået igennem ca. 3.000 af arkivets billeder. Vi håber at nå igennem de resterende i løbet af år 2005.

Hvad angår fremtiden, så ved vi jo nu, at der vil ske ændringer. Kommunesammenlægningen vil betyde, at der bliver flere arkiver, som skal forsøge at synliggøre sig

Det første tog fra Varde er ankommet til jernbanestationen i Grindsted. Billedet er taget den 12. april 1919 af ukendt fotograf. Foto: Grindsted Lokalhistoriske Arkiv.

for de samme bevillende myndigheder. Planerne for de nye regioner medfører, at den gode støtte arkiverne hidtil har fået fra amtet, formentlig helt falder væk. Hvis arkiverne skal udvide aktiviteterne i fremtidens politiske landskab, vil det være nødvendigt at udbygge samarbejdet arkiverne imellem. Vi håber dette samarbejde vil lykkes og blive til glæde for alle.

Hejnsvig Lokalhistoriske Arkiv

Hejnsvig Skole, Bakkevej 9, 7250 Hejnsvig
 Åbningstid: 1. onsdag hver måned kl. 14.00-16.00 og 3. onsdag hver måned, kl. 18.00-20.00
 Leder: Hans Jensen, Højene 1, 7250 Hejnsvig
 Tlf.: 75 33 58 57
 Arkivets postadresse: Højene 1, 7250 Hejnsvig
 E-mail: hejnsvig.sognearkiv@privat.dk
 Hjemmeside: www.hejnsvigbynet.dk

Hejnsvig Lokalhistoriske Forenings bestyrelse arbejder aktivt på arkivet. Foruden hver onsdag formiddag at hjælpe med ajourføringer af de indkomne arkivalier, er der i året nedsat et gårdhistorisk udvalg. Formålet er at invitere til møder på arkivet, hvor forskellige personer fortæller om hvorledes hverdagen på ejendommene foregik, i den tid han eller hun kan huske – det er tanken, at så mange emner som muligt vedrørende alle ejendomme i vores område skal registreres. Samtidig har vi et godt hjemmehold, der kan hjælpe med at udfylde de manglende navne, adresser datoer m.v. som vi selvfølgelig har stor behov for.

*Bestyrelsen for Hejnsvig Sognearkiv i koncentreret arbejde.
 Foto: Hejnsvig Sognearkiv 2004.*

Vi har fotograferet og registreret samtlige gravsten på Hejnsvig Kirkegård, også de der er sat til side fra nedlagte gravpladser.

Arkivernes Dag var igen i år en succes. Emnet vi havde valgt var »Interiør hjemme i dagligstuen«. Ideen fik vi, da vi havde besøg af et hold elever fra skolen – de søgte efter billeder af klædedragter for 50-70 år siden og i øvrigt gamle modeller af radioer og telefoner. Det havde vi ikke noget af, mente vi – indtil tanken om de ovennævnte dagligstue fotografier, vi har liggende, strejfede os. Udstillingen kan indtil videre beses på arkivet.

Endelig kan vi oplyse, at der nu kan ses og læses egns-historier på vores hjemmeside på www.hejnsvigbynet.dk. Hejnsvig Sognearkiv er sammen med samtlige foreninger, erhvervslivet og institutioner i vores område fælles om bynettet Vi har i året udfyldt 38 nye journaler med 163 forskellige arkivalier.

Sdr. Omme Egnarkiv

Sdr. Omme Bibliotek, Skole Allé 3-5, 7260 Sdr. Omme
 Tlf.: 75 34 14 46
 Åbningstid: Tirsdag kl. 14.00-17.00
 Leder: Rudolf Skovhus, Hovedgaden 46,
 7260 Sdr. Omme. Tlf.: 75 34 11 68
 E-mail: soarkiv@mail.dk

Egnarkivet var en del involveret i skolefesten den 11. september 2004 med at finde gamle billeder og få dem gjort klar til udstillingen i forbindelse med festen.

Egnarkivet fremstillede også et mindre blad med træk af Sdr. Omme Kommunes skolevæsen gennem tiderne. Arkivet skylder Sdr. Lift tak for sponsoreret af bladet, samt tak til Lyngposten for hjælp med opsætning.

Blandt afleveringer til arkivet i 2004 kan nævnes: Sdr. Omme Skytte- og Ungdomsforening, Rabæk Christensens dødsbo og mange skolebilleder i forbindelse med skolefesten, bl.a. fra Lilly Bertelsen, lærer Frandsen, m.fl. Herudover kort over gravhøje i Sdr. Omme med beskrivelser fra Mogens Hansen, Grindsted, Laurids Gejls erindringer (352 A4-sider), lånt til kopiering af Vagn Gejl og 13 billeder af Sdr. Omme Elværk med blandt andet billeder af ubådsmotor.

Helle Kommune

Agerbæk Lokalhistoriske Arkiv

Agerbæk Skole, Debelvej 23, 6753 Agerbæk
 Åbningstid: 1. torsdag hver måned kl. 14.00-16.00 samt efter aftale med lederne

Ledere: Margit Hansen, Grønnegade 11, 6753 Agerbæk
Tlf.: 75 19 64 13 og Henry Brandt, Tyttebærvej 5,
6753 Agerbæk. Tlf.: 75 19 64 38

Året der er gået, kan man vist nok kalde et rodet år. Den 10. april skulle arkivet være ryddet, så der var hektisk aktivitet med at få pakket og kørt ned i skolens sikringsrum, hvor det nu er opbevaret. Efter sommerferien fik vi anvist et lille rum på ca. 14 kvadratmeter, hvor vi kan arbejde med arkivering. Men det er ikke tilfredsstillende, for hver gang vi mangler noget, skal vi jo ned i kælderen og se, om vi kan finde det i flyttekasserne. Men det problem skulle være løst, da kommunen har vedtaget, at arkivet ca. den 1. juli 2005 skal flytte op ovenpå i den gamle lærerbolig.

Alle arkiverne i Helle Kommune regner med at skulle til at arkivere på PC. Derfor har vi holdt en del møder i årets løb angående et eventuelt samarbejde. Det har resulteret i, at der er oprettet en paraplyorganisation, der hedder Helle Lokal Arkiv, hvor styrelsen består af en mand fra hvert arkiv.

I øjeblikket arkiverer vi på programmet Arkibas. I løbet af 2005 når de andre arkiver bliver koblet på, skal vi have det moderniserede Arkibas (version 4), og så bliver vi koblet på Internettet, så folk kan sidde hjemme, og hente de oplysninger vi lægger ind.

Helle Lokal Arkiv er en sammenslutning med formål at få en fælles Arkibas-licens. Den fælles styrelse skal også tage sig af al forhandling med kommunen. Ellers kører arkiverne selvstændigt.

Bybilledet i forandring. I bygningen fra 1921 (billedet t.v.) er der drevet manufakturhandel. I højre side af bygningen har Varde Bank haft filial fra 1956 til ca. 1976. Bygningen blev revet ned i 1987 hvorefter Torvet med butikker blev etableret i 1990 (billedet t.h.). Foto: Ca. 1985 samt 2005. Agerbæk Lokalhistoriske Arkiv.

Udflugten i år, som var sammen med Fåborg Lokalhistoriske Arkiv, gik til Åbenrå Museum, hvor der var rundvisning. Her drak vi vores medbragte kaffe. Derefter kørte vi en tur rundt på Løjt Land, hvor der var en lokal guide med. Turen sluttede med aftensmad på Seggelunds Cafeteria. 47 personer deltog. Vi holder nok udflugt sammen med Fåborg Lokalhistoriske Arkiv igen næste år, men det skal nok arrangeres på en anden måde, da vi måtte sige nej til ca. ti personer, idet bussen var fuld.

Til byfesten havde vi en pavillon opstillet på Torvedagen. Pavillonen var sponseret af Bygma. Vi kom i kontakt med mange folk og fik solgt nogle bøger. Der var en lille gættekonkurrence, som blev vundet af Ivan Larsen. På byrundturen var vi på kirkegården, hvor Kim Schmidt guidede os rundt. Herefter fortsatte Henry turen gennem Jernbanegade og sluttede i teltet med gratis sildemad. Vi var ca. 25 personer. Ved Sognelundens Venners julemesse havde vi en stand, hvor vi havde en lille udstilling med avisudklip. Standen var godt besøgt.

Arkivet måtte flytte ud fra Sognelunden, da den skulle renoveres. Leos søn Bjarne har været os en uvurderlig støtte i arbejdet med at flytte og installere computerne på skolen, og er til stadighed en god hjælp at have, når der er noget, som »kokser« for os med maskinerne.

Agnes Pedersen er kommet til at arbejde sammen med os i årets løb, og vi er efterhånden blevet ret gode, til det vi arbejder med. Men der kommer jo nye udfordringer, når vi skal i gang med det nye Arkibas-program.

Der er i årets løb indkommet forskellige arkivalier. Bl.a. har vi fået konfirmandbilleder fra 1915 til 1995. De

ældste er af konfirmander fra både Fåborg, Årre og Agerbæk. De seneste er kun af Agerbæk-konfirmander. Nogle af billederne står der navne bagpå – nogle i orden og andre er navnene bare skrevet tilfældigt. Det er nu bestyrelsens opgave at søge at få de rigtige navne sat på de rigtige »hoveder«.

Vi har i årets løb fået ca. 20 afleveringer af billeder og arkivalier, og der er fire personer, der har henvendt sig for at få oplysninger om personer og steder. Gennem årene har arkivet fået hæfter og album med forskellige avisudklip, der fortæller om noget, der er sket i nærområdet. Bl.a. var Lydia Nielsen en flittig avisudklipper. Senest har vi fået en masse hæfter med avisudklip fra Grethe Jørgensens arvinger. For at sikre at der fortsat vil blive samlet avisudklip, har Inga Nielsen og Erling Kristensen påtaget sig opgaven at klippe ud og sætte i ringbind.

Til kirkens 75-års jubilæum havde vi lavet en planche med forskellige billeder og avisudklip omhandlende kirken. Planchen var udstillet i våbenhuset til jubilæums-gudstjenesten og bagefter på hotellet. Efterfølgende fik vi en CD-rom af Kim Schmidt med billeder fra jubilæet.

Vi har også i år fået et beløb fra Skads Herreds Brandkasse til vores driftsomkostninger. Tak for det. Og en tak til Bygma/Agerbæk Træløst for sponsering af pavillonen. Til slut skal der lyde en tak til medarbejdere på arkivet og tak til bestyrelsen for godt samarbejde.

Fåborg Lokalhistoriske Arkiv

Krosvinget 12, Fåborg, 6818 Årre

Åbningstid: 1. tirsdag hver måned kl. 14.00-16.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Svend Håhr Kristensen, Fåborgvej 95, Fåborg, 6818 Årre. Tlf.: 75 19 52 08

Arkivets postadresse: Fåborgvej 95, Fåborg, 6818 Årre

2004 var året, hvor arkivet i Fåborg havde eksisteret i 25 år. Det blev besluttet, at jubilæet skulle fejres med åbent hus. Der kom ret mange gæster, både fra naboforeninger og andre med tilknytning til lokalarkivarbejdet. Mange af vores medlemmer kom og ønskede tillykke. Vi er meget glade for, at så mange sluttede op omkring festdagen.

Arbejdsomt har vi i året været travlt beskæftiget med at registrere billeder, så mange er kommet på plads. Vi har slet ikke så få billeder på arkivet (knap 2.000). Blandt fotografierne har vi rigtigt mange konfirmandbilleder fra år 1916 frem til i dag med et par enkelte undtagelser, da de desværre enten ikke findes mere eller slet ikke er blevet fotograferet.

Vores arkivleder gennem mange år, Gerda Dahl, med-

delte i foråret, at hun ikke ville stå i spidsen for arkivet mere. Hun har dog lovet at ville hjælpe, hvis der kommer gæster på besøg, og vi ikke selv kan finde de ting, de søger. Det er vi meget taknemmelige for. Gerda skal have stor tak, for det store arbejde hun har udført for arkivet i de mange år hun med liv og ikke mindst sjæl deltog i arbejdet på Fåborg Sognearkiv.

Da vi ikke selv har kunnet samle nok mennesker til en udflugt, gik vi sammen med arkivet i Agerbæk. Turen gik til Sønderjylland hvor vi så Åbenrå Museum og var en tur rundt på det skønne Løjt Land, hvor vi havde en guide med til at fortælle om denne skønne egn. Vi er indstillet på også fremover at samarbejde med arkivet i Agerbæk om sommerudflugten.

Arkivet har modtaget 15 afleveringer – mest billeder, bl.a. de omtalte konfirmationsbilleder som giver os flere års arbejde. Ellers ser vi fremadrettet, og venter på at få en edb-løsning på plads. Mere om det til næste år.

Grimstrup Lokalhistoriske Arkiv

Grimstrup Skole, Skovbrynet 2, Grimstrup, 6818 Årre

Åbningstid: 1. onsdag hver måned kl. 15.00-17.00 samt efter aftale

Leder: Gunnar Olesen, Skærbækvej 5, Blåholm, 6818 Årre. Tlf.: 75 16 91 09

Arkivets postadresse: Niels Ove Thøgersen, Dalmosevej 8, Grimstrup, 6818 Årre

Hjemmeside: www.grimstrup sogn.dk

Året 2004 har været et stille år med få afleveringer og forespørgsler. Udvalget har haft travlt med indretningen af de nye lokaler på Egekratskolen. Vi har fået et dejligt og lyst lokale, som vi håber at kunne beholde i mange år. Vintermødet med Maria Zickert-Sørensen i skolens bibliotekslokale havde fin tilslutning.

Den 14. november fejrede vi foreningens 25-års jubilæum med et åbent hus arrangement, hvor vi havde en udstilling med noget af det, som er afleveret fra arkivets start. Der blev holdt taler, og foreningen fik gaver. Ca. 65 deltog i en vellykket eftermiddag, hvor der var kaffebord med hjemmebag.

Sommerudflugten gik til Karensminde i Grindsted. Der var 30 deltagere. Arkivet har købt et edb-anlæg og besluttet at købe programmet Arkibas 4, så vi kan arkivere på edb.

Næsbjerg Sognearkiv

Næsbjerg Skole, Trosrosevej 2, Næsbjerg, 6800 Varde

Åbningstid: 1. torsdag hver måned kl. 14.00-16.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Aage Tirsgaard, Skoleparken 23, Næsbjerg, 6800 Varde. Tlf.: 75 26 73 11
 Arkivets postadresse: Skoleparken 23, Næsbjerg, 6800 Varde

2004 blev et ændringernes år – ændringer der vil række langt ind i fremtiden. Meget tid er brugt på at få de syv lokalhistoriske arkiver i Helle Kommune lagt sammen til én forening, hvilket vil ske i løbet af 2005. Der er truffet beslutning om, at vi skal i gang med at registrere vores arkivalier på edb, hvorfor vi går i gang med Arkibas, når dette program i løbet af 2005 foreligger i en ny version. Og endeligt har vort sognearkiv fået ny formand og ny arkivleder.

Foreningen har i løbet af året udgivet et par mindre publikationer om lokale emner. Denne type mindre skrifter, der er omdelt til alle foreningens medlemmer, vil der løbende komme flere af.

Der har i årets løb været en række mindre, men ganske spændende indleveringer. Besøgstallet har været magert. Vi ser i midlertid med store forventninger frem til at komme i gang med registreringer på edb – og en øget interesse for vort arkiv.

Sommerudflugten gik til Uhre ved Brande, hvor vi så den omdiskuterede kirke, købmandsgården og den nyrestaureerede vindmølle – en meget vellykket tur.

Vester Starup Sogns Lokalhistoriske Arkiv

Helle Plejehjem, Vinkelvej 2, Tofterup, 7200 Grindsted
 Åbningstid: 1. og 3. tirsdag hver måned kl. 14.00-16.00
 Ledere: Frede K. Madsen, Svinget 13, Tofterup, 7200 Grindsted. Tlf.: 75 33 72 23 og Tage Christensen, Torvevænget 4, Starup, 7200 Grindsted. Tlf.: 75 33 72 23
 Arkivets postadresse: Svinget 13, Tofterup, 7200 Grindsted

Vi har på arkivet i Starup haft et stille og roligt år med få afleveringer. Besøgstallet har heller ikke været stort. Derimod var der mange med på udflugten til Skjern Enge – en rigtig god tur.

Øse Sognearkiv

Stationsvej 3, Nordenskov, 6800 Varde
 Åbningstid: 1. tirsdag hver måned kl. 14.00-16.00
 Leder: Aage Meldgaard, Sønderskovvej 102, Nordenskov, 6800 Varde
 Tlf.: 75 29 82 12. Fax: 75 29 88 56
 Arkivets postadresse: Sønderskovvej 102, Nordenskov, 6800 Varde

Arkivet har haft et forholdsvis stille år. Vi har modtaget ni afleveringer, bl.a. en meget spændende regnskabsbog fra en tømrer/snedker her i sognet. Regnskaberne er fra 1909 og fremefter. Set i forhold til nutidens priser virker det nærmest usandsynligt.

Der har været fælles generalforsamling med Næsbjerg Sognearkiv med pastor Pøbøl Andersen, Grimstrup, som foredragsholder. Sommerturen gik til Brande-egnen.

Lokalhistorisk Arkiv for Årre Sogn

Årre Skole, Skolegade 25, 6818 Årre
 Åbningstid: Hver torsdag kl. 15.00-17.00 (dog kun første torsdag hver måned fra april-september) samt efter aftale med lederen
 Leder: Arne Asp Sørensen, Møllehøjen 7, Fåborg, 6818 Årre. Tlf.: 75 19 28 40
 Arkivets postadresse: Møllehøjen 7, Fåborg, 6818 Årre

Arkivet i Årre har i 2004 haft en del møder vedrørende en sammenslutning af de syv sognearkiver i Helle Kommune. Formålet er et samarbejde og fælles investering i edb-anlæg og programmet Arkibas.

Der har været nogle besøgende i arkivet, og vi har ligeledes modtaget en del afleveringer af forskellige arkivalier og billedmateriale, som er blevet registreret. Vi har iværksat et projekt vedrørende fotografering af gravsten ved Årre Kirke. Opgaven er i gang.

Byfesten 2004 blev atter en stor succes. Vi deltog med en stand på Torvedagen med forskelligt billedmateriale og en cykeltur rundt i sognet med deltagelse af 35 personer.

Ved årsmødet/generalforsamlingen havde vi besøg af lokalhistoriker Olga Pedersen, Glejbjerg. Hun fortalte og

*Fra cykelturen rundt i Årre Sogn, august 2004.
 Foto: Årre Lokalhistoriske Arkiv.*

viste lysbilleder fra de sidste 100 år. Det var særdeles interessant at se, hvordan et århundrede forandrer sig og høre om den gamle tids møde med den ny. Der vises interesse for arkivet, og vi har ca. 130 medlemmer.

Holsted Kommune

Aastrup Sognearkiv

Borgergade 121, 6752 Glejbjerg. Tlf. 75 19 85 69
 Åbningstid: 1. og 3. torsdag hver måned kl. 15.00-19.00
 samt efter aftale med lederen
 Leder: Olga Pedersen, Vestergade 6, 6670 Holsted
 Tlf.: 75 19 82 80
 E-mail: Olga@post8.tele.dk
 Arkivets postadresse: Vestergade 6, 6670 Holsted

Aastrup Sognearkiv har haft et godt år i 2004. Vi har fået en lang række spændende arkivalier hvoraf kan nævnes: Regnskabsmateriale fra Bjølund-Aastrup Plantage, tegninger fra forhenværende murermester Vind samt en større udklipssamling fra forhenværende borgmester i Holsted Kommune, nu afdøde Hans O. Hansen.

Arla Foods lukkede Glejbjerg Mejeri i 2004. Det date-rede sig tilbage til 1884 og var en betydelig arbejdsplads. Inden lukningen fulgte den pensionerede mejeribestyrer Ivar Madsen arbejdet i mejeriet med et fotografiapparat og beskrev dermed arbejdets gang, som det var i 2004. Billederne og beskrivelsen forærede han arkivet.

I februar måned havde vi en lysbillede- og fortælleaften på Hotel Glejbjerg. Det var en formidabel succes med 110 deltagere.

Arbejdet med udgivelsen af bogen om sognet i 1900-årene med billeder af gårde og huse skrider rask frem, og det er vort håb, at en udgivelse vil finde sted i forbindelse med vort 25-års jubilæum i april 2005. Arkivet daterer sig tilbage til 1913, men blev »genoplivet« som Aastrup Sognearkiv i 1980.

I slutningen af året modtog arkivlederen Holsted Kommunes Kulturpris 2004 for ledelse af arkivet i 25 år og for lokalhistorisk arbejde og udgivelser.

Vi har i årets løb haft en enkelt udskiftning i bestyrelsen og kan byde velkommen til Birthe Cramon, der afløste Otto Ottosen.

Lokalarkivet for Holsted Kommune

Vestergade 17, 6670 Holsted. Tlf. og telefax: 75 39 20 10
 Åbningstid: Onsdag kl. 14.00-18.00, i perioden 1. oktober – 1. april tillige tirsdag kl. 19.00-21.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Klaus Hansen, Foldingbrovej 13, 6670 Holsted
 Tlf.: 75 39 33 61

I det netop passerede 2004 har der i lighed med tidligere år været travlhed på arkivet, og antallet af besøgende har været lidt højere end sidste år – nemlig 268 mod 220 henvendelser. Antallet af afleveringer er faldet noget til i alt 61 afleveringer, men der har været et par store imellem. Især en aflevering fra Det Danske Spejderkorps har været stor, idet der var tale om ca. fire hyldemeter alene på denne aflevering.

Som sædvanlig har arkivet overtaget udklip af lokalt stof fra Lydavisen, dvs. ca. 800 sider, som der til og med 3. kvartal 2004 er lavet register over. Fra 4. kvartal 2004 bliver udklipsstoffet registreret på registreringssystemet Arkibas. Det er meningen, at vi vil registrere de tidligere udklip i Arkibas på et senere tidspunkt.

Lokalarkivets arbejdsgruppe har i året, der er gået, afholdt syv møder mod normalt otte idet vi var nødt til at aflyse mødet i februar 2004 på grund af sygdom.

Arkivet har leveret grundmateriale til projektet »Danskernes Egen Historie«, der i årets løb er udkommet på DVD. Arkivet har for ulejligheden modtaget et eksemplar af DVD'en om Syd- og Sønderjylland.

Vort bidrag var optagelser af dyrskuerne i Høvsborg i 1961 og 1967, som vi har på arkivet i VHS-format. Optagelserne blev, så vidt vi kan se, desværre ikke anvendt i projektet.

I forbindelse med at Radio Holsted er ophørt med at drive virksomhed, i samme bygning som lokalarkivet har til huse, doneredes et antal effekter der ved salg indbragte et mindre beløb til arkivet.

Da arkivet er ved at mangle plads, og da der i forbindelse med Radio Holsteds udflytning blev lokaler fri, forespurgte vi, om det var muligt at få lov til at anvende et af de ledige lokaler. Børne- og Kulturudvalget skulle 13. september besigtige bygningen. I den forbindelse var udvalget også i arkivets lokaler. Vi talte om, at arkivet godt kunne bruge noget mere plads, og at vi godt kunne tænke os et bestemt lokale. Ved brev fra Holsted Kommune den 5. november fik vi så en bekræftelse på, at vi indtil videre kan anvende det ønskede lokale.

Den 3. oktober fejrede Holsted Friskole Holsted Stationsbys 130-års jubilæum. Hans Pedersen Hansen fra lokalarkivet holdt et foredrag om stationsbyens udvikling og viste lysbilleder. Herudover viste han videoen »Herfra hvor vi bor«, der er optaget i 1998 i hele kommunen. Der var omkring 40 deltagere, og det lille overskud ved arrangementet blev doneret til lokalarkivet.

Den 20. oktober deltog arkivet i et møde på Esbjerg Byhistoriske Arkiv vedrørende Arkibas 4. Den 28. oktober deltog lokalarkivet med fire personer i RAL-kurset om formidling. Kurset var det første i kursusrækken »Arkiverne frem i lyset«.

Op til arbejdsgruppens møde den 3. november, meddelte arbejdsgruppens mangeårige medlem Hans Peder Hansen, at han ville udtræde af arbejdsgruppen af helbredsmæssige årsager. Det blev taget til efterretning, men en stor tak skal lyde til ham for hans meget store indsats gennem årene for arkivet.

Det har været et travlt år, og vi ser frem til et ligeså aktivt år i 2005. I forbindelse med den forestående kommunesammenlægning har vi allerede i arbejdsgruppens møde i november haft besøg af Svend Aage Knudsen fra Museet på Sønderskov, som vi er en afdeling af. På mødet blev blandt andet drøftet de mulige forestående problemer for lokalarkivet og lokalarkiverne i almindelighed. Der er endvidere allerede taget skridt til et fællesmøde for lokalarkiverne i de kommuner, der skal sammenlægges med Holsted Kommune.

Hovborg Lokalhistoriske Arkiv

Hovborg Skole, Lindevej 5, 6682 Hovborg

Åbningstid: Tirsdag kl. 15.00-17.00

Leder: Henry Pedersen, Sandagervej 5, 6682 Hovborg

Tlf.: 75 39 62 57

Arkivets postadresse: Sandagervej 5, 6682 Hovborg

Besøgstallet på arkivet har været lidt mindre end de foregående år, men det har ikke betydet mindre aktivitet på arkivet med arkivarbejde. Siden sidste år er det nu blevet muligt at rette telefoniske henvendelser i åbningstiden.

I det forløbne år er der lavet en udstilling på arkivet med billeder fra Hovborg gennem de sidste 100 år. Skolebørn kommer jævnligt på arkivet, da billeder, papirer m.m. ofte indgår i historieundervisningen på Hovborg Skole. Arkivet drager stadig nytte af det store arkiv med adresser over nulevende og tidligere elever, som blev lavet i forbindelse med skolens 100 års jubilæum. Dette arkiv er et helt enestående redskab, når man skal prøve at rekonstruere lokalhistoriske begivenheder og tidsbilleder.

Netop nu arbejder arkivet på at få tilvejebragt computerudstyr, så arkivet kan gøres mere overskueligt og lettilgængeligt, når der skal søges lokalhistoriske oplysninger. I den forbindelse har arkivet købt alle folketællingslister fra 1787, 1801, 1803 og 1845 på CD. Det er et godt og interessant supplement til landsbyens og egnens ældre historie.

Frivillig arbejdskraft arbejder med at renovere arkivets mødelokale. Der males og forskønnes, så lokalet kommer til at stå mere indbydende og tidssvarende. Belysningen trænger også til en forbedring, da mange ældre, som kommer på arkivet, har vanskeligt ved at læse som det er nu.

Der vil også i efteråret 2005 blive lavet en udstilling på arkivet. Temaet er endnu ukendt.

I det forløbne år har vi måttet sige farvel til Henry Søholm Jensen, som har været en utrættelig arbejdskraft på arkivet de sidste 10 år. Sygdom har tvunget ham til at træde ud af bestyrelsen og til at frasige sig arbejdet på arkivet fremover.

Ribe Kommune

Farup Sogns Lokalhistoriske Arkiv

Farup Forsamlingshus, Farup Kirkevej 33, 6760 Ribe

Tlf.: 75 41 03 73

Åbningstid: Hver tirsdag i ulige uger fra kl. 16.00-18.00

Leder: Erik Knudsen, Nørre Farupvej 10, 6760 Ribe

Tlf.: 75 41 07 18

Arkivets postadresse: Nørre Farupvej 10, 6760 Ribe

Efter en periode hvor arkivet havde været pakket ned, idet Projekthuset skulle rømmes, og hvor muligheden for etablering i kælderens under Ribe Sundhedscenter overvejedes, blev der endelig fundet en løsning for arkivet, idet Farup Brugsforening sponsorerede fem års husleje til arkivet i forsamlingshuset.

Tiden siden er gået med indretning af rummet, som er helt ideelt til formålet. Møbler, gardiner, computer, printer/scanner/kopimaskine, opslagstavler, – og nu på det sidste, tyverisikring idet der har været ubudne gæster, som til alt held kun stjal den nye printer, medens vi fik lov til at beholde computeren.

Arkivet vil gerne anskaffe registreringsprogrammet Arkibas, men som priserne er, er det for nuværende urealistisk for Farup Sognearkiv. Arkivet har haft en lille formuestigning i 2004, men skal igen ud at investere i en ny printer. Desuden planlægger arkivet at indkøbe et digitalt kamera. Med kameraet er det så meningen, at vi vil gennemfotografere sognet og gemme resultatet i computeren til efterkommerne.

Generelt om arkivet kan nu siges, at de ydre rammer er ved at være på plads og i orden, og at det videre daglige arkiveringsarbejde af alle de spændende tekster og billeder nu står for. I 2004 har arkivet kun modtaget en enkelt større samling materialer, alt ældre korrespondan-

ce fra Farup Brugsforening. Den nyere korrespondance i brugsforeningen må vente til foreningen er endeligt afviklet.

Hviding Sognearkiv

Egecenter, Ribevej 2 B, Egebæk, 6760 Ribe
 Åbningstid: 1. mandag hver måned kl. 15.00-17.00
 Leder: Anne Lorenzen, Hviding Kirkevej 22, 6760 Ribe
 Tlf.: 75 44 51 27
 Arkivets postadresse: Hviding Kirkevej 22, 6760 Ribe
 E-mail: martin.bolmerod@mail.tele.dk

Hviding sognearkiv har i 2004 modtaget 23 afleveringer, hvoraf en del ret omfattende. Der har ikke været mange henvendelser, og egentlige aktive brugere af arkivet har vi endnu til gode at se.

Registreringen er hjulpet godt fremad ved, at arkivlederen har fået kyndig medhjælp, men vi er hæmmet af, at vi endnu ikke har råd til Arkibas 4.

Vore lokaleforhold er væsentlig forbedret ved at være udvidet med et smukt 30 m² lokale i Egecenterets stueetage. Hidtil havde vi kun et loftsrum.

Et legat på 10.000 kr. fra Therkel Jørgensens Fond gav os en udmærket fotokopimaskine, som har hjulpet os godt i det udadventede arbejde.

Ved den årlige sommerfest i Egebæk-Hviding stillede vi op på festpladsen med en teltpavillion, hvor vi bl.a. viste et lokalhistorisk landkort over Egebæk-Hviding med tekstboblere til nummererede lokaliteter. Dette landkort var fremstillet til lejligheden.

I november havde vort åbent hus arrangement titlen: »Vis hinanden jeres medbragte, lokalhistoriske billeder«. Der kom mange, og arkivet fik lov at låne en del billedsamlinger til kopiering/scanning.

Arkivet har oprettet en digital billedsamling, hvori også alle vore papirbilleder (og negativsamlinger) efterhånden skal indgå for at øge deres tilgængelighed – og for at skåne originalerne.

Arkivet er også i gang med at tilvejebringe en samling af tekstfiler, som det er hensigten at lægge ud på en hjemmeside, vi vil oprette. Vi hjælpes her godt af en række ivrige »renskrivere«. Teksterne omfatter foreløbig folketællinger, erindringer, en oversættelse af den tyske kommuneprotokol fra 1896–1920 og et selvstændigt værk: »Søskendeflokkene 1920–1970 i Hviding sogn« med bl.a. kommuneskolens indskrivningsprotokol som kilde. Der er stadigvæk god plads til flere deltagere i arkivarbejdet.

Jernved Sognearkiv

Jernved Skole, Aktivitetshuset, Kirkebakken 33, Jernved, 6771 Gredstedbro
 Åbningstid: 1. og 3. tirsdag hver måned kl. 14.00-16.00 samt efter aftale med lederen
 Leder: Ole Steinmeier, Valmuemarken 3, 6771 Gredstedbro. Tlf.: 75 43 12 78
 Formand: Andreas Aagaard: Tlf.: 75 43 51 93
 Arkivets postadresse: Valmuemarken 3, 6771 Gredstedbro

Jernved sognearkiv mistede i begyndelsen af året en trofast medarbejder, Jens Chr. Jensen. Han var daglig leder af arkivet og var den, der havde indkørt Arkibas. Hans utrættelige registreringsarbejde betød, at hans efterfølger kunne overtage et velregistreret arkiv, som i det store og hele var lige til at gå til. Foruden de almindelige arkivalier, havde Jens Chr. Jensen også i sin tid som arkivar sørget for, at alle ejendomme i Jernved og Gredstedbro blev fotograferet og registreret i en serie ringbind, som opbevares på arkivet. Der skal her fra hans efterfølger og den øvrige bestyrelse lyde en varm tak for hans indsats gennem mange år.

Jernved Sognearkiv kunne i det forgangne år fejre sit 25 års jubilæum. Dette blev markeret med en reception og udstilling i Jernved Aktivitetscenter, som huser arkivet. Udstillingen viste glimt af de 25 års aktiviteter i form af billeder og tekster, som alle var fremkommet via arkivets egen samling. Festtalen ved åbningsreceptionen blev holdt af Hans Otto Kristensen, som var med til at starte arkivet for 25 år siden og tillige har været medarbejder og daglig leder i en lang række år. For os, som arbejder i arkivet nu, var det en glæde at se så mange mennesker møde op og bidrage til, at dagen blev lidt festligere end de andre dage. Ikke mindst glædede det os, at så mange betænkte arkivet med en pengegave, som har lunet godt i den slunkne pengekasse. Fra et tidligere bysbarn, nuværende overlæge Magne Juhl fra Viborg, modtog arkivet en meget fornem gave bestående af seks smukt indbundne bøger om Jernved sogns beboere gennem mange år. Magne Juhl, som i sin fritid er en utrættelig slægtsforsker, er i øvrigt en uvurderlig hjælp for arkivet i mange situationer, idet han er i besiddelse af uanede mængder af oplysninger om mennesker i vort område, og vi vil gerne her benytte lejligheden til at sige ham tak for det og udtrykke ønsket om, at vi også fremover kan trække på ham, når der er behov for det.

Der har i årets løb været nogle få spændende henvendelser, bl.a. en fra USA, hvor det har været muligt at yde den fornødne hjælp. Henvendelserne er dog i et sådant

antal, at vi har ændret vores åbningstid til to gange om måneden frem for fire gange tidligere. Til gengæld vil det altid være muligt at lave en aftale enten med leder eller formand, når man har behov for det.

Kalvslund Sognekirke

Kalvslund Skole, Koldingvej 115, Kalvslund, 6760 Ribe
Åbningstid: 1. tirsdag hver måned kl. 14.00-17.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Jørgen Jørgensen, Østervej 26, Kalvslund,
6760 Ribe. Tlf.: 75 43 70 07

Arkivets postadresse: Østervej 26, Kalvslund, 6760 Ribe

Det har igen været et roligt år for arkivet. Vi har fået en del arkivalier indleveret, heriblandt »Min far« – en gendarmfamilies historie skrevet af en søn. Vi har haft en del besøg, men ellers er det gårdhistorie, vi beskæftiger os med. Dette bliver dog besværliggjort idet de nye tider i landbruget gør, at familierne bliver mere spredte. Vi må derfor tit langt udenfor sognets grænser for at hente oplysninger om familieskab.

Vi har igen i år haft åbent hus – desværre med mindre tilslutning. Vi har været rundt og fotografere alle gårde og huse i sognet med oplysninger om byggeår og bygherrer.

Vi har haft et familietræf, hvor familiemedlemmerne på både fædrenes og mødrenes side stammer fra gårde i sognet og nu er spredt over hele landet. De besøgte gårdene, hvor deres forfædre for flere generationer siden var født. Endvidere kirken og gravstederne hvor deres forfædre ligger begravet. En opløftende dag at være med til.

Ribe Byhistoriske Arkiv

Ribe Folkebibliotek, Giørtz Plads, 6760 Ribe

Tlf.: 75 42 17 00. Fax: 75 42 28 43

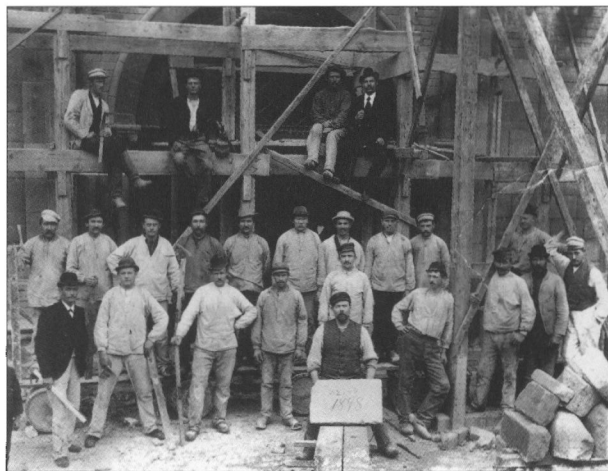
E-mail: arkivet@ribekom.dk

Åbningstid: Mandag-torsdag kl. 13.00-16.00, 1. mandag hver måned tillige kl. 16.00-18.00 (oktober-marts)

Leder: Karen Margrethe Melbye

De første mikrofilmoptagelser af Ribe Stifts-Tidende var på trapperne, da vi tog fat på 2004, og i årets løb har vi modtaget årgangene 1786-1893 i filmudgave. Det er en stor hjælp for brugerne, at de nu kan læse avisen på film, og arkivets ansatte ser frem til den dag, hvor vi ikke længere skal slæbe på de »tons-tunge« aviser, når oplysninger skal søges.

I maj måned fejrede vi det kongelige brudepar med fotoudstillingen »De Kongelige og Ribe«, hvor vi viste amatør- og professionelle fotografers optagelser af de

Arbejdsholdet ved restaureringen af Ribe Domkirkes vestparti. Arbejdet påbegyndtes i september 1898 og afsluttedes i marts 1899. Foto: Ribe Byhistoriske Arkiv (B 11.354).

kongeliges visitter i Ribe gennem tiderne. Den 6. august var det 100 år siden Ribe Domkirke blev genindviet efter den store restaurering, der fandt sted i årene 1882-1904. Vi markerede dagen med en udstilling af domkirke-fotos, og hvor også et flot foto af de stolte håndværkere indgik.

I forbindelse med 100-året for genindvielsen afholdtes der en Festgudstjeneste i Domkirken, og i den forbindelse indviedes der i kirken en lille udstilling, hvor affotografier af mange af arkivets billeder er ophængt.

I årets løb har vi haft 383 personlige henvendelser. Vi har bl.a. haft besøg af en del slægtsforskere, men også personer der ville vide, hvad et arkiv rummer, kiggede ind til os. Arkivet stillede materialer til rådighed for fire af de fem artikler i det lokale årsskrift: By, marsk og geest, udgivet af Den Antikvariske Samling og Ribe Byhistoriske Arkiv. Artiklerne spænder vidt: Fortælling om en spejderhytte, historien om mordet på en frihedskæmper, et bomulds-væveris historie, og brolagte gader i Ribe får vi også noget at vide om. Udover ovennævnte leverede vi også materiale til en artikel i Fra Ribe Amt 2004: »Tro og agtsom – 38 år som landpostbud«, forfattet af Uwe Dall, Ribe.

Der har været 112 forespørgsler fordelt på mails, breve og telefonopkald. Vi har, som mange andre arkiver, bidraget med småfilmsklip til filmselskabet Substanzs succes: »Danskernes egen historie«. 81 vidt forskellige afleveringer er modtaget i årets løb. Slægtsoptegnelser, gamle avi-

ser, fotos, madopskrifter, plakater, diasserier osv. Sidst på året fik vi tilbudt en pølsevogn. Vognens indehaver var afgået ved døden, og arvingerne fik den gode ide at bevare køretøjet for eftertiden. Vi takkede nej. Men initiativet var jo godt nok.

Historisk Arkiv i Seem Sogn

Seem-Varming Skole, Varmingvej 2, 6760 Ribe
 Åbningstid: Mandag-fredag kl. 9.30-11.30 samt efter aftale
 Leder: Søren Mulvad, Varming Vesterby 9, 6760 Ribe
 Tlf.: 75 44 11 77
 Arkivets postadresse: Varming Vesterby 9, 6760 Ribe
 E-mail: sergeiradonetski@yahoo.com

Der har ingen nye afleveringer været. Til gengæld er det lykkedes at navngive mange personer på en ellers anonym aflevering fra sidste år, da det lykkedes at kontakte en bror til en afdød, enlig herre.

Flere forespørgsler er blevet besvaret. Bl.a. den stedlige idrætsforening som har fået svar på foreningens historie. Seks besøgende – alle slægtsforskere – har været i arkivet.

Arkivlederen har deltaget i planlægning af en natursti gennem et særpræget hedeområde. Planerne er midlertidigt strandet på grund af en lodsejers død.

Boligregistranten, som udsendes sidste år, er uddelt, og der forventes ikke at blive brug for genoptryk.

Spandet Sognearkiv

Arnumvej 9, Spandet, 6760 Ribe
 Åbningstid: 1. mandag hver måned kl. 19.00-20.00
 Leder: Jesper Olsen, Skolevænge 6 A, Spandet, 6760 Ribe. Tlf.: 74 86 71 36
 Arkivets postadresse: Skolevænge 6 A, Spandet, 6760 Ribe
 E-mail: jo-mo@mail.tele.dk

Der er ikke sket de store ting, i året der er gået. Vi har fået nogle arkivalier fra dødsboer og enkelte billeder.

Der er gennemført en sognevandring på grundlovsdag. Den gik i år til den vestlige del af sognet, hvor vi så på rester af oksevejen og var oppe på et højdepunkt med gravhøje. Derfra var der en meget god udsigt. Vi fik også oplyst ejerforholdene, vedrørende de gårde og huse som vi kunne se. Bagefter var der kaffe i skolen, og vi så på billeder, der omhandlede den tur vi var gået.

Lokalhistorisk Arkiv for Vester Vedsted Sogn

Vester Vedsted Byvej 55, Vester Vedsted, 6760 Ribe
 Åbningstid: 1. onsdag hver måned kl. 19.30-21.30

Leder: Peter Billund, Vester Vedstedvej 38, 6760 Ribe
 Tlf.: 75 44 51 79

Arkivets postadresse: Vester Vedstedvej 38, 6760 Ribe

2004 blev præget af arkivets flytning til den gamle skole på Vester Vedsted Byvej 55, hvor vi i løbet af efteråret fik os indrettet i det 30 kvadratmeter store lokale på 1. sal. Men ellers har arbejdet været præget af vores uvished om det nye Arkibas systems indførelse. Vores nuværende økonomiske muligheder lægger meget snævre rammer for det kommende arbejde med arkivering.

I løbet af året har vi fået fire mindre afleveringer og et par forespørgsler om slægtninge født i Vester Vedsted Sogn. Til spørgsmålet fra RAL om indvandring i sognet kunne vi svare, at fire hollandske familier har bosat sig i sognet i forbindelse med opkøb af landbrugsejendomme indenfor de senere år. Vi har genophængt vores kroudstilling i Vester Vedsted Skoles forhal.

Vi deltog i RAL-mødet i Esbjerg den 20. oktober om indførelsen af det nye Arkibas. Desuden var formanden med til mødet i Ribe om lokalarkivernes samarbejde i Ribe Kommune.

Vilslev Sognearkiv

Kongeådal skole, Kongeådal 17, 6771 Gredstedbro
 Åbningstid: 1. mandag hver måned kl. 19.00-21.00 samt efter aftale med lederen
 Leder: Christian Nielsen, Væesvej 6, 6771 Gredstedbro
 Tlf.: 75 43 11 53
 Arkivets postadresse: Væesvej 6, 6771 Gredstedbro

Der har i det forløbne år været to mindre afleveringer. Kun få besøgende, men en del telefoniske forespørgsler som er blevet skriftligt besvaret. Der er udarbejdet en liste over de hjælpemidler, som findes i arkivet.

Varde Kommune

Alslev Sognearkiv

Bredgade 39, 1., Alslev, 6800 Varde
 Åbningstid: Mandag kl. 19.30-21.30 samt efter aftale med lederen
 Leder: Carsten Carstensen, Toftnæsvej 11, Toftnæs, 6800 Varde. Tlf.: 75 26 91 83
 Arkivets postadresse: Toftnæsvej 11, Toftnæs, 6800 Varde

2004 har været et stille men rart år for Alslev Sognearkiv. Vi har fået 16 afleveringer ind, og af besøgende har vi haft ca. 50 plus en enkelt 7. klasse.

Vi har i årets løb haft et godt samarbejde med de andre lokalarkiver her i kommunen, og derfor er det jo spændende, hvad fremtiden med hensyn til storkommunen vil indebære.

Billum Lokalhistoriske Arkiv

Billum Skole, Kildegårdsvej 20, 6852 Billum

Åbningstid: 1. torsdag hver måned kl. 10.00-12.00

Leder: Gunhild Jeppesen, Kirkebyvej 17, 6852 Billum

Tlf.: 75 25 82 41

Arkivets postadresse: Kirkebyvej 17, 6852 Billum

Det ville have været dejligt at kunne fortælle, at arkivets problem med bedre fysiske rammer var løst. Sådan er det desværre ikke. Men vi har ikke opgivet håbet endnu og kæmper derfor videre.

Arkivet har i 2004 fået to nye medarbejdere, Bente og Erik Lauridsen. Det er ikke optimale forhold at starte med, men vi prøver, så godt vi kan.

Der har været en del henvendelser til arkivet. Det gælder både fra slægtsforskere, foreninger der søger oplysninger i de gamle protokoller, og nye tilflyttere der gerne vil vide noget om sognet, og boligen de har købt. Alle bliver selvfølgelig serviceret, og da vi har et ret stort arkivmateriale at øse af, lykkes det som regel at løse opgaverne.

Arkivet formidler også viden ved lokale arrangementer og prøver at gøre sig synlig, når det er muligt. Vi får også afleveringer ind og sørger selvfølgelig for, at »samle mens tid er«.

Horne Sognearkiv

Horne Skole, Mælkevejen 1, Horne, 6800 Varde

Åbningstid: 1. onsdag hver måned kl. 14.00-17.00

Juli lukket

Leder: Anna Uhre Schmidt, Solvangen 12, Horne, 6800 Varde. Tlf.: 75 26 01 06

Arkivets postadresse: Fabriksvej 2, Horne, 6800 Varde

Der har som sædvanlig været åbent 1. onsdag i måneden. Derudover har der også været arbejdet stort set hver anden onsdag.

Der har kun været få afleveringer i årets løb, men der kommer lidt hist og her. Bl.a. har vi fået et kassettebånd mere fra en optagelse i Radio Syd. Dette er en god måde at gemme personlige fortællinger.

Der har også været enkelte henvendelser omkring slægtsforskning, såvel ved besøg som telefonisk. Men undertiden er det svært at skaffe den rigtige hjælp, da stednavnet Horne går igen flere steder i landet.

Der er initiativer i gang omkring en skolefest i Bou-num Skole, der er bygget i 1905 men nedlagt i 1971 og skoledistriktet lagt sammen med Horne. Desværre har arkivet ikke mange oplysninger at hjælpe med. En ihærdig indsats fra en gruppe har samlet rigtig mange gamle elever, hvor den yngste deltager er omkring 40 og den ældste 103 år.

Arkivet har haft besøg af en del gæster ved den årlige skolefest, hvor der efterhånden er tradition for, at arkivet holder åbent. Det er interessant, at de tilflyttede hollændere med børn i skolen også besøger arkivet.

Endelig er der fortsat gang i rettelserne til de allerede registrerede ejendomme. Det skal også nævnes, at arkivet har fået en ny medhjælper, Helge Linding, som nu begynder at sætte sig ind i arkivets gang.

Janderup Lokalhistoriske Arkiv

Aktivitetshuset, Nybrovej 32, 6851 Janderup

Tlf.: 75 25 85 45

Åbningstid: 1. onsdag hver måned kl. 19.00-21.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Viggo Mikkelsen, Engtoften 8, 6851 Janderup

Tlf.: 75 25 80 92

Arkivets postadresse: Engtoften 8, 6851 Janderup

Igen har det været et godt år for arkivet. Det blev til 40 afleveringer. I den forbindelse skal her nævnes en aflevering fra Janderup Menighedsråd, som vi er blevet godkendt til at opbevare.

4.306 billeder er nu registreret, og personerne på dem er, så vidt det er muligt, blevet identificeret. Willy Laursen er ved at registrere sidste del af Vesterled på Arkibas.

I løbet af året er det blevet til 140 besøgende, hvoraf de 48 var tidligere elever fra årgangene midt i 1950'erne fra Janderup Skole. De blev vist rundt på arkivet, og derefter blev det til en rundtur i byen. Her blev der berettet om husenes historie og deres, i nogle tilfælde, specielle beboere.

I februar 2004 udgav Janderup-Billum Menighedsråd et 100-års jubilæumsskrift, som arkivet medvirkede til. Der blev også lavet en udstilling på tre plancher om menighedens arbejde i sognet ved dets 100-års fest afholdt i Aktivitetshuset i Janderup.

Arkivet deltog med en udstilling om gaden Vesterled ved »Folk & Kultur« afholdt på Janderup Skole, og her var knap 4.000 besøgende.

I 2002 havde arkivet besøg af cand.mag. Agnethe Birger Madsen fra Århus, der forsker i børn født uden for ægteskab. Hun havde i 2004 færdigbehandlet emnet og

skulle forsvare ph.d.-afhandlingen på Århus Universitet. Arkivet var inviteret og tog imod budet, som blev en oplevelse. Vi har fået en kopi af afhandlingen til arkivet.

Ud over besøgende fra nærmeste omegn og resten af landet kan da nævnes nogle udlændinge, som kom forbi. Der kom to amerikanere fra Montana, der søgte oplysninger om deres bedsteforældre (Poulsen, Grønnevej 20). Oberst Jacob Schøberg fra Oslo kom igen for at søge slægtninge i Nr. Hebo og Kathy Madsen fra Sydney, Australien, ville gerne se steder, hvor hendes forfædre havde færdes.

Janderup Sogneforening har doneret en scanner til arkivet, hvad vi takker dem for. Og ligeledes takker vi alle vore donatorer og de, der har vist interesse for arkivet i årets løb. Husk vi er sognets hukommelse!

Thorstrup Sognearkiv

Omsorgscentret Birgittegården, Falkevej, Sig, 6800 Varde
Åbningstid: Sidste tirsdag hver måned kl. 19.30-21.30 eller efter aftale med Ellen Rasmussen, Vesterbækvej 6, Sig, 6800 Varde. Tlf.: 75 26 40 31

Leder: Svenning Olesen, Ølgårdsvej 6, Sig, 6800 Varde
Tlf.: 75 26 42 90

Arkivets postadresse: Ølgårdsvej 6, Sig, 6800 Varde

2004 har været et specielt år for Sognearkivet. På grund af ombygning af Birgittegården, hvor vi har vore lokaler, måtte vi nødvendigvis dække alle arkivalier af med plastic og indstille aktiviteterne fra januar til midt i juli. I den periode tog vi alligevel imod de materialer, som folk ønskede at aflevere til arkivet. Men da vi ikke kunne ordne og registrere afleveringerne, fik vi opsamlet en arbejdspuddel, som knapt nok er afviklet endnu. I alt har vi modtaget 15 afleveringer, og efter åbningen ca. 1. august har arkivet haft 10-12 besøgende.

Varde Lokalhistoriske Arkiv

Rådhuset, Torvet 7 A, 6800 Varde. Tlf.: 75 22 37 74

Åbningstid: Tirsdag kl. 9.00-12.00 samt formiddage efter aftale med lederen

Leder: Jens Lindby. Tlf.: 97 37 62 87

E-mail: lokalarkiv@vardebib.dk

Hjemmeside: www.varde.lokalarkiver.dk

Varde Lokalhistoriske Arkiv er i fortsat fremgang. Vi kan mærke, at der er brug for arkivet, og at vi opfylder et behov for indsamling, bevaring og formidling af den lokale hukommelse. Omkring 700 henvendelser i løbet af året viser den store værdi, borgerne tillægger vort arbejde.

Der har i 2004 været i alt 60 afleveringer. Af disse vil jeg gerne fremhæve foreningsprotokoller, scrapbøger m.v. fra to af byens gamle hæderkronede foreninger, der i øvrigt stadig eksisterer i bedste velgående, nemlig sangforeningen (stiftet 1906) og sejlklubben (stiftet 1907). Disse to foreninger har valgt at deponere foreningens protokoller hos os. De to foreninger kan nu være sikre på, at foreningens historie ikke forsvinder ved en tilfældighed eller en brand, men er sikret bevaring for eftertiden. En anden spændende aflevering er fra Sct. Jacobi Skole. Herfra er modtaget en formidabel samling af omkring 100 klassefotos, de fleste af dem endog med navne. Andre af årets afleveringer kunne fremhæves. Vi vil gerne slå fast, at enhver lille brik, der på nogen måde kan bidrage til byens og egnens hukommelse, er yderst velkommen.

Registreringen har nogenlunde kunnet følge med afleveringernes antal. Et stort arbejdsområde har været tilretningen af vore registreringer til Arkibas 4. Arkibas 4 blev præsenteret i Vejle den 24. juni. Vi var en bilfuld fra Varde Lokalhistoriske Arkiv, der tog derover, og vi fik et rigtig godt indtryk af den nye version.

Arkivet har gennemført en brugerundersøgelse over en tre-ugers periode. Vi ville gerne vide, hvor mange kunder arkivet har, hvordan og hvorfor de er kommet, samt hvor de har bopæl. Såfremt undersøgelsens resultat kan overføres til årsniveau, har Varde Lokalhistoriske Arkiv ca. 700 henvendelser årligt, halvdelen kommer fra Varde, og 2 ud af 3 møder personligt frem med deres forehavende. Vi synes, undersøgelsen klart viser, at der er stort behov for Varde Lokalhistoriske Arkiv.

På arkivlederens initiativ har et samarbejde mellem bevaringsforeningen, turistkontoret og arkiverne i Varde og Thorstrup markeret Bygningskulturens Dag, der i 2004 havde herregårde som tema. Arrangementet var en meget stor succes med 300 deltagere til rundvisning på Nørholm Gods. Ole Feilberg har deltaget i to workshops omkring udvikling af hjemmesider. Peder Bjerg har deltaget i et møde på i Horne Kro omkring drivvejen. Arkivlederen har deltaget i et seminar omkring bevaring og kassation af fotos.

Bogudgivelsen »Historier & Billeder fra Varde« viste sig at være meget velkommen blandt borgerne. Bogen er en billedbog med fotografier fra det gamle Varde udsat for Thyge Clausens underfundige og interessante tekster. Bogen har solgt godt og giver et lille overskud til fremtidige udgivelser.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige tak til alle, der har gjort denne udgivelse mulig. Der har været

mange mennesker involveret i et sådant projekt, og først og fremmest vil jeg takke Thyge Clausen, fordi han uforbeholdt stillede sine tekster til rådighed. En stor tak skal også lyde til sponsorerne, for uden deres velvilje var vi aldrig kommet i gang.

I årets løb er har vi fået en »familieforøgelse« og -foryngelse, idet Helge Borg begyndte i januar, og han er allerede godt inde i registreringens mysterier. Helge arbejder tre formiddage om ugen, og er en af dem der tilretter vores base til Arkibas 4. Vi er nu i alt otte frivillige, og der kan simpelthen ikke være flere i de nuværende lokaler.

Vore pladsproblemer eksisterer fortsat, idet hverken Varde Kommune eller vi selv har kunnet finde egnede lokaler til et fjernmagasin. Kommunens planer om at bygge en ny skole vil frigøre Sct. Jacobi Skole, så måske kan der ad åre findes plads til arkivet her. Varde Lokalhistoriske Arkivs årlige kommunale tilskud er på ca. 30.000 kr. Det er meget svært at drive et arkiv for dette beløb.

Samarbejdet med de øvrige arkiver i kommunen samt vore øvrige samarbejdspartnere har forløbet tilfredsstillende, og vi håber, det kan yderligere forøges i det kommende år.

Vi har haft besøg af Børne- og Kulturudvalget, hvor vi fik lejligheden til at fremvise lokalerne og fortælle om aktiviteterne. Det var et meget positivt møde, som vi håber kan gentages med jævne mellemrum. Det er yderst vigtigt, at politikerne er klar over, hvilke enorme historiske værdier, der opbevares og administreres af det lokalhistoriske arkiv. Varde Kommune er i gang med at udarbejde en fritids-, idræts- og kulturpolitik, og arkivlederen har haft mulighed for at fremføre nogle synspunkter vedrørende arkiverne.

Vi glæder os til at komme i gang med Arkibas 4. Vi satser ikke på at være blandt de allerførste, der får programmet, men at vi kan komme med omkring et halvt års tid efter introduktionen. På den måde håber vi, at de fleste børnesygdomme ved programmet er overstået, og alligevel vil vi være teknologisk med i forreste linie.

Vi skal have fundet en eller anden form for fjernmagasin, så vi kan få plads til de indbundne årgange af Vestkysten, negativarkivet fra fotograf Hagemann og den store endnu ikke registrerede aflevering fra Vestbanen.

I de sidste tre år har vi her på arkivet oprustet gevaldigt inden for hele it-området. Vi er nu en arbejdsplads med 8 PC'ere med internetadgang klar til Arkibas 4, scanner og printere.

Økonomisk kan der således nu blive plads til de bløde værdier. Her tænkes på medarbejdernes helbred. Arkivet

vil derfor konsultere den nyeste ergonomiske viden med henblik på at få udarbejdet en plan for en evt. udskiftning af kontorstole og skriveborde.

Angående formidling i bogform har den store succes givet blod på tanden, og arkivet planlægger et bind 2 af »Historier & Billeder fra Varde« til udgivelse i løbet af efteråret 2005.

Arkiverne i de fem kommuner, der slutes sammen fra 2007, er meget forskellige med hensyn til størrelse, økonomi og struktur, så på et tidspunkt vil det måske blive aktuelt med en tilpasning. Varde Lokalhistoriske Arkiv lægger vægt på at bevare sin selvstændige status, idet vi er overbeviste om, at de bedste resultater opnås ad den vej.

Efter sammenlægningen af de fem kommuner vil der stå nogle råduse med en mængde arkivalier og et stort behov for organisering af alle disse arkivalier. Indlemmelse af ubenyttede, men historisk interessante, kommunale arkivalier kan måske være en af de opgaver, som Varde Lokalhistoriske Arkiv vil stå over for i de kommende år.

Vejen Kommune

Lokalhistorisk Arkiv for Vejen Kommune

Østergade 2, Postboks 83, 6600 Vejen. Tlf.: 79 96 52 75

Åbningstid: Tirsdag kl. 10.00-16.00 og onsdag kl. 10.00-17.00

Leder: Linda Klitmøller

E-mail: benteh@vejenkommune.dk

Året 2004 vil på lang sigt medføre store ændringer for arkivet, idet det blev besluttet, at vi skal have nye naboer. Arkivet har i mange år delt Vejens gamle kommunekontor med Skolepsykologisk Kontor, men i det forgangne år blev det besluttet, at de skal flytte, og at Huset for Frivilligt Arbejde skal overtage deres lokaler. Ejendommen skal ombygges i løbet af sommeren 2005, og arkivet vil i den forbindelse få mere magasinplads – noget vi meget længe har ønsket os. Vi håber at kunne tage alle de arkivfonde hjem, som midlertidigt har haft til huse hos vores genbo Vejen Kunstmuseum.

Vejen Garden – byens stolthed – fejrede i 2004 sit 50 års jubilæum med en række arrangementer. Arkivet ydede sit lille bidrag til festligholdelsen ved at arrangere en udstilling om Vejen Gardens historie på Vejen Bibliotek. Vi viste genstande, musikinstrumenter og uniformer fra gardens egen samling og arkivalier og fotos fra arkivets samling. En pænt udvalg af gardens mange præmier var med på udstillingen. Efterfølgende fik arkivet en række arkivalier fra garden samt Laurits Andersens

ti scrapbøger fra perioden 1954-1997, hvor han var en af Vejen Gardens ledere. De rummer et meget fint materiale til belysning af gardens start og historie.

Arkivet deltog sammen med Museet på Sønderskov i Bygningskulturens Dag i september 2004. Emnet var herregårde og i samarbejde med arkitekt Paul Platz vistest Estrups avlsbygninger for offentligheden og vi fortalte om avlsbruget på gården. På Sønderskov var emnet hergårdenes hovedbygninger.

Lokalhistorisk Arkiv for Vejen Kommune er associeret med Museet på Sønderskov, og i de tre første kvartaler af 2004 har arkivets leder været delvist frikøbt til forskningsopgaver for museet. I den periode har Hans Krogh Sørensen været ansat som vikar. Det var en ordning, som fungerede til alles tilfredshed, og vi har derfor ingen betænkeligheder ved gentage den i foråret 2005.

Arkivet har i det forløbne år arbejdet videre med at få samlingen registreret i Arkibas, og vi er efterhånden nået et godt stykke hen ad vejen. Vi koncentrerede os især om at få fotografierne registreret, og vi har nu små 5.000 fotografier inde i systemet. Samtidig er vi begyndt at skanne alle fotos i forbindelse med registrering som en forberedelse til overgangen til Arkibas 4, som vi håber at blive tilsluttet så hurtigt som muligt.

Arkivet nåede i 2004 op på små 500 besøgende, besvaret omkring 100 skriftlige og telefoniske forespørgsler og modtaget 44 afleveringer. På grund af arkivlederens delvise fravær er det blevet til knap så mange arrangementer, som tidligere, i alt tre foredrag og to byvandring, hvoraf den ene dog foregik på cykel.

Ølgod Kommune

Ansager Lokalhistoriske Arkiv

Områdecentret, Præstegårdsvej 5, 6823 Ansager

Tlf.: 75 29 62 29

Åbningstid: Onsdag kl. 14.00-16.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Ruth Schlein Jensen, Kanalvej 4, 6823 Ansager

Tlf.: 75 29 71 56

Arkivets postadresse: Kanalvej 4, 6823 Ansager

E-mail: ala@users.lgo.dk

Hjemmeside: www.ala.lgo.dk

I årets løb har vi haft 81 gæster og 70 henvendelser. I foråret var Ove Nørager-Nielsen på Ansager Skole og fortælle om den gamle skole.

17. maj var arkivmedarbejderne fra hele kommunen samlet her i Ansager. Vi mødtes på arkivet, så der kunne

Medarbejderne på Ansager Lokalhistoriske Arkiv. Fra venstre: Thomas Sørensen, Ove Nørager-Nielsen, Lars Erik Brix-Thomsen, Lisbeth Jacobsen og Ruth Schlein Jensen. Foto: 2005. Ansager Lokalhistoriske Arkiv.

blive lejlighed til at se det. Dernæst gik vi en tur gennem byen, hvor Ove Nørager-Nielsen fortalte om alt, hvad vi så undervejs. Til slut fik vi kaffe nede på områdecentret. Det var en god aften.

I forbindelse med bogen om 1940'erne, som da var under udarbejdelse, holdt vi åbent en mandag i juni for at se, om der ville komme gæster, der normalt ikke kan komme op ad trapperne. Vi talte ved den lejlighed med Ansager-borgere, som havde oplevet 1940'erne i Ansager.

I september blev Thomas Sørensen ny medarbejder på arkivet. Ove Nørager-Nielsens bog »Ansager 1940-1949« udkom den 7. december. I den forbindelse fik vi lavet en folder, der ligger på hotellet. Bogen var en fortsættelse af »Ansager 1930-1939« der udkom i 2003. To lørdage før jul havde vi ekstra åbent for at sælge bøger.

Thomas Sørensen har været behjælpelig med at lave en kortkasse, så vi nu snart kan få registreret vore kort. Lars Erik Brix-Thomsens hjemmeside, som vi har fået meget ros for, er bl.a. årsag til de mange henvendelser vi har fået via mails, også i forbindelse med salg af bogen.

Vi havde en dag uden for besøgstid en gæst, der kom for at få oplysninger om sin mors familie. Selvfølgelig skulle han se vores arkiv, og her viste det sig, at han bl.a. var meget interesseret i nogle glasplader, vi har fået af Aksel Olsen, da Ugebladet lukkede. Det viste sig, at vores gæst var fotograf, og han tilbød at lave fotos efter de gamle plader. Det resulterede i en masse billeder, som vi nu er i gang

med at lave en udstilling af. Vi regner med at have den færdig til vores 25-års jubilæum den 5. marts 2005.

Skovlund Sognearkiv

Vesterled, Borgergade 24, Skovlund, 6823 Ansager

Åbningstid: Tirsdag kl. 19.00-21.00

Leder: Niels Winter Christensen, Bjælkager 8, Skovlund, 6823 Ansager. Tlf.: 75 98 00 15

Arkivets postadresse: Bjælkager 8, Skovlund, 6823 Ansager

E-mail: sognearkivet@skovlundnet.dk

År 2004 har været et både travlt og spændende år for Skovlund Sognearkiv. Allerede tidligt på året blev det besluttet at ændre arkivets åbningstid fra en gang om måneden til hver tirsdag aften fra kl. 19.00-21.00.

Den ekstra tid det har givet på arkivet, har medarbejderne brugt på at friske lokalerne op med rengøring og maling. Desuden er der lavet en del nyindretning med flere reoler og ekstra skriveborde. Det har givet to nye arbejdspladser. Der er også blevet indrettet et bibliotek med tilstødende registreringsrum og magasin adskilt fra publikumsrum.

Digitalisering af registreringer er så småt ved at komme i gang. Vi er endnu på forsøgsstadiet, men forventer at få styr på tingene i løbet af foråret. Arkivet har det forgangne år anskaffet en mikrokortlæser, og der er indkøbt samtlige folketællinger fra Ansager Sogn udgivet på mikrokort. Det drejer sig om 13 folketællinger fra 1787 til 1921.

I årets løb er der ydet hjælp til flere ældre medborgere, som har ønsket at starte op på slægtsforskning.

Sognearkivet var i årets løb med ved den lokale Torvedag og deltog med en udstilling, hvor publikum skulle bruge udstillingen til at løse nogle opgaver. Standen var rigtig godt besøgt, og de udstillede billeder gav mangan god snak på kryds og tværs. Der blev udtrukket tre vindere blandt de rigtige besvarelser, og disse modtog hver en præmie.

I forbindelse med digitaliseringen af Skovlund Fællesantenne er Skovlund Sognearkiv gået online med egen e-mailadresse og hjemmeside. Den sidste arbejdsdag der med i øjeblikket, og hjemmesiden forventes tilgængelig på adressen www.sognearkivetskovlundnet.dk i løbet af 2. halvår af 2005.

Skovlund Sognearkiv har 25-års jubilæum i 2005. Oprettelsen af arkivet skete efter afholdelse af Skovlund Historiske Weekend, der foregik i dagene 16.-19. oktober 1980.

Med de nye tiltag, der er foretaget det sidste års tid, håber vi, at arkivet er rimeligt godt rustet til at klare endnu 25 år. Vi glæder os til at fejre jubilæet og regner med at holde åbent hus i løbet af januar måned 2006.

Tistrup-Hodde Lokalhistoriske Arkiv

Tistruplund Områdecener, Søndergade 38, 6862 Tistrup
Åbningstid: 1. tirsdag hver måned kl. 14.00-17.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Svend Svendsen, Elmevej 10, 6862 Tistrup
Tlf.: 75 29 92 80

Vores besøgstal har i 2004 været lidt stigende. Vi har haft besøg af skoleelever, der har fået en orientering om Tistrup i 1930'erne og i 1950'erne. Vi er så heldige, at vi har en hel del ældre billeder fra Tistrup. Ud over besøgene har der også som sædvanligt været en del telefoniske henvendelser.

Vores faste åbningstid har ikke været præget af det store rykind, men vi håber på, at det bliver bedre. Til gengæld er der en del nye materialer, heraf en del store, blandt andet fra Tistrup Borgerforening, der i 2004 havde 100-års jubilæum. I den anledning udlånte vi en del billedmateriale til deres udstilling ved jubilæumsfesten i marts.

I marts deltog vi i et arrangement i museumsforeningen sammen med julemarkedet i december på Tistruplund. Ved den anledning viste vi en ny udgave af diasserien »Hodde-Tistrup før og nu« på storskærm. Serien består så vidt muligt af de samme huse og steder.

I anledningen af Gårde Skoles 50-års jubilæum i 2005 har vi været behjælpelige med billeder og avisudklip.

Vi har været igennem vores billedsamling og har fået dem ordnet i kuverter opdelt efter emner og personer og lavet en oversigt over dem alle. Vi er nu gået i gang med gennemgang af ejendommene uden for byerne i vores område.

I 2004 har vi fået en ny medarbejder, Allan Nielsen, der har været ansat på Tistrup Skole siden 1972 og dermed har et godt kendskab til lokalområdet.

Ølgod-Strellev Lokalhistoriske Arkiv

Kulturhuset, Vestergade 5-7, 6870 Ølgod
Tlf.: 75 24 50 11, lok. 5

Åbningstid: Tirsdag kl. 14.00-17.00

Leder: Nich. Riis, Bakkevej 17, 6870 Ølgod
Tlf.: 75 24 56 51

E-mail: post@oelgodmuseum.dk

Igen er der gået et år, og igen skal vi tænke lidt tilbage i tiden. Det sker først og fremmest ved at kikke tilbage i dagbogen, som vi sørger for at holde ajourført. Heri fører vi også, hvad der ellers sker af ekstraordinære ting og begivenheder.

Som det vil være mange bekendt er Ølgod-Strellev Lokalhistoriske Arkiv en afdeling af Ølgod Museum. Denne konstruktion er ganske tilfredsstillende for arkivet, der i det daglige arbejde ikke mærker til, at museumslederen også er den øverste ansvarlige for arkivet. Det skal nævnes, at Jens Sørensen i april måned opsgav sin stilling som leder af Ølgod Museum, hvilket for os på arkivet kom som en stor overraskelse. Samtidig beklager vi meget Jens Sørensens beslutning om at forlade museet, idet vi hele tiden har haft et afgjort udmærket samarbejde med den altid hjælpsomme og imødekommende Jens Sørensen. Heldigvis er det arrangeret således, at Charlotte West er konstitueret som museumsleder, og det kan vi bifalde med stor tilfredshed, da hun i forvejen kender forretningsgangen i Kulturhuset og selvfølgelig også på museum og arkiv.

I den frivillige medarbejderkreds er der sket den ændring, at Jens Møller Jensen har bedt sig fritaget efter mange års god indsats. Vi har sat stor pris på Jens Møller Jensens indsats og hjælpsomhed, men vi har selvfølgelig accepteret hans ønske om at få mere tid til andre af hans interesser. På arkivet er vi meget glade for, at vi fortsat må trække på Jens Møller Jensens store viden i særlige spørgsmål omkring Strellev og i det hele taget den vestlige del af kommunen.

På arkivet er vi meget glade for at kunne byde velkommen til Gunnar Laustsen, der er trådt ind i den frivillige gruppe. Det er almindelig kendt på egnen, at Gunnar Laustsen er meget lokalhistorisk interesseret, samt at han siden sine ganske unge år har beskæftiget sig aktivt med foreningsarbejde på mange fronter. Gunnar er allerede i fuld sving med at sætte sig ind i arkivets indretning og arkivaliernes placering.

I øvrigt kan vi glæde os over et fortsat stabilt og svagt stigende besøgstal. I det hele taget har vi en tydelig fornemmelse af, at stadig flere er interesserede i lokalhistorien og ofte oplever vi, at nye beboere i ældre huse henvender sig for at undersøge forhistorien i den pågældende ejendom.

Et af de arrangementer, der står tydeligt i erindringen for året, der gik, var en mødeaften den 24. februar 2004 i Museumsforeningen, hvor arkiverne i Skovlund, Ansager, Tistrup og Ølgod fortalte om spændende og interessante emner fra 1930'erne.

For vort arkivs vedkommende behandlede vi emnet »posten« begyndende med en beretning om den legendariske Johanne Brüld – bedre kendt som »Madam Brüld«. Efterfølgende fortalte vi bredt om land- og bypostbudene, der var opstillet til fotografering på de flotte billeder, og hvis navne fortsat er kendt i vide kredse.

Dette vellykkede arrangement var med til at rette projektørlyset mod lokalarkiverne, og med den store mængde af lokalhistorisk materiale, vil det være nærliggende at en tilsvarende aften i Museumsforeningen gentes ved passende lejlighed.

Her bør det også nævnes, at vi har deltaget i Ansager Lokalhistoriske Arkivs byvandring i Ansager, hvor deltagerne var under kyndig og inspirerende vejledning af Ove Nørager-Nielsen.

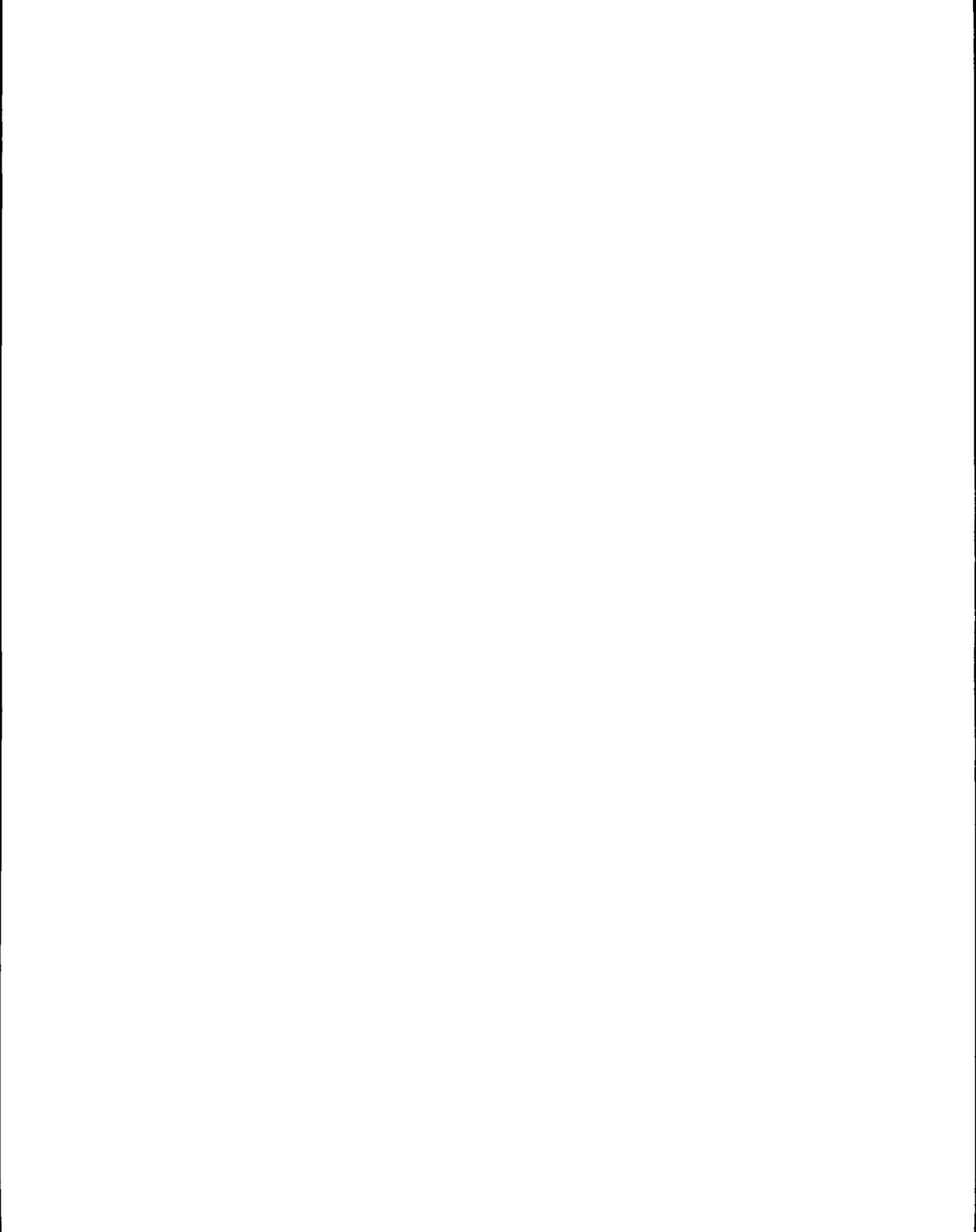
Arkivet forsøger løbende at gøre opmærksom på sin eksistens i den hensigt at motivere folk til at gøre brug af arkivet.

Det er vort indtryk, at der i vor foranderlige tid med tekniske og resultatorienterede fremskridt også er stor interesse for at bevare og tage hånd om de bløde værdier i tilværelsen. Det bemærker vi på arkivet på den måde, at der fortsat er en stadig stigende interesse for slægtsforskning.

Vi har tid efter anden bragt billeder i Ugebladet og på den måde bedt offentligheden om hjælp til f.eks. at identificere personer og begivenheder m.v. – heldigvis med godt resultat. Tiden i dag står jo ikke stille, idet alt er under stadig udvikling. Vi er vidne til stadige istandsættelser og moderniseringer af byens forretnings- og beboelsesejendomme for at der kan ske en tilpasning til nutidens krav. I den forbindelse gør vi, hvad vi kan for at få ejendommene fotograferet, inden der sker ændringer i en ejendoms udseende.

Hen over året har vi modtaget ganske mange afleveringer af forskellig art, og dem er vi alle meget glade og taknemmelige for. I samme forbindelse skal det nævnes, at arkivet er godkendt til at modtage menighedsrådsarkivalier. Dog betyder det, at vor mangeårige pladsproblemer efterhånden bliver stadig mere udtalt, således at det nærmer sig det uforsvarlige. Dermed bliver det lidt mere besværligt at arbejde som frivillig, og en gruppe af frivillige er absolut en nødvendighed for arkivets eksistens.

Lokalarkivet er tilsluttet RAL, Ribe Amts Lokalarkiver, der har sin egen hjemmeside (www.ral.lokalarkiver.dk). Til hjemmesiden har vi et par gange leveret månedens billede. For at være nogenlunde opdateret til tidens krav følger vi i det væsentlige RALs kurser og møder. Sluttelig vil vi rette en stor tak for hjælp og støtte fra forskellig side.

**Af Historisk Samfund For Ribe Amts
tidligere udgivelser kan følgende
stadig leveres:**

Lille vejledning i læsning af gotisk skrift. Af H. K. Kristensen. 16 s. Kr. 20,00

Peder Hegelunds Almanakoptegnelser 1565 - 1614, bd. I-II. Af Bue Kaae. 1.080 s. Kr. 225,00

Fra kommis til museumsleder. Søren Manøes erindringer. 97 s. Kr. 70,00

Stavnsbånd og Vestjylland - blev bonden fri?
Af Jørgen Dieckmann Rasmussen. 33 s. Kr. 20,00

Ribe Domkirke, hæfte I-II og hæfte III-IV.
Danmarks Kirker. Nationalmuseet. Kr. 50,00 pr.
dobbelthæfte.

En landsbydreng blev læge. J. P. Karkovs erin-
dringer. 66 s. Kr. 48,00

De store skibe - deres ø og mennesker. Videofilm.
Fanø omkring 1900. Af Hrolf Thorulf m. fl.
Kr. 98,00

Besættelsestidshistorier fra Ribe Amt. Redigeret
af Jørgen Dieckmann Rasmussen og Birgitte
Herreborg Thomsen på grundlag af oplæg fra
lokalarkiverne. Kr. 138,00

Bondegårde i Skads Herred 1636-1760 - deres
byggemåde og indretning, af Henrik Vensild.
196 s. Udgivet i samarbejde med Landbohistorisk
Selskab. Pris 249 kr. For medlemmer af Historisk
Samfund 199 kr.

En Esbjergdreng fortæller - om løse typer og avi-
ser. Af Sigurd Broch. 68 s. Kr. 60,00

Seem Sogns Historie. Af Søren Mulvad. Kr. 150,00

Register til Fra Ribe Amt 1902-2002. Kr. 100,00.

Bidrag til landbrugets historie i Varde-egnen.
Af Chr. Mathiesen 1881. Ny udgave 1982. 94 s.
Kr. 50,00

Oluf Nielsens herredsbeskrivelser:

Slavs Herred 1868. Fotografisk optryk 1981. 62 s.
Kr. 45,00

Vester Horne Herred 1865-67. Fotografisk optryk
1984. 66 s. Kr. 75,00

Skads Herred 1862. Fotografisk optryk 1985.
176 s. Kr. 100,00

Tilbud.

Kjære Broder, breve fra Terkel Kristensen 1866-
1918. Ved Flemming Just. 188 s. Kr. 50,00

Breve fra Niels Kristensen 1865-1913 - et tidsbille-
de fra Aal sogn. Ved Frode Sørensen. 176 s.
Kr. 50,00.

Folk og Folkestyre i 150 år. Udg. Af Ribe Amts
Lokalarkiver og Historisk Samfund for Ribe Amt.
116 s. Kr. 50,00.

Alle tre bøger for Kr. 100,00.

Ældre årgange af Fra Ribe Amt. Forespørg på
ekspeditionen: Byagervej 41, 6650 Brørup.
Tlf. 75383024.

Historisk Samfund modtager gerne ældre årgan-
ge af Fra Ribe Amt.

INDHOLD

Præstholm, Henrik:	
Vandrehjemmet Solfang, Henne Strand	3
Manøe, Søren:	
En gårdbrand i Roust	11
Johs. Bredmose Simonsen:	
Esbjerg Havn og fynske grundtvigianere	21
Kjær, Gerda Bolt:	
Ane Marie Olesdatter	31
Mulvad, Søren:	
Skomagerpolka på toppede brosten	37
Høy-Nielsen, Aja:	
Da Københavnerpigerne kom til Hjerting	47
Ahlmann, Nielsen:	
Træk fra Jerne Skoles historie	55
Sørensen, Ejvind:	
Tjæreborgpræsten	61
Pedersen, Olga:	
En hyrde drengs erindringer	73
Birkeland, Sven Arvid:	
Kong Valdemar og Dronning Sofia	81
Jespersen, Niels:	
Dansk Vandrelaug i Esbjerg under besættelsen	85
Hansen, Mogens:	
En ovnplade fra 1600tallet - fundet ved Grindsted.	97
Pedersen, Olga:	
Aastrup Kro	109
Et udvalg af historisk litteratur om Ribe Amt	113
Generalforsamling og årsmøde	123
Regnskab	123
Nye medlemmer	126
Register	127
Fra lokalarkiveernes arbejdsmark	129
Beretning fra amternes lokalarkiver	132